

केवल कार्यालयीन उपयोगकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

उस्मानाबाद जिल्हा

१९८६-८७

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

(अ)
जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन - १९८६-८७

दृष्टीक्षेपातत जिल्हा

अनुक्रमांक	याब	परिमाण	जिल्हा	उस्मानाबाद	बिहार	राज्य
१	२	३	४	५	६	७

(क) प्राकृतिक रचना

अ) भौगोलिक स्थान

१) उत्तर अक्षांश	अंश	१७.३५ ते १८.४०	१६.४ ते २२.१
२) पूर्व रेखांश	अंश	७५.१६ ते ७६.४०	७२.६ ते ८०.९

ब) हवामान (१९८६)

तपमान

१) किमान	सेल्सियस	उ.ना.	उ.ना.
२) कमाल	सेल्सियस	उ.ना.	उ.ना.
३) पर्जन्य (सरासरी)	कि.मी.	४५४.८	उ.ना.

क) प्रशासकीय विभाग (१ एप्रिल १९८७ रोजी)

१) तालुके	संख्या	६	३०३
२) पंचायत समित्या	संख्या	६	२९८
३) टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	६	१३०
४) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	६	२९८
५) शहरे	संख्या	८	३०४
६) गावे (सकुण)	संख्या	७१२	४१,८३३
१) निर्जन	संख्या	८	२,४७९
२) वस्ती असलेली	संख्या	७०४	३९,३५४
७) क्षेत्रफळ	चौ. कि.मी.	७५१२.४	३,०७,६९०

(दोन) प्रशासकीय संस्था (३१-३-८७)

१) पंचायत समित्या	संख्या	६	२९८
२) महानगर पालिका	संख्या	-	११
३) नगर परिषदा	संख्या	८	२१६
४) कटक मंडळे	संख्या	-	७
५) ग्राम पंचायती	संख्या	५३०	२४,७०७
६) पोलीस स्थानके (१-१३-८६)	संख्या	१४	७८४
७) पोलीस आऊट पोस्ट (१-१३-८६)	संख्या	१३	१,१९१

(आ)

१ - - - - ३ - - - - ४ - - - - ५ - - - -

(तीन) लोकांख्या (१९९८९)

१) ग्रामीण लोकांख्या	आकडे हजारात	२,००	४०७२१
२) नागरी लोकांख्या	आकडे हजारात	१,३०	२१९२३
३) एकूण लोकांख्या	आकडे हजारात	१०,३०	६२७८४
४) अनुसूचित जातीची लोकांख्या	आकडे हजारात	१,४५	४४८०
५) अनुसूचित जातीच्या लोकांखेची टक्केवारी	टक्केवारी	१४.०७	७.१४
६) अनुसूचित जमातीची लोकांख्या	आकडे हजारात	१९	५७७२
७) अनुसूचित जमातीच्या लोकांखेची टक्केवारी	आकडे हजारात टक्केवारी	१.८८	९.१९
८) पुरुष	आकडे हजारात	५,२६	३२४१५
९) स्त्रिया	आकडे हजारात	५,०४	३०३६९
१०) स्त्री-पुरुष प्रमाण	१००० पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९५८	९३७
११) घनता	दर चौ. कि. मी.	१३७	२०४
१२) साक्षरतेचे प्रमाण			

१) एकूण	टक्केवारी	३६.०३	४७.१८
२) पुरुष	टक्केवारी	४९.१८	५८.७९
३) स्त्रिया	टक्केवारी	२२.३२	३४.७९
४) राज्यामध्ये जिल्हाचा क्रमांक	क्रमांक	२२	-

(चार) कृषि

१) भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	७,३५	३०४५८
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
२) जंगल व्याप्त क्षेत्र व त्यांची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर/टक्केवारी	१५०.१४	५३५०/१७.३९
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
३) शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन			
अ) बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	१४	१०७९
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
ब) पडीक आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	८	१७१६
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
क) एकूण	हजार हेक्टर	२१	२७९५
		(१९८१-८२)	(८५-८६)

४) पडीत जमिन व्यतिरिक्त लागवड

न केलेली इतर जमीन

१) कायम गुरचरण आणि इतर	हजार हेक्टर	१८	१५४७
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
२) झाडे झुडपाखालील जमीन	हेक्टर हेक्टर	१	१७९
		(१९८१-८२)	(८५-८६)
३) लागवडी योग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	३५	१०२३
		(१९८१-८२)	(८५-८६)

५ - - - - ६ - - - - ७ - - - - ८ - - - -

(इ)

: ३ :

१	२	३	४	५
५)	<u>पडीत जमीन</u>			
	१) चालू पड	हजार हेक्टर	४१	८४२
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
	२) इतर पड	हजार हेक्टर	४७	९९१
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
६)	<u>पिकाखालील क्षेत्र</u>			
	१) पिकाखालील निष्कळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	५७२	१८०३१
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
२)	२) दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	३०	३२३०
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
	३) रकून पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	६०२	२०२६१
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
७)	<u>ओगलित क्षेत्र १९८५-८६</u>			
	१) निष्कळ ओगलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	७१	१८८१
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
	२) रकून ओगलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	८५	२४६२
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
८)	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र (अन्नधान्ये) (१९८६-८७)	हजार हेक्टर	४८७	१३६६२
			(१९८१-८२)	(८५-८६)
९)	<u>वीहत धारण जमिनी (१९८०-८१) (अंतीम)</u>			
	१) २ हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या (००)	४४१	३४६६८
	२) २ ते १० हेक्टर	संख्या (००)	८१६	३०७७५
	३) १० हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या (००)	१४६	३१८२
१०)	जमीन महसूल वसुली (१९८६-८७) लाज सपये		उ.ना.	२९६८
११)	जिल्हा परिषदेचा उपकर ("") हजार सपये		७१११	उ.ना.
	(पाच) <u>पशुसंवर्धन (पशुधन गणना १९८२)</u>			
	१) पशुधन	संख्या हजारात	७२२	३०९१९
	२) गाथी व बैल	संख्या हजारात	३५८	१६१६१
	३) म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	११०	३९७२
	४) मेंढ्या	संख्या हजारात	४२	२६७१
	५) शेळ्या	संख्या हजारात	१८०	७७०५
	६) कोंबड्या व बंदके	संख्या हजारात	१७७	१९८४४
	(सहा) <u>सहकार (१९८६-८७)</u>			
	१) सहकारी संस्था	संख्या	१४२८	८३,४६०
	२) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था	संख्या	४४९	१८,३७७

(ई)

१	२	३	४	५
३)	प्राथमिक कृषि सहकारी प्रतसंस्थांची संख्या हजाराला	१५२		६५१८
	संभासद संख्या			
४)	दुग्धशाळा संस्था	संख्या	३६९	१२,७०३
५)	प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी दिलेले रकमेची कोटीची	१४		४८०

(सात) जलसिंचन

१) पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्या खालील लाभक्षेत्र

१)	मोठे प्रकल्प	संख्या	१	१६
	लाभक्षेत्र	हजार हे.	(३०-६-८७)	(३०-६-८५)
			१	उ.ना.
			(३०-६-८७)	(४०-६-८५)
२)	मध्यम प्रकल्प	संख्या	(११-८७)	(३०-६-८५)
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	३०	उ.ना.
			(३०-६-८७)	(३०-६-८५)
३)	संघे झालेले (पुढील काम)	हजार हेक्टर	१०३	१३०३
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	(३०-६-८७)	(३०-६-८५)
			१६	उ.ना.
			(३०-६-८७)	(३०-६-८५)
४)	सिंचन विहीरीखाली भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	५३	१०६३
			(१९८१-८२)	(३०-६-८५)

(आठ) उद्योग (१ डिसेंबर १९८६-रोजी)

१)	नोंदणीकृत कारखाने	संख्या	३३	२३८८९
२)	नोंदणीकृत चालू कारखाने (उत्पादन चालू आलेले)	संख्या	३५	१९९६६
३)	साखर कारखान्यांची संख्या	संख्या	२	१११
	(चालू आलेले वाजणी धसन)		(८६-८७)	(८५-८६)
४)	साखर कारखान्यातील साखरेचे उत्पादन	मेट्रिक टन	३१९८४	२३८८
५)	सर्व गुंत गिरण्यांची संख्या	संख्या	१	१३३

(नऊ) वीज

१)	वीज पुरवठा केलेली शहरे व खेडी	संख्या	७०६	३७६३६
	(३१-३-८७)			
२)	विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	६९८	उ.ना.
			(८६-८७)	(८५-८६)
३)	वीज पुरवठा केलेले पंप रीच	संख्या	३५२१	११२४७६५
४)	गोबर गैस संयंत्रे	(")	१००७	उ.ना.

(उ)

(३६) • ३ • ४ • ५

दहा) सार्वजनिक आरोग्य (१९८६)

१) रुग्णालये	संख्या	३	७७८
२) दवाखाने	संख्या	१०	१७९७
३) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	३६	१५३९
४) प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	-	८१
५) सकारित्मक बालविकास योजनागट	संख्या	१	उ.ना.
६) अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	संख्या	५५५८	उ.ना.

(आकरा) शिक्षण (३१-३-८७)

१) एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	८१४	५४,८६६
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
२) सरकारी शाळा	संख्या	१७६	१६,७४६
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
३) प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी संख्या हजारत		१४५	९५५९
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
४) प्राथमिक शाळेतील शिक्षक संख्या हजारत		४	२५०
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
५) प्रत्येक शिक्षणमागे विद्यार्थी संख्या		३९	३८
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)

(बारा) दुय्यम शिक्षण

१) दुय्यम शाळा	संख्या	१५६	८,४१७
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
२) शाळेतील एकूण विद्यार्थी संख्या हजारत		७८	४,८७३
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
३) शाळेतील शिक्षक संख्या हजारत		३	१५५
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
४) प्रत्येक शिक्षणमागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी संख्या		३०	३१
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)

(तेरा) उच्च शिक्षण

१) संस्था	संख्या	७	९८०
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)
२) एकूण विद्यार्थी संख्या हजारत		७	९००
		(३०-९-८६)	(३०-९-८७)

(चौदा) प्रौढ शिक्षण (१९८६-८७)

अ) प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	५१२	१८,७३९
ब) प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारत	१३	उ.ना.

(ज)

६)

१	२	३	४	५
ब)	तांत्रिक शिक्षण			
	१) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था			
	१) शासकीय व शासन तह्याख्यत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मंजूर झालेल्या जागा.	संख्या २	(८६-८७)	१७९ (८५-८६)
	२) इतर (खाजगी)	संख्या २	(८६-८७)	उ.ना. (८५-८६)
	२) शासकीय व शासन तह्याख्यत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मंजूर झालेल्या जागा.	३४८	संख्या (८६-८७)	४१७३६ (८५-८६)
	३) तांत्रिक व व्यवसायिक शिक्षण संस्था.			
	१) शासकीय व शासन तह्याख्यत	संख्या ४		उ.ना.
	२) इतर (खाजगी)	संख्या २		५७५
	४) शासकीय, तांत्रिक व्यवसायिक शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता.	संख्या ४६०	(सुधारीत)	५३१२५
	५) जायज्यांमधील संख्या.	संख्या उ.ना.		उ.ना.
(पंधरा)	परिवहन आणि दळणवळण (३१-३-८७)			
	१) रूड रेल्वे मार्गाची लांबी.	कि.मी. ३०		५४४०
	२) रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या ५७५		उ.ना.
	३) रूड रस्त्यांची लांबी (पृष्ठांकित)	कि.मी. ३६६३		११६००६
	(नगरपालिका व्यतिरिक्त)			
	४) राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी.	कि.मी. ७९		२९४०
	५) राज्य महामार्ग	कि.मी. ६३२		१९५३९
	६) महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी. १०७२		२६८३८
	७) इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी. ७९८		२९५६७
	८) ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	कि.मी. १०८१		८४२२४
(सोळा)	पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा			
	कठीण गावांची संख्या	४४९	(१९८०)	६०१३
	१) खेड्यांना केलेला पुरवठा			उ.ना.
	अ) नळाचा पाणी पुरवठा	संख्या १०२		उ.ना.
	ब) कुम नलिका	संख्या ४१४		उ.ना.
	क) विहीर	संख्या ९		उ.ना.
	२) टुव्हर्स व्हा वैलगाडीने पाणी पुरवठा केला जाणारी गावे.	संख्या ५५		उ.ना.
	३) योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	संख्या -		उ.ना.
(सतरा)	घर बांधणी (१९८६-८७)			
	भूमीहीन कामगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या	१०२१		उ.ना.

(८७)

(१)

सामाजिक व आर्थिक समालोचन - जिल्हा उस्मानाबाद.

१) उस्मानाबाद जिल्हा हा पूर्वीच्या हैद्राबाद राज्यातील मराठवाडा म्हणवल्या जाणा-या मराठी भाषिक जिल्ह्यापैकी एक आहे. इतिहासिक राज्याच्या स्थापनेच्या वेळी १९५६ साली हा जिल्हा मराठवाड्यातील उर्वरित ४ जिल्ह्यांसह मुंबई द्विभाषिक राज्यात समाविष्ट करण्यात आला. स्वतंत्र महाराष्ट्राच्या स्थापनेनंतर हा जिल्हा मराठी भाषिक राज्यात समाविष्ट करण्यात आला व बीड, औरंगाबाद, नांदेड, परभणी व उस्मानाबादसह औरंगाबाद स्वतंत्र महसूल विभाग स्थापन करण्यात आला.

लातूर हा उस्मानाबाद जिल्ह्यातील एक तालुका होता. ऑगस्ट १९८३ मध्ये लातूर या नविन जिल्ह्याची निर्मिती झाली व जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यातील लातूर, औसर, अहमदपूर, उदगीर व निलंगा हे तालुके लातूर जिल्ह्यात समाविष्ट करण्यात आले. त्यामुळे सध्याच्या पुनर्रचित उस्मानाबाद जिल्ह्यात पूर्वीचे फक्त कळंब, परंडा, उस्मानाबाद, तुळजापूर व उमरगा हे सहा तालुके राहिले.

२) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे एकूण ७१२ गावे आहेत. त्यापैकी ७०४ गावे वस्ती असलेली असून ८ गावे ओसाड आहेत. एकूण ७१२ गावांमध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांचा समावेश आहे. १९८१ जनगणनेप्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्याची लोकसंख्या १०.३० लक्ष असून त्यापैकी ८७.३६% लोकसंख्या ग्रामीण भागात व १२.६४% लोकसंख्या शहरी भागात आहे. शासनाच्या सोयीसाठी जिल्ह्याचे विभाजन ६ तालुक्यात व प्रत्येकी तीन याप्रमाणे तालुक्याचे दोन महसुली उपविभागात (उस्मानाबाद व भूम) विभाजन केले आहे. उस्मानाबाद जिल्ह्यात उस्मानाबाद, तुळजापूर, नळदुर्ग, उमरगा, मुसम, कळंब, भूम व परंडा येथे नगरपरिषदा आहेत. जिल्ह्याच्या एकूण लोकसंख्येपैकी अनुसूचित जातीची लोकसंख्या १४.०७% असून अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या १.८८% आहे. एकूण साक्षरांची संख्या ३७१०४८ असून साक्षरतेचे प्रमाण ३६.०३% येते. ग्रामीण भागातील साक्षरांची टक्केवारी ३३.८० असून नागरी भागाची टक्केवारी ५१.४९ आहे.

३) हा जिल्हा मुख्यत्वे शेती प्रधान असून १९८१ जनगणनेप्रमाणे एकूण मुख्य काम-कायापैकी ४२.४१% शेतकरी व ४०.००% शेतमजूर आहेत. जिल्ह्यातील एकूण ७३५३११ हेक्टर जमिनीपैकी १९८१-८२ या वर्षात एकूण निव्वळ कसलेले क्षेत्र ५७१७६८ हेक्टर होते व दुसऱ्या पिढ्यातील क्षेत्र ६०२१६८ हेक्टर होते. लागवडीखालील एकूण कसलेले क्षेत्र ६०२१६८ हेक्टर होते. ३०४००

- ४) जिल्ह्यातील ओलिताचे प्रमाण कमी आहे. परंतु तिस-या पंचवार्षिक योजनेपासून मोठे आणि मध्यम प्रकल्प व लहान पाटबंधाऱ्यांची कामे तसेच सिंचन विहीरी व शेतीकरिता विद्युत पुरवठा यामुळे ओलिताचे प्रमाणात वाढ झालेली आहे. एकूण लागवडीखालील क्षेत्राची ओलिताखालील एकूण क्षेत्राची टक्केवारी १९८१-८२ मध्ये १४.१४% होती. एकूण ओलिताखालील क्षेत्रफळापैकी जस १४.७५% गहू २०.३०, ज्वारी रब्बी २८.३८% ही महत्त्वाची ओलिताखालील पिके आहेत.
- ५) जिल्ह्यात पावसाचे प्रमाण कमी असून अलीकडे नियमित पाऊस पडत नाही. जिल्ह्यात सरासरी ७२५ मि.मि. पाऊस पडतो. या जिल्ह्यातील परंडा व भूम येथे नेहमीच कमी पाऊस पडतो. केंद्र आसनाने या जिल्ह्यातील (१) झुं, (२) परंडा आणि (३) रडत (शिरादोय पंडळ वगळून) हे तालुके अग्रिम-प्रवण क्षेत्र म्हणून घोषित केले असून (१) तुळजापूर व (२) उस्मानाबाद (तेर) इव वगळून) हे तालुके राज्य शासनाने अग्रिम प्रवण क्षेत्र म्हणून घोषित केले आहेत.
- ६) मार्च १९८७ पर्यंत उस्मानाबाद जिल्ह्यातील ८ (सर्व) शहरांचे व ६९८ गावांचे विद्युतीकरण झालेले आहे. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या ८ खेड्यांच्या माहितीचा समावेश आहे.
- ७) जिल्ह्यात १९८६ अखेर नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या ३२ असून याला कारखान्यामध्ये काम करणा-या मजुरांची संख्या १११० होती. उस्मानाबाद जिल्हा हा उद्योग धंद्याच्या दृष्टीने मागासलेला आहे. दोन ताखर कारखाने व सूत गिरणी व्यतिरिक्त इतर मोठे कारखाने या जिल्ह्यात नाहीत.
- ८) सहकारी क्षेत्रात तेरणा नगर- व नळदुर्ग येथील ताखर कारखाने कार्यान्वीत आहेत. उस्मानाबाद जिल्ह्यात मार्च १९८७ अखेर सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची संख्या १४२८ आहे व सभासद संख्या ३३३ हजार आहे. उस्मानाबाद जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेकडून १९८६-८७ या वर्षात ५ लाख रुपयांचे मध्यम मुदतीचे व ६०७ लाख रुपये अल्प मुदतीचे कर्ज देण्यांत आले.
- या जिल्ह्यात एकूण २४ वर्गीकृत तथा व्यापारी बँका कार्यरत आहेत. व ६७ सहकारी बँका आहेत.
- ९) जिल्ह्यात शासकीय संस्था, जिल्हा परिषद, कांही सेवाभावी संस्था व खाजगी डॉक्टर या सर्वांची मिळून रुग्णसेवा उपलब्ध आहे. उस्मानाबाद येथे शासकीय रुग्णालय असून तेथे सर्व वैयक्तिक सुविधा उपलब्ध आहेत. १९८६ या वर्षात उस्मानाबाद जिल्ह्यात तीन रुग्णालये, १९ दवाखाने व ३६ प्राथमिक आरोग्य केंद्रे होती.

१०) उस्मानाबाद जिल्ह्यात उस्मानाबाद व तुळजापूर येथे खाजगी क्षेत्रातील अभियांत्रिकी महाविद्यालय असून उस्मानाबाद येथे शासकीय तंत्रनिकेतन, अध्यापक महाविद्यालय (पी.एड.) व डी. एड. तसेच कला, विज्ञान व वाणिज्य तसेच तिथी महाविद्यालय आहे. जिल्ह्यात १९८६-८७ या वर्षीत एकूण ७ सामान्य शिक्षणाची महाविद्यालये आहेत. प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांची संख्या अनुक्रमे ८१४, १४६ व १० अशी आहे तर स्कूल विद्यार्थ्यांची संख्या २३१२५४ आहे. उस्मानाबाद येथे २२-९-१९८६ रोजी शासकीय आयुर्वेदीक महाविद्यालयाची स्थापना झालेली आहे.

स्थान व भौगोलिक परिस्थिती व प्राकृतिक वैशिष्ट्ये.

स्थान

११) उस्मानाबाद जिल्हा हा गराठवाड्याच्या अती पूर्वेकडे १७^०३५ ; आणि १८^०४० उत्तर अक्षांश व ७५^०१६ आणि ७६^०४० पूर्व रेखांश यामध्ये वसलेला आहे. जिल्ह्याच्या दक्षिण-पश्चिमेस सोलापूर जिल्हा, उत्तर-पश्चिमेच्या वाणूला अहमदनगर जिल्हा, उत्तरेस वीड व ईशान्येस व पूर्व दिशेला लातूर जिल्हा व दक्षिण-पूर्व व दक्षिण दिशेला कर्नाटक राज्यातील अनुक्रमे विदर्भ व गुलबर्गा हे जिल्हे आहेत. उस्मानाबाद जिल्ह्यास सर्वात जवळचे शहर सोलापूर आहेत ते ६७ कि.मी. अंतरावर असून व्यापाराच्या दृष्टीने त्या शहराशी उस्मानाबादचे घनिष्ट संबंध आहेत. सोलापूर जिल्ह्यातील वार्शी तालुका हा बहुतांशी उस्मानाबाद जिल्ह्याचे वेढलेला आहे. वीड हे शहर उस्मानाबाद पासून ११५ कि.मी. अंतरावर असून राज्य परिवहन मंडळाच्या वसने ते उस्मानाबादशी जोडलेले आहे. सोलापूर-मलकापूर (सोलापूर-वीड, जालना-मलकापूर) राज्य महामार्ग आणि लातूर-मिरज नॅरोगेज रेल्वे मार्ग या जिल्ह्यातून जातात.

क्षेत्रफळ व प्रशासकीय विभाग;

१२) उस्मानाबाद जिल्ह्याचे एकूण क्षेत्रफळ ७५१२.४ चौ. कि.मी. असून आकारमान लक्षात घेता महाराष्ट्रात त्याचा २४ वा अनुक्रमांक लागतो. (या क्षेत्रफळामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या ८ खेड्यांच्या क्षेत्रफळाचाही समावेश आहे). उस्मानाबाद जिल्ह्यात उस्मानाबाद, कळव, उमरगा, तुळजापूर, परंडा व भूम हे सहा तालुके असून ही गावेच तहसील मुख्यालये पण आहेत. हे तालुके प्रशासनाच्या व महसूलाच्या दृष्टीने स्वतंत्र घटक आहेत. जिल्ह्याच्या एकूण क्षेत्रफळापैकी उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुकावार क्षेत्रफळाची टक्केवारी खालील प्रमाणे आहे. उस्मानाबाद तहसील १७.२४% कळव तहसील १६.३३%, उमरगा तहसील १९.८८%, तुळजापूर तहसील २०.८५%, परंडा

(४)

तहसील १४.०१४ व भूम तहसील ११.६१४.

१३) १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्यात एकूण ७१२ गावे असून त्यापैकी ७०४ गावे वस्ती असलेली व ८ गावे ओसाड आहेत. (यामध्ये सोलापूर-जिल्ह्यातून उस्मानावाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या ८ खेड्यांच्या माहितीचा समावेश आहे.) तालुकावार गावांची संख्या पुढीलप्रमाणे आहे. उस्मानावाद १२५ (२ ओसाड), कळव १२१ (२ ओसाड), उमरगा १३३, तुळजापूर १२१ (१ ओसाड) परंडा ११७ (२ ओसाड व भूम १५ (१ ओसाड) सर्व गावे सहा पंचायत समित्याद्वारे अखंड प्रत्येक तहसील म्हणजे एक पंचायत समिती आहे. ग्रामीण विकासाची कामे पंचायत समित्यांमार्फत केली जातात.

जिल्ह्यात एकूण ८ नगरपरिषदा असून त्यापैकी तुळजापूर तालुक्यात २ (तुळजापूर व नळदुर्ग), उमरगा तालुक्यात २ (उमरगा, मुसम) व दाकीचे ४ तालुक्यात प्रत्येकी एक अशा ४ नगरपरिषदा आहेत. त्या मार्फत नागरी प्रशासनाची कामे केली जातात. १९८७ अखेर एकूण ग्रामपंचायतीची संख्या ५३० होती. जिल्ह्यात उस्मानावाद, कळव, परंडा, मुसम, (ता. उमरगा) येथे कृषि उत्पन्न वाजार समित्या आहेत.

भौगोलिक परिस्थिती.

१४) उस्मानावाद जिल्हा दक्षिण पठाराच्या क्षेत्रात येतो. जिल्ह्याचा दराच भाग खडकाळ व उर्वरित भाग सपाट असून तो समुद्र सपाटीपासून सरासरी २००० हजार फूट उंचीवर आहे. हा जिल्हा वालाघाट डोंगराच्या लहान रांगानी वेढलेला आहे.

१५) भूम, कळव, उस्मानावाद आणि तुळजापूर तालुके हे वालाघाट पर्वताच्या कक्षेत वसलेले असून इतर तालुके सपाट प्रदेशावर वसलेले आहेत. या जिल्ह्याचा कांही भाग गोदावरीच्या खोऱ्यात व कांही भाग भीमाच्या खोऱ्यात मोडतो. कळव तालुका वालाघाट पर्वताच्या सपाट पठारावर वसलेला असून मांजरा नदीच्या खोऱ्यात येतो. मांजरा नदी गोदावरी नदीची महत्त्वाची उपनदी आहे. उस्मानावाद आणि उमरगा हे तालुके तेरगा नदीच्या कक्षेत येतात व तेरगा नदी मांजरा नदीची उपनदी आहे. परंडा आणि भूम, तुळजापूर आणि उमरगा तालुक्यांचा कांही भाग सीना नदीच्या खोऱ्यात मोडतो. सीना नदी भीमा नदीची उपनदी आहे. जिल्ह्यातील सर्व शहरांमध्ये भूम/समुद्र सपाटीपासून/तर परंडा हे शहर तनुद्र सपाटीपासून सर्वात कमी उंचीवर म्हणजे १,७३५ फूट आहे. पठाराची सरासरी उंची समुद्र सपाटीपासून २००० फूट आहे. पठाराच्या दक्षिणेकडील खोलगट जमिनीचा भाग भीमा खोऱ्यात मोडतो.

१६) या जिल्ह्यातील भूगर्भाचा भाग खडकाळ स्वभावाचा आहे. जिल्ह्यात कुठल्याही धातूच्या खाणी नाहीत. येथे काळ्याभोर जमिनी पासून हलक्या प्रतीच्या जमिनीपर्यंतचे प्रकार वहापवात मिळतात.

नया नाले.

१७) तेरणा नदी उस्मानाबाद जिल्ह्याच्या पश्चिमेकडून पूर्वेकडे उस्मानाबाद व उमरगा या तालुक्यातून वहात जाऊन पूर्वेकडील सीमेवर मांजरा नदीस जाऊन मिळते. परंडा तालुक्याच्या पश्चिम सीमेकडे सीना नदी उत्तरेकडून दक्षिणेकडे वहात जाते. बोरी नदी ही तुळजापूर तालुक्यातून वहात जाऊन पुढे खालच्या वाजूस सीना नदीला सोलापूर जिल्ह्यात जाऊन मिळते. या नद्या व्यतिरिक्त उमरगा तालुक्यात वेणीतुरा, भूम तालुक्यात वाणगा इत्यादी छोट्या नद्या आहेत. पण त्या वर्षभर जवळ-जवळ कोरड्याच असतात. कारण पावसाचे पाणी उंचावरून वहात येऊन दुस-या जिल्ह्यात वाहून जाते. जलसिंचन प्रकल्पाव्यतिरिक्त जिल्ह्यात मोठी तळी किंवा तरोवरे नाहीत.

हवाभान आणि पर्जन्य.

१८) उस्मानाबाद जिल्ह्याचे हवाभान प्रामुख्याने कोरडे असून पावसाळा साधारणपणे जूनच्या मध्यापासून सुरू होऊन सप्टेंबरच्या शेवटी संपतो. सप्टेंबरच्या शेवटपासून ते नोव्हेंबरच्या मध्यापर्यंत हवा दमट असते. नोव्हेंबरच्या मध्यापासून ते जानेवारीच्या शेवट पर्यंत हिवाळा असतो. फेब्रुवारी ते मार्च या काळात हवाभान कोरडे असते. एप्रिल ते जूनच्या मध्यापर्यंत उन्हाळा असतो. उन्हाळ्यात सामान्यतः वादळी वारे वाहतात. उस्मानाबाद शहरातील उन्हाळ्यातील हवाभान मराठवाड्यातील इतर जिल्ह्यांच्या मानाने थंड असते.

१९) उस्मानाबाद शहरात जानेवारी १९७७ पासून तपमापक निरिक्षण केंद्र सुरू झाले आहे. १९८६ या वर्षाची फक्त जानेवारी ते मार्च या महिन्याचीच माहिती उपलब्ध झाली आहे. म्हणून या वर्षातील कमाल व किमान तपमानाबद्दल विवेकन केलेले नाही.

२०) दक्षिण पठारावरील इतर जिल्ह्यांप्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्यात देखील दक्षिण पूर्व मोसमी वा-यापासून पाऊस मिळतो. पावसाळा हा साधारणपणे जूनच्या मध्यापासून सुरू होतो. जुलै मध्ये पाऊस मोठ्या प्रमाणावर पडतो व सप्टेंबरच्या शेवटी तो संपतो.

(६)

२१) उस्मानाबाद जिल्ह्याचे १९८६ मधील सरासरी पर्जन्यमान ४५४ मि.मि. अतून त्यावर्षी तुळजापूर व उस्मानाबाद या पश्चिमेकडील तालुक्यात अनुक्रमे ६४६ कि.मी. व ५७४ कि.मी. स्वदा पाऊस झाला. तर परंडा आणि भूम या पश्चिम-साठ्या पर्जन्य छायेतील तालुक्यात अनुक्रमे ४२९ मि. मी. व ३७० मि.मि. पाऊस झाला. भूम व परंडा तालुक्यात नेहमी दुष्काळाची भीती व पाण्याची टंमाई असते. म्हणून हे दोन तालुके इतर तालुक्यांच्या मानाने प्रागाजलेले आहेत.

२२) महाराष्ट्र शासनाने श्री. तुळजंगकर, सचिव, कृषि व सहकार खाते यांच्या अध्यक्षतेखाली दुष्काळी परिस्थितीचा अभ्यास करण्यासाठी एक समिती नियुक्त केली होती. सखोल अभ्यासानंतर या समितीने खालील तालुके अवर्षण प्रथम म्हणून जाहीर केले आहेत. १) परंडा २) भूम ३) तुळजापूर हे संपूर्ण तालुके व उस्मानाबाद आणि कळंब तालुक्यातील अनुक्रमे तेर व शिरादोण मंडळ सोडून इतर सर्व भाग. यापैकी भूम, परंडा आणि कळंब या तालुक्यातून केंद्रसहाय्यीत आणि तुळजापूर व उस्मानाबाद या तालुक्यात राज्य शासनाचे दुष्काळ निवारणाचे कार्य हाती घेण्यात येत आहे.

जमिन

२३) जिल्ह्यातील जमिनीची विभागणी दोव्हे मानाने दोन विभागात करणे शक्य आहे. पहिल्या विभागात काळ्या व सुपीक मातीचा जाड थर असलेली करळीभोर व कापसाच्या लागवडीत योग्य अशी सुपीक तसेच हलक्या प्रतीची जमिन पण आढळते. जमिनीच्या या वैशिष्ट्यामुळे या विभागात खरीप व रब्बी ही दोन्ही पिके घेतली जातात. कळंब व उस्मानाबाद या तालुक्यांचा समावेश या विभागात होतो. या तालुक्यांच्या पूर्व भागात खरीप पिके घेतली जातात तर पश्चिम विभागात रब्बी पिके घेतली जातात. दुस-या विभागात प्रामुख्याने सुपीक जमिनीचा समावेश होतो. या जमिनीमध्ये मुळ्येत्वे रब्बी पिके घेतली जातात. या विभागातील डोंगराळ भागातील जमिनी साळीच्या (भात) पिकाराठी जास्त उपयुक्त आहेत.

लोकांख्या

जनगणना

२४) १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्याची लोकांख्या १०२९७०२ अशी आहे. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातील वार्शी तालुक्यामधून वर्ग करण्यात आलेल्या ८ गावांच्या लोकांख्येचा समावेश आहे. त्यापैकी ५,२५,८५१ पुरुष व ५,०२,८५१ स्त्रिया आहेत. ग्रामीण भागातील लोकांख्या ८८,९९,५१४ तर नागरी भागातील लोकांख्या १,३०,१८८ अशी आहे. जिल्ह्याच्या एकूण

(७)

लोकांछेपेची तालुका निहाय लोकांछेच्या विभागणीची टक्केवारी उस्मानावाद २२,६९, कळव १७.०१%, उमरगा २२.३४%, तुळजापूर, १६.७१%. परंडा ११.३१% आणि भूम ९.९४%, आहे. १९७१ च्या जनगणनेच्या तुलनेने १९८१ च्या जनगणनेच्या लोकांछेपेत १०.९३% वाढ झाली आहे. त्यापैकी ग्रामीण व नागरी भागातील वाढ अनुक्रमे ८.४०% व ३२.२४% आहे.

घनता

२५) महाराष्ट्राच्या एकूण क्षेत्राच्या तुलनेत उस्मानावाद जिल्ह्याच्या क्षेत्राची टक्केवारी २.४४ स्वटी आहे. त्याप्रमाणे महाराष्ट्राच्या एकूण लोकांछेपेची उस्मानावाद जिल्ह्याची लोकांछेपेची टक्केवारी १.६४% स्वटी आहे. उस्मानावाद जिल्ह्याची लोकांछेपेची घनता प्रत्येक चौरस किलो मिटर मागे १३७ व्यक्ती स्वटी आहे. तर महाराष्ट्राची २०४ स्वटी असून भारताची २०८ इतकी आहे. उस्मानावाद तालुक्याची लोकांछेपेची घनता सर्वात जास्त म्हणजे १८० व्यक्ती प्रति चौरस किलो मिटर इतकी असून सर्वात कमी म्हणजे ११० व्यक्ती प्रति चौरस किलो मिटर इतकी तुळजापूर तालुक्यात आहे.

ग्रामीण व नागरी लोकांछेपे.

२६) जवळजवळ ८७.३६% लोकांछेपेची ग्रामीण भागात राहाते. एकूण १,३०,१८८ शहरी लोकांछेपेची ७३.१३% लोकांछेपेची उस्मानावाद, तुळजापूर, नळदुर्ग, उमरगा व मुसम या शहरात समाविष्ट आहे. तर उरलेली २६.८७% लोकांछेपेची कळव, भूम व परंडा या गावांत विखुरलेली आहे.

स्त्रिया पुरुष प्रमाण.

२७) महाराष्ट्रात दर हजार पुरुषांमागे ९३७ स्त्रिया हे प्रमाण १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे आहे तर उस्मानावाद जिल्ह्यात हेच प्रमाण ९५८ स्त्रिया असे आहे. ग्रामीण भागात तेच प्रमाण ९६२ स्त्रिया व नागरी भागात ९३३ स्त्रिया असे आहे. अनुसूचित जाती.

२८) उस्मानावाद जिल्ह्यातील एकूण लोकांछेपेची अनुसूचित जातीची टक्केवारी १४.०७% आहे तर महाराष्ट्राची टक्केवारी ७.१४ अशी आहे.

२९) अनुसूचित जातीची लोकांछेपेची १९८१ च्या जनगणनेनुसार १९३२० आहे. तिची टक्केवारी एकूण लोकांछेपेच्या १.८८% पेटे. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानावाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा समावेश आहे.

कामकरी

(८)

३०) १९८१ च्या जनगणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील कामकरी-यांची (सह्यतः व सीमांतीक) संख्या ४,६७,२२९ एवढी असून त्या कामकरी-यांचे प्रमाण ४५.३८% इतके आहे. सध्या कामकरी-यांची जेजुरी ३७.५७%, शेतमजूर ३५.४३%, घरगुती उद्योग वस्तु निर्माण प्रक्रीया सेवा व दुसऱ्या १.५०% व इतर काम करणारे १४.०८% व सीमांतीक काम करणारे ११.४२% आहेत.

वयोगटानुसार लोकांख्या

३१) १९८१ च्या जनगणनेनुसार वयोगटाप्रमाणे जिल्ह्याच्या लोकांखेची विभागणी पुढील प्रमाणे आहे. ०-१४ या वयोगटात सर्वात जास्त म्हणजे ४१.३४% १५-१९ या वयोगटात ८.७५%, २०-२४ या वयोगटात ७.६८% २५-२९ या वयोगटात ६.९२% ३०-३४ या वयोगटात ६.२७%, ३५-३९ या वयोगटात ५.९२% ४०-४९ या वयोगटात ९.४७%, ५० ते ५९ या वयोगटात ६.२५% ६० व ६० वर्षांवरील या वयोगटात ७.२५% व अनिर्देशित वयोगटात ०.११% लोकांख्या आढळते. वरील माहिती जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची (सध्याचे उस्मानाबाद व लातूर हे जिल्हे एकत्रित) आहे व यात सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांचा समावेश नसून नाही.

साक्षरता

३२) १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्यातील साक्षरतेची टक्केवारी सध्या लोकांखेच्या ३६.०३% एवढी आहे. ग्रामीण क्षेत्रातील साक्षरतेचे प्रमाण ३३.८०% असून शहरी भागातील प्रमाण ५१.४९% आहे. सध्या पुरुषांची साक्षरता प्रमाण ४९.१८% असून स्त्रियांची साक्षरता प्रमाण २२.३२% आहे. तालुका निहाय सध्या साक्षरतेचे प्रमाण असे:- उस्मानाबाद ३९.९२%, कळव ३८.३६%, उमरगा ३४.८७% तुळजापूर ३४.२३%, परंदा २९.७८% आणि भूम ३५.८३%.

निवासी घरे व कुटुंबांची संख्या

३३) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे राहात्या घरांची संख्या १८०३६६ अशी असून त्यापैकी ८७.६१ टक्के घरे ग्रामीण भागात असून उरलेली ६३.१२.३९५ घरे शहरी भागात आहेत. सध्या १८२४२० कुटुंबे असून त्यापैकी १५६७१० कुटुंबे ग्रामीण भागात राहातात व उरलेली २२७१० कुटुंबे शहरी भागात राहातात. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ

खेडपांच्या माहितीचा समावेश आहे. (९)

जंगले

क्षेत्रफल

३४) कृषि संचालक, पुणे यांनी पुरविलेल्या माहितीनुसार १९८१-८२ मध्ये जिल्ह्यातील जंगलव्याप्त क्षेत्र १०१६ हेक्टर आहे. महसुली विभागाच्या अधिपत्याखाली वनाचे क्षेत्र कांही नव्हते. वन विभागाच्या राखीव वनाचे क्षेत्र १९८६-८७ या वर्षात २.६५ चौ. कि.मी. स्वदे होते तर अवर्गीकृत वनाचे क्षेत्र ३९.९६ चौ. कि.मी. स्वदे होते.

वन उत्पादन

३५) १९८६-८७ या वर्षात गवत इत्यादी वाचून सपे ७०००, विडी पानांपासून २०००० सपे व डिंका पासून सपे २००० व इतर जंगल उत्पादनापासून रु. १००० उत्पन्न मिळाले.

विकास कार्यक्रम

३६) सामाजिक वनीकरण विभाग तर्फे १९८६-८७ या वर्षात वनीकरणाच्या ५५२ हेक्टर क्षेत्रात लागवडीच्या पहिल्या वर्षी करावयाची कामे, ४७६ हेक्टर क्षेत्रात दुस-या वर्षाची कामे व ३७५ हेक्टर क्षेत्रात तिस-या वर्षाची कामे करण्यात आली. ग्रामीण भागात जळाऊ लाकडाची व फळझाडांची लागवड आणि महाराष्ट्र सामाजिक वनीकरण प्रकल्प या योजनाखाली वरील कामे करण्यात आली.

४ शेती

जमिनीचा वापर

३७) जिल्ह्यातील शेती विषयक पूर्ण लुधारीत स्वसमाची आकडेवारी १९८१-८२ करिता उपलब्ध आहे. या माहितीमध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेडपांच्या माहितीचा समावेश नाही. येथून पुढील वर्गाची आकडेवारी उपलब्ध नसल्यामुळे फक्त १९८१-८२ या वर्षाच्या आकडेवारीचा उपयोग समालोचनात केला आहे. जिल्ह्याचे भौगोलिक क्षेत्रफल ७३५३०० हेक्टर आहे. यापैकी जंगलाखालील क्षेत्र फक्त १०१६ हेक्टर (म्हणजेच ०.१४%) आहे. शेतीकरिता उपलब्ध नसलेल्या क्षेत्रामध्ये विंगर शेती वापराखालील जमीन १३३०० हेक्टर (१.८१%) होती. तर पडीक व लागवडी लायक नसलेली ३

(१०)

जमीन ७९०० ८१.०७% हेक्टर होती. याचाय अर्थ एकूण क्षेत्रफळापैकी २.८८% जमीन लागवडी लायक नव्हती. पडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवडीजाली नसलेल्या जमिनीमध्ये लागवडी लायक पण वापरात नसलेली जमीन ३५२०० हेक्टर (४.७९%) होती. कायम गुरे चरज आणि इतर चराऊ जमीन १७६०० हेक्टर (२.३९%) होती. तर व्हालेल्या जमिनीमध्ये समाविष्ट न झालेली झाडे, झुडपे व फळवागा या खालील जमीन ६०० हेक्टर (०.०८%) होती. या खेरीज चालू पड ४०९०० हेक्टर (५.५६%) होती तर इतर पड ९४००० हेक्टर (६.३९%) होती. निव्वळ व्हालेले क्षेत्र ५७३८०० हेक्टर म्हणजेच एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या ७७.७६% होते. जिल्ह्यातील एकूण निव्वळ लागवडीजालील जमिनीची तहसीलवार विभागणी पुढीलप्रमाणे होती. उस्मानाबाद १८.२३%, कळंग १७.०३, उमरगा २२.४८%, तुळजापूर १६.२३%, परंडा १५.६१% व भूम १०.४२%.

३८) कृतापातील आलिताचे प्रमाण जमीन अल्ल्याने दुद्वार पिढाखालील क्षेत्र जमीन आहे. सन १९८१-८२ मध्ये दुद्वार पिढाखालील क्षेत्र ३०४०० हेक्टर म्हणजे निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्राच्या फक्त ५.३२% होते. हजाच वावीची तालुकावार पोड पुढील प्रमाणे आहे. उस्मानाबाद १४.२२%, कळंग ११.६२%, उमरगा ३.९५%, तुळजापूर १७.१०%, परंडा १.८५ आणि भूम ५१.२६%.

वहित धारण केलेली जमीन व वाढती जातेदार.

३९) १९८०-८१ च्या कृषिगणनेप्रमाणे नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची स्वतंत्र माहिती उपलब्ध आहे. या जनगणनेप्रमाणे एकूण जातेदारांची संख्या १४०२६१ होती स्वदी होती व त्यांची धारण केलेली जमीन ६६०३२५ हेक्टर होती. पिके व पीक पध्दती.

४०) जिल्ह्यात खरीप व रब्बी पिके घेतली जातात. दोन्ही हंगामात घेतलेल्या घेतल्या जागा-या पिकामध्ये रपात जास्त क्षेत्र एकदल धान्याचे असून त्या नंतर विद्वल धान्ये व त्या खालोखाल तेलवर्गीय पिके असा क्षेत्रानुसार पिकांचा क्रम लागतो. सन १९८१-८२ मध्ये खरीप ज्वारीचे क्षेत्र १०४१६६ हेक्टर म्हणजे एकूण व्हालेल्या क्षेत्राच्या १७.३४% होते. खरीप ज्वारीजालील क्षेत्रांची तालुकावार विभागणी पुढील प्रमाणे आहे. उस्मानाबाद २२-२७%, कळंग ३०-९५%, उमरगा ३२.४३%, तुळजापूर १०.६४%, परंडा ०.५१% व भूम ३.२०% ज्वारी नंतर महत्वाची खरीप एकदल धान्ये तांदूळ व ताजरी ही होत. या पिकाखालील एकूण क्षेत्राची एकूण व्हालेल्या क्षेत्राची अनुक्रमे २.१४ व ०.५७ अशी टक्केवारी होती.

(११)

४१) तूर व नूग ही महत्वाची खरीप पध्याने आहेत. एकूण पध्यानाखाली असलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी अनुक्रमे ३८.०९ व १३.२९ आहे.

४२) रब्बी पिकामध्ये ज्वारी, गहू, हरभरा व करडई ही महत्वाची पिके आहेत. रब्बी ज्वारीचे सन १९८१-८२ मधील जिल्ह्यातील क्षेत्र १८१२४७ हेक्टर म्हणजेच कसलेल्या एकूण क्षेत्राच्या ३०.१०% होते. या पिकाखालील क्षेत्राची तालुकानिहाय टक्केवारी येथे प्रमाणे आहे. उस्मानाबाद १९.५९%, कळव ७.६७%, उमरगा- १३.३१%, तुळजापूर १५.२१%, परंदा २७.२८% व भूम १६.९४%. गहू व हरभरा या महत्वाच्या रब्बी पिकाखालील क्षेत्र अनुक्रमे ३३३९० व ३४९४० हेक्टर म्हणजेच एकूण पिकाखालील क्षेत्राच्या ५.५४% व ५.८०% होते.

४३) तेल विद्यांचे पिकामध्ये मुख्यत्वे करडई व भुईमूग ही पिके घेतात. करडईचे पीक रब्बीमध्ये कारडवाहू जमिनीत घेतले जाते. मात्र भुईमूग खरीप व उन्हाळी या दोन्ही हंगामात घेण्यात येते. आलीकडे कांही वर्षांपासून सूर्यफूल या नवीन गळीताच्या पिकाचे क्षेत्र जिल्ह्यात वाढत असून हे पीक सर्व हंगामात घेता येते. जिल्ह्यात १९८१-८२ या वर्षीत तेलविद्यांचे (एकूण कळीतांची - धान्ये) एकूण क्षेत्र ८७६४९ हेक्टर होते व त्याची टक्केवारी एकूण कसलेल्या क्षेत्राशी १४.५५% होती. करडई पाकाखालील याच वर्षीचे क्षेत्र ३०८०५ हेक्टर होते. एकूण तेलविद्यांचे क्षेत्राशी याची टक्केवारी ३५.१५ येते.

४४) व्यापारी पिकामध्ये जस व कापूस ही महत्वाची पिके आहेत. गेल्या कांही वर्षीत उपलब्ध झालेल्या ओलीताच्या सोयीमुळे व जिल्ह्यात स्थापन झालेल्या साखर कारखान्यामुळे जसाखालील क्षेत्रात वाढ होत आहे. १९८१-८२ मध्ये कापसाखालील क्षेत्र फक्त ४५ हेक्टर म्हणजेच अगदी नगण्य होते. पीक उत्पादन व मुख्य पिकांच्या उत्पादनांचे प्रमाण.

४५) सर्वसाधारणपणे जिल्ह्यातील जमिनीचा पोट चांगलगा असल्यामुळे पाऊस पुरेसा व वेळेवर झाल्यास पिके चांगली येऊ शकतात. कारडवाहू पिकाचे प्रमाण जास्त असल्यामुळे पिके व त्यांचे उत्पादन पावसाच्या प्रमाणावर अवलंबून असते. गेल्या कांही वर्षीपासून पावसाचे प्रमाण कमी झाले असून पावसाच्या वेळा अनिश्चित झाल्या आहेत. याचा पिकांच्या उत्पन्नावर अनिश्चित परिणाम झाला आहे. १९८६-८७ या वर्षीतील खालील पिकांचे उत्पन्न पुढील प्रमाणे होते. गहू ५५०० टन्स, ज्वारी ६६२०० टन्स व तूर ५४००० टन्स. ओलीताच्या सोयी, सुधारीत विद्यांचे व खतांचा वापर यामुळे उत्पादनात वाढ करण्याचे प्रयत्न चालू आहेत.

(१२)

पण पर्जन्यमान कमी व अनियमित झाल्यामुळे उत्पादन वाढीच्या प्रयत्नात अचिरंत यश येत नाही.

जास्त उत्पादन देणा-या जातीच्या विषयांचा वापर.

४६) १९८६-८७ या वर्षात संकरीत ज्वारीची एकूण ६१२७० हेक्टर क्षेत्रात पेरणी झाली व वाजरी भाजी वगैरे पिकांच्या संकरीत विषयांची अनुक्रमे ५२२० हेक्टर व ५२० हेक्टर क्षेत्रात पेरणी झाली होती. सुधारीत जातीच्या विषयांखालील पिकावर क्षेत्र पुढील प्रमाण आहे. ज्वारी २३२३० हेक्टर, भात ७५०० हेक्टर, गहू २५०० हेक्टर व वाजरी ६२० हेक्टर.

फळे व भाजीपाला.

४७) जिल्ह्यात फळांमध्ये आंबे, द्राक्षे, पेरू व केळी इत्यादी फळे येतात. १९८१-८२ साली व फळवागाखालील एकूण क्षेत्र १२११ हेक्टर होते. भाजीपाल्याखालील एकूण क्षेत्र १६८२ हे. होते. या दोन्ही पिकांचे प्रमाण एकूण कसलेल्या क्षेत्रांच्या ०.४८% होते. म्हणजेच फळे व भाजीपाला या पिकाखालील क्षेत्र फारच कमी आहे.

सैद्धीय व रासायनिक खतांचा वापर.

४८) संकरीत विषयांच्या वापरादरम्यान सैद्धीय व रासायनिक खतांचा वापर दिवसेंदिवस वाढत आहे. जिल्हा परिषदेतील कृषि खात्या मार्फत खते वाटपाचा कार्यक्रम घेतला जातो. ८६-८७ या वर्षातील रासायनिक खतांचे वाटप या प्रमाणे आहे. युनिटा २५७२ मे. टन स. पी. के. मिक्चर २४७७ मे. टन व इतर रासायनिक खते १३५९ मे. टन.

पीक संरक्षण कार्यवाही.

४९) पिकावार रोगाचा प्रादुर्भाव झाल्यास जिल्हा परिषदे तर्फे पीक संरक्षण मोहीम घेतली जाते. पंचायत समिती पातळीवर पीक संरक्षण औषधांचा पुरवठा केला जातो. कृषि उत्पादनाची मिस्री.

५०) जिल्ह्यात ४ कृषि वाजार समित्या असून त्या खालील ठिकाणी आहेत.

१) उस्मानाबाद २) कळंग ३) मुसम ४) परंठा, सन १९८६-८७ या वर्षात सर्व वाजार समित्यात एकूण १७७८ मे. टन धान्य विक्रीस आले व त्याची किंमत ३७५२१ हजार रुपये होती.

भू - सुधार कार्यक्रम.

५१) जिल्ह्यात जमिनीची बांधणीदस्ती न नाला वंदिदस्ती व जमीन उपाठी करणाचे

(१३) कार्यक्रम राववले जातात. १९८६-८७ वर्षात ३०४५ हेक्टर क्षेत्रात जमिनीची दांध - दंडिस्ती व ४९५९ हेक्टर जमिनीचे तपस्तीकरण केले तर १३८ हेक्टर पडीक जमिन वाहत जमिनीत समांतरित केलेली आहे.

इतर विकास कार्यक्रम.

५२) जिल्ह्यात इतर विकास कार्यक्रमांतर्गत जिल्हा ग्राम विकास खात्या तर्फे स्कार्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम रावविला जातो. १९८६-८७ या वर्षात रुकूण ५८७१ लाभधारकांना रुकूण १०१-६३ लाख रुपयांचे अर्थ सहाय्य देण्यांत आले. अ अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रमाच्या अमलदजावणीसाठी केंद्र व राज्य शासनातर्फे रुकूण ६३.८१ लाख रुपये खर्च झाले. उतरगा लोडून अन्य पाच विकास गट या कार्य- क्रमाखाली येतात. राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रमावर ८३-३४ लक्ष रुपये खर्च झाले व रुकूण ५-४८ लक्ष मनुष्यांदिन इतकी रोजगार निर्मिती झाली.

सिंचन

ओलिताची साधने

५३) जिल्ह्यात १९८१-८२ या वर्षी रुकूण सिंचनाखालील क्षेत्र ८५१७७ हेक्टर होते. या ओलिताची रुकूण असलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी १४.१४ येते. जिल्ह्यात मार्च ८७ पर्यंत एक मोठा प्रकल्प (मांजरा) व ११ मध्यम प्रकल्पाची कामे पूर्ण झालेली आहेत. पाखेरीज एक मोठा प्रकल्प व तीन मध्यम प्रकल्पाची कामे प्रगती पथावर आहेत व एका मध्यम प्रकल्पाचे काम नंगूर झालेले आहे. तसेच १९८७ अखेर जिल्ह्यात १०३ लघु पाटबंधारे होते. त्यापैकी ८९ लघु पाटबंधारे उपयोगात नव्हते. या सर्व प्रकल्पाद्वारे सन १९८६-८७ मध्ये ४९१ हेक्टर क्षेत्र निव्वळ ओलिताखाली आले होते. जिल्ह्यात १९८१-८२ अखेर रुकूण ३१९६८ सिंचन विहीरी होत्या त्यापैकी २८७०० (८९-७८%) विहीरी वापरात होत्या. वापरात असलेल्या सिंचन विहीरीवर २८२६ विद्युत पंप व ६७४० डिझेल पंप वसविले होते. विहीरीमुळे भिजणारे निव्वळ क्षेत्र ५२६८८ हेक्टर म्हणजेच रुकूण निव्वळ ओलिताखालील क्षेत्राच्या ७३.७७% होते.

ओलिताखालील पिळे.

५४) अन्न धान्यापैकी रब्बी हंगामात गहू, ज्वारी व हरभरा ही ओलिताखालील पिळे आहेत. १९८१-८२ या वर्षात रुकूण ओलिताच्या क्षेत्रापैकी गहू, ज्वारी व हरभ-याखाली अनुक्रमे १७२९४, ३०४८० व १८९१ हेक्टर क्षेत्र होते. व्यापारी

(१४)

वर्गातील पिकामध्ये उस कापूस व मिरची ही ओलिताची पिके आहेत. त्यापैकी उसाखालील क्षेत्र १२६५४ हेक्टर होते. फळे व भाजीपाला या पिकाखालील बागा-यत क्षेत्र १०४१ हेक्टर इतके होते. तेल वर्गीय पिकामध्ये भुईमूगास विशेषतः उन्हा-ळी हंगामात पाणी देतात.

मोठ्या, मध्यम व लहान ओलिताच्या साधनांचा विकास कार्यक्रम.

५५) सध्या ३ मध्यम प्रकल्पाचे काम चालू असून ते प्रकल्प उस्मानाबाद, कळंब व उमरगा तहसीलमध्ये आहेत. या प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाल्यावर एकूण ७६५१ हेक्टर लाभक्षेत्र निर्माण होईल. या प्रकल्पाचा सध्याचा अंदाजित खर्च रुपये १३२७.८४ लाख आहे. या खेरीज लघुपाटबंधा-यांची कामे उपलब्ध पैशाच्या प्रमाणात चालू आहेत. पाझर तलावाचे बांधकाम पाझर क्षेत्रातील विहीरीचे पाणी वाढावे म्हणून घेण्यात येत आहे. सिंचनाच्या विहीरी खोदण्याकरिता पण विविध योजनाद्वारे अर्थ सहाय्य देण्यांत येत आहे.

पशु संवर्धन वैयक्तिक सेवा व दुग्धव्यवसाय.

पशुधन.

५६) १९८२ च्या पशु गणनेप्रमाणे जिल्ह्यात एकूण ७२२३३१ एवढे पशुधन होते. १९७८ च्या पशुगणनेप्रमाणे एकूण जनावरांची संख्या ६६१७८४ एवढी होती. १९८२ च्या पशुगणनेप्रमाणे एकूण पशुधनात गाभी बैलांची संख्या ४९.६०% होती. म्हशी व रेडे १५-२३%, शेळ्या व मेंढ्या ३०.८६% व इतर जनावरे ४.३१% असे इतर पशुधने प्रमाण होते. एकूण दुभत्या गाभीची व दुभत्या म्हशीची संख्या ७८०९३ होती. जिल्ह्यात दुग्ध व्यवसाय हा महत्वाचा व्यवसाय असून गाभी व म्हशी खरेदी-साठी जिल्हा ग्राम विकास यंत्रणेमार्फत अर्थसहाय्य दिले जाते. तीन वर्गावरील बैलांची संख्या १५४५८५ होती. हे बैल शेतीच्या कामासाठी उपयुक्त असतात. दर बैलजोडीमागे १९८१-८२ ला लागवडी खालील एकूण क्षेत्रांचे प्रमाण ७.७९ हेक्टर होते. याच गणनेप्रमाणे एकूण म्हशी व रेड्यांची संख्या ११००४५ होती. त्यापैकी ३ वर्गावरील रेडे ३६३७ व म्हशी ६४८३२ होत्या. या व्यतिरिक्त जिल्ह्यात एकूण १८०४८३ शेळ्या व ४२४३० मेंढ्या होत्या. एकूण कोंबड्यांची संख्या १७६७८२ होती. जिल्ह्यात मेंढीपालनाच्या व्यवसाय मोठ्या प्रमाणावर नाही. पण शेळ्या मेंढ्यांचा उपयोग मांस मिळविण्यासाठी होतो.

पशु वैद्यकीय सेवा.

५७) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८६-८७ चा वर्गात १ चिकित्सालय, १७ दवाखाने ४७ प्रथमोपचार केंद्रे व ७० कृत्रिम गर्भधारणा केंद्रे होती. उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या २५९८८९ होती. तर कृत्रिम गर्भधारणा केलेल्या जनावरांची संख्या ११७८१ होती. या पध्दतीमुळे २२.३६ वातारे जन्मास आली व ती सर्व संकरीत जातीची होती. एकूण ६७३७८६ जनावरांना लस टोचली.

विकास कार्यक्रम.

५८) जिल्ह्यात विकास कार्यान्तर्गत पशु वैद्यकीय सेवा उपलब्ध करून देण्याकरिता पशु दवाखाने व उपचार केंद्रे यांची सतत वाढ केली जाते आहे. तसेच जास्त दूध उपलब्ध होण्याकरिता संकरीत गावी वैदाशीचा कार्यक्रम पण मोठ्या प्रमाणात घेतला जात आहे. गोठवलेल्या वीयांचा पुरवठा पुणे येथून होतो. ग्रामीण विकास यंत्रणेमार्फत गावी म्हशी खरेदीसाठी अर्थ लढायच मिळते. शासकीय दूध डेअरी योजनेमार्फत उस्मानाबाद, भूम परंडा व उजरगा येथे शीत केंद्रे पण आहेत. उपरोक्त शीत-केंद्रांची-सोजची क्षमता १०००० लिटर्सची आहे. गोठूळ ग्राम योजनेखाली चार खेडी दत्तक देण्यात आली व ६५ भूखंडावर बैरज-उत्पादनाची प्रात्यक्षिके आयोजित केली होती. तर ३००० जनावरांमधील गर्भधारणा केंद्रे होती. उपचार केलेल्या जनावरांची एकूण पालन कार्यान्तर्गत १९८६-८७ चा वर्गात १६२ शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण देण्यात आले व ४९६४८ कोवड्यांना रोगप्रतिबंधक लस टोचण्यात आली व १५०८५ सुधारीत जातीचे पक्षी पुरविल्यात आले. २१९० रुक दिवसांच्या सुधारीत जातीच्या पिढ्यांचे वाटप करण्यांत आले.

मत्स्य व्यवसाय.

५९) १९८६-८७ मधील जिल्ह्यातील भूजल मत्स्य उत्पादन ७०० मेट्रीक टन होते. त्याचे मूल्य ३५ लक्ष रुपये होते.

विकास कार्यक्रम.

६०) जिल्ह्यात वारमाही वाहगारी नद्दी नाल्यामुळे मांजरा, तीना या जिल्ह्याच्या सीमेवरील नजा व तेरगा, चांदणी, दोरी व इतर ज्या कांदी नजात मातेनारीचा धंदा चालतो तो अल्प प्रमाणात आहे. त्यामुळे मच्छीमारांची संख्या मर्यादित आहे. विविध नध्यम प्रकल्प, लघु पाटबंधारे तलाव, जिल्हा परिषदेचे व इतर तलाव वाद्वारे मातेमारीसाठी ४५०० हेक्टर जलक्षेत्र उपलब्ध आहे.

८) विद्युतीकरण व विद्युत पुरवठा :

६६) जिल्ह्यात महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळामार्फत वीज पुरवठा केला जातो. ३१-३-८७ अखेर जिल्ह्यातील सर्व (८) शहरांचे व ६१८ गावांचे विद्युतीकरण झालेले आहे. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या मार्गदर्तीचाही समावेश आहे.

विद्युतीकरण झालेल्या पंपांची संख्या.

६७) १९८६-८७ या वर्गात २४०२ पंपांना वीज पुरवण्यात आली.

विविध प्रकारानुसार विजेचा वापर.

६८) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८६-८७ या वर्गात एकूण विजेचा वापर ७७९९९००० किलो वॅट स्वढा होतो. त्यापैकी कृषिसाठी ६७.७५%, घरगुती कामासाठी ३.१५%, औद्योगिक कारणासाठी ३.६०%, सार्वजनिक दिवाबत्तीसाठी २.९१% व इतर वापरासाठी १.९९% अशी विभागणी होती. संदर्भीय वर्गात विजेच्या क्लेशनाची संख्या ८०६९ होती.

विविध प्रकारानुसार विद्युत निर्मिती.

६९) या जिल्ह्यात एकही विद्युत निर्मिती प्रकल्प नाही.

९) खनिजे व उद्योगधंदे.

७०) उस्मानाबाद जिल्ह्यात महत्त्वाची खनिजे नाहीत. बांधकामात उपयोगी पडणारी चालू, दगड, माती इत्यादी फिरकीळ खनिजांपासून थोडेफार उत्पन्न होवलेली मूल्याच्या स्वस्वपात शासनाला मिळते. अशा रीतीने १९८६-८७ या वर्षी एकूण मध्ये ४१५३५० रॉयल्टी म्हणून शासनाला मिळाले.

उद्योग धंदे.

७१) १९८६ अखेर जिल्ह्यात नोंदणी झालेल्या कारखान्यांची संख्या ३२ होती. त्यापैकी ७ कारखाने बंद होते.

७२) वरील वर्गात चालू आसलेल्या २५ कारखान्यांमधील मजुरांची संख्या १११० स्वढी होती.

७३) हा जिल्हा उद्योगाच्या दृष्टीने नागासलेला असून येथे दोकी ता. उस्मानाबाद व नळदुर्ग ता. तुळजापूर येथील साखर कारखाने व तामलवाडी ता. तुळजापूर येथील सूत गिरणी वर्गात रिकत गोठे उद्योग नाहीत.

७४) उस्मानावादा येथे स्म. आय. डि. सी. परिसरात उद्योगासाठी जागा राखून ठेवण्यात आल्या आहेत. पण या परिसरात ~~स्म. आय. डि. सी.~~ कारखाना वगळता इतर मोठे उद्योग अद्याप सुरू झालेले नाहीत.

विकास कार्यक्रम.

स्म. आय. डि. सी. परिसरात मोठ्या कारखान्यासाठी जागा राखून ठेवण्यात आल्या आहेत. पण अद्याप छोटे कारखाने वगळता रकडी मोठा उद्योग सुरू करण्यात आलेला नाही. सहकारी क्षेत्रात नळदुर्ग येथे एक लाख कारखाना सुरू झालेला आहे. त्याचप्रमाणे एक सुत गिरगी अणदूर ता. तुळजापूर येथे कार्यान्वित झाली आहे. जिल्ह्यात जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत लघु उद्योग धंद्यांना फरवानगी देण्याचे प्रीक्षण व इतर तोई उपलब्ध करून देण्याचे काम होत आहे. त्या प्रमाणे राष्ट्रीय कृत केंद्रामार्फत उद्योजकांना कर्ज उपलब्ध होते.

१०) रस्ते, परिवहन आणि दळणवळण.

७५) रेल्वे :— ^{भिरुज} फक्त लातूर नॅरोगेज रेल्वे मार्ग या जिल्ह्यातून जातो. त्याची लांबी ३० कि. मी. आहे.

सार्वजनिक वांधकाम खाते व कार्यकारी अभियंता जिल्हा परिषद उस्मानावादा यांचेकडून रस्त्याची देखभाल केली जाते. १९८६-८७ अखेर या दोंन्ही विभागातील रस्त्यांची लांबी ३६६३ कि.मी. होती. या मागपैकी इंगवरी मार्गाची लांबी ७४५ कि.मी. होती. खडीचे / पक्के रस्ते २४५२ कि.मी. स्वटे होते. इतर माल वापसून केलेले रस्ते ४६६ कि.मी. होते. याशिवाय नगरपालिका हद्दीतील रस्त्यांची लांबी १६६ कि.मी. होती.

नोंदणीकृत वाहने.

७६) १९८६-८७ या वर्षात रूकून नोंदणीकृत वाहनांची संख्या ४६७७ होती. या पैकी ५३.३७% मोटार सायकल ^{मोपेड} स्कुटर्स, इ. १२.२९% ट्रॅक्टर्स व १५.८५% मालमोटारी होत्या.

टपाल व तार कार्यालये.

७७) ८६-८७ मधील जिल्ह्यातील रूकून टपाल कार्यालयांची संख्या २७० होती, व तार घरांची संख्या ७८ होती. एक लाख लोकवस्तीमागे टपाल कार्यालयाच्या संख्येचे प्रमाण २६ इतके होते.

दूरध्वनी.

७८) १९८६-८७ च्या अखेरीस जिल्ह्यांत एकूण १०९१ मूठ व विस्तारीत दूरध्वनी होते. सेवा योजन विनिमय रोजगार.

७९) उस्मानाबाद जिल्ह्यात सेवायोजन विनिमय कार्यालय अस्तित्वात आहे. १९८६-८७ या वर्षात तेथील पटावरील अर्जादारांची संख्या ३१६३४ होती. १९८५-८६ च्या आकड्याच्या तुलनेत वाढीची टक्केवारी १६.२५ होती. रोजगार हमी योजना

ग्रामीण भागात मागणीनुसार काम देण्याची हमी महाराष्ट्र शासनाने घेतलेली आहे. लहान व मध्यम पाटवंधा-यांची कामे, वांधवंदीस्ती, नाला वंडींग, वृक्षा-रोपण कार्यक्रम व जेथे ही कामे उपलब्ध नसतील तेथे रस्त्यांची कामे काढली जातात. या कामावर मजुरांना १११८४७०० मनुष्य दिवस काम १९८६-८७ या वर्षात पुरविले गेले. या कामावर या वर्षात रु. ८८३.१८ लाख खर्च झाले. कामगार व सेवायोजन रोजगार.

८०) १९८६-८७ या वर्षात जाहीर केलेल्या रिक्त जागांची संख्या ३५० होती. त्यापैकी १५२ पदे भरण्यात आली. एकूण १५२ नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांपैकी सार्वजनिक क्षेत्रात ९०.१३% उमेदवारांना व खाजगी क्षेत्रात ९.८७% उमेदवारांना रोजगार उपलब्ध झाला. नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांमध्ये अनुसूचित जाती जमातीच्या उमेदवारांची संख्या ५४३ होती. त्याची टक्केवारी २७.६३ येते.

१२ सहकार

८१) जिल्ह्यात ३०-६-८७ या सहकारी वर्षात सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची संख्या १४२८ होती. या सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या २९१ हजार होती.

१९८६-८७ या वर्षात एकूण ५२१ (३६.४८%) सहकारी पत संस्था होत्या. यापैकी सुमारे ८६.७६% कृषि पत संस्था होत्या आणि उरलेल्या १३.२४% विंगर कृषि पत संस्था होत्या. वरील वर्षात एकूण ९०७ (६३.५२%) हे विंगर पत संस्था होत्या. यामध्ये कृषि विंगर पत संस्था ५०.५८% व विंगर कृषि विंगर पत संस्था ४९.५०% होत्या. अन्य महत्वाच्या संस्था व त्यांचे सभासद (कसात) खालील प्रमाणे आहेत. सहकारी दुग्ध उत्पादन संस्था ३७० (२.५५%), ग्राहक-मांडार-सहकारी संस्था ३१ (७.७७%), गृहनिर्माण संस्था १७८ (६.५०%), कामगार कंत्राट संस्था १७७ (१०.०८%)

८२) शेतक-यांच्या पत पुरवठ्याच्या मार्गदर्शनाची पूर्तता करण्यासाठी जिल्ह्यात जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका कार्यरत आहे. तिच्या ५४ शाखा जिल्ह्यात सर्व तालुक्यात विखुरलेल्या आहेत. या बँकेतर्फे १९८६-८७ या वर्षात अल्प मुदतीचे रु. ५०७ लाख व मध्यम मुदतीचे रु. ५ लाख कर्ज देण्यात आले. रु. ५५१ लाख कर्ज थकलेले होते. विविध सहकारी संस्थांनी केलेले कार्य खालीलप्रमाणे आहे.

साखर कारखाना.

८३) जिल्ह्यातील दोन साखर कारखान्यांमध्ये तंदर्भीचे वर्षात २२३८८७ मे. टन उत्पादने गळीत झाले. त्याचे मूल्य ५४४ लक्ष रु. होते. त्यापासून ११९८४ मे. टन साखर तयार झाली. तिचे मूल्य सुमारे २९१ लक्ष रुपये आहे.

दुग्ध व्यवसाय सहकारी संस्थामार्फत १९८६-८७ या वर्षात दुधाची खरेदी रु. ८५२ लाख व विक्री रु. ८८२ लाख झाली. ४२००० रुपये मच्छीमार संस्थे-मार्फत पकडलेल्या माश्यांचे मूल्य तर विक्री रु. ५८००० इतकी होती. गृहनिर्माण संस्थामार्फत ११ घरे (गाळे) बांधण्यात आले. महाराष्ट्र राज्य सहकारी भविष्य भूविकास बँक जिल्हा शाखा उस्मानाबाद मार्फत १९८६-८७ या वर्षात १८३ लाखा-इतकी दीर्घ मुदतीची कर्जे देण्यात आली.

१३ व्यापारी बँका

बँका

८४) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८६ या वर्षात एकूण २४ वर्गीकृत व ६७ सहकारी बँका होत्या. व्यापारी बँका बहुतांशी नागरी विभागातच आहेत. परंतु सहकारी बँका ग्रामीण भागातही सर्वत्र विखुरलेल्या आहेत.

एका शाखेलागे सरासरी लोकांख्या.

८५) सन १९८६ या वर्षात वर्गीकृत व सहकारी बँकेच्या एका बँक शाखेलागे त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील सरासरी लोकांखेपेे प्रमाण ११३८६ एवढे आहे. परंतु वर्गीकृत बँकेलागे सरासरी ४२९१६ लोकांखेसाठी एक शाखा हे प्रमाण पडते.

ठेवी व कर्जचे प्रमाण.

८६) सर्व वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी २९११ लाख होत्या तर आगाऊ रक्कम रु. २०१६ लक्ष होत्या. ठेवी व कर्जचे प्रमाण १००.६९ येते.

सरासरी घाऊक किंमती.

८७) १९८६ मध्ये उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निवडक महत्वाच्या शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती चा क्ल प्रति क्विंटलला खालीलप्रमाणे होता. गहू, ज्वारी, मका व वाजरी या तुणधान्यांचे ा घाऊक किंमती मध्ये १९८६ या वर्षात मागील वर्षाच्या तुलनेने वाढ दिसून येते. १९८५ मध्ये पिठ्या गव्हाचा सरासरी भा व ३५१ रु. होता तो १९८६ मध्ये रु. २८३ झाला. १९८५ मध्ये वाजरी १४८ रु. प्रति क्विंटल होती तर १९८६ मध्ये ती १६५ प्रति क्विंटल होती. पांढऱ्या ज्वारीची किंमत रु. १९२ वसन रु. २२७ पर्यंत वाढली.

तुर या महत्वाच्या कडधान्याच्या किंमती पण वाढलेल्या होत्या. वरील संदर्भ काळात पांढऱ्या तुरीची किंमत रु. ३६२ वसन ४४२ पर्यंत, तांदडातुरीची किंमत रु. ३७४ वसन रु. ४४२ पर्यंत तर गजगर जातीच्या तुरीची किंमत रु. ३६९ वसन रु. ४२७ पर्यंत वाढल्याचे दिसून येते. हरभरा, उडीद व मूग यांच्या किंमतीत मात्र क्वथित झाल्याचे आढळते.

भूईमूग शेंग, करडी, जवत व तीळ यातेलविषयांच्या किंमतीत १९ पातून ३६ टक्क्यापर्यंत वाढ झाल्याचे दिसून येते. किरकोळ किंमती.

जिल्हा मुख्यालय, उस्मानाबाद येथील महत्वाच्या वस्तूच्या किरकोळ सरासरी वार्षिक किंमती १९८६ मध्ये प्रति किलोस खालीलप्रमाणे आहेत. अहू (तांदडा) रु. ३.४६, ज्वारी (पांढरी) रु. २.६३, तांदूळ (मध्यम) रु. ४.३२, तुरीची दाळ रु. ६.७९, मुगाची दाळ रु. ६.८८ हरभराची दाळ रु. ६.१२, गूळ रु. ४.७४, गोडे तेल (शेंगदाणा) रु. १९.७०, तुफार वनस्पती रु. २१.८८, इतर अखाय वस्तूच्या किंमती खालील प्रमाणे आहेत. कपडे धुण्याचा सावण ५०१ वार सपये ६.८३, हम्माम सावण सपये ३.१४, पितळी भांडी प्रति किलोस रु. ५०.७३, सोलापूरी साडी रु. ४६.९५, चुती शर्टिंग प्रति मिटर सपये १६. ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक.

८८) पायाभूत वर्ष १९६०=१०० गृहीत धरून सोलापूर केंद्रातील कामगारांचे ग्राहक किंमतीचा निवडक सर्वसाधारण निर्देशांक १९८६-८७ मध्ये ६९७ होता. एप्रिल ८६ मध्ये सर्वसाधारण निर्देशांक सर्वात उच्च (६६२) होता तर जानेवारी १

१९८७ मध्ये तो सर्वात जास्त म्हणजे ७२० होता.

१५ शैक्षणिक सुविधा.

प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालये.

८९) ३०-९-८६ अखेर जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळांची संख्या ८१४ होती. ताध्यमिक शाळांची संख्या १४६ होती व उच्च माध्यमिक शाळांची व महाविद्यालयांची संख्या अनुक्रमे १० व ७ होती.

प्राथमिक

१९८६-८७ या वर्गात तीशाळांचे एक लाख लोकसंख्येमागे प्रमाण ७९-०० होते. राज्याचे हेच प्रमाण ८७.३९ होते.

माध्यमिक शाळांचे एक लाख लोक संख्येमागे प्रमाण १४.१८ असे होते.

९०) १९८७-८७ या वर्गात स्कूल २३१२५४ विद्यार्थ्यांपैकी ६२.७०% विद्यार्थी प्राथमिक शाळेत, ३३.९३% विद्यार्थी माध्यमिक शाळेत व ३.२५% विद्यार्थी उच्च माध्यमिक व उच्च माध्यमिक नंतरच्या संस्थांत शिक्षित होते.

९१) १९८६-८७ या वर्गात वरिष्ठ सामान्य शिक्षणाच्या महाविद्यालयांची संख्या ७ होती. उस्मानाबाद व तुळजापूर येथे खाजगी क्षेत्रातील प्रत्येकी एक अभियांत्रिकी महाविद्यालय असून उस्मानाबाद येथे एक शासकीय तंत्र निकेतन व जिल्ह्यात अन्यत्र खाजगी क्षेत्रातील तीन तंत्रनिकेतने आहेत.

इतर शैक्षणिक कार्यक्रम.

९२) शासकीय आदेशानुसार जिल्ह्यात प्रौढ शिक्षणाचा कार्यक्रम सर्व तालुक्यामध्ये राबविण्यात आला. स्कूल प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या ५१२ होती.

१६ वैद्यकीय व सौर्वजनिक आरोग्य सेवा.

वैद्यकीय सेवा.

९३) वैद्यकीय सेवा विविध संस्थांमधून उदा. राज्य सरकार, स्थानिक संस्था व इतर खाजगी संस्था व व्यक्ती यांच्या मार्फत उपलब्ध होत्या. १९८६ या वर्गात उस्मानाबाद जिल्ह्यात स्कूल ३ सण्णालये होती. उस्मानाबाद येथे शासकीय सण्णालय आहे व दोन ग्रामीण सण्णालये अनुक्रमे मुस्म व वाशी येथे आहेत. दवाखाने व प्रसूतीगृहे यांची संख्या प्रत्येकी ९ होती. प्राथमिक आरोग्य केंद्रांची संख्या ३६ होती. सण्णालये राज्य सरकारच्या अधिपत्याखाली असून व प्राथमिक आरोग्य

केंद्रे जिल्हा परिषदेच्या अधिपत्याखाली आहेत.

संदर्भीय वर्षात जिल्ह्यातील खाटांची संख्या ५६२ आहे. अंतर सगणांची संख्या २५९३०० होती. बाह्य सगणांची संख्या ३५८६०० होती.

जन्म व मृत्यू.

१४) १९८६ या वर्षात नोंदलेल्या सगून जन्मांची संख्या २१२२२ होती व मृत्यूची संख्या ५३७४ होती.

कुटुंब कल्याण कार्यक्रम.

१५) कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या ४० होती. १९८६-८७ मध्ये निर्बिजीकरण केलेल्या व्यक्तींची संख्या ८७३७ होती. यापैकी २३९ पुरुष व ८४९८ स्त्रिया होत्या. लूप पध्दतीचा वापर केलेल्या स्त्रियांची संख्या ७७७५ होती.

पाणी पुरवठा.

१६) जिल्ह्यातील सगून ७१२ गावांपैकी ४४९ गावे ही कठीण गावे होती. १९८६-८७ मध्ये १०२ गावांना नळ योजनेद्वारे व ४१४ गावात ४८१ कूम नलिका खोदून पाणी पुरवठा करण्यात आला. यामध्ये कठीण गावाव्यतिरिक्त अन्य गावे पण समाविष्ट आहेत.

याशिवाय जिल्ह्यातील उस्मानाबाद, कळंब, उमरगा, मुस्म, तुळजापूर, नळदुर्ग, परंडा, भूम या नगरपरिषदा असलेल्या शहरात नगर परिषदेतर्फे नळाद्वारे पाणी पुरवठा केला जातो.

इतर कार्यक्रम.

जिल्ह्यात हिंवात निवृत्त पथक कार्य करीत आहे. साथीच्या रोगांचे प्रादुर्भाव झाल्यास लस टोचणीचा कार्यक्रम तात्काळ घेण्यात येतो. तसेच माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत पण पोलिओ, बी. सी. जी. गोवर धनुर्वात आदि विकारावर लस टोचली जाते. त्याबाबतचा तपशील तक्ता क्र. ७.६ मध्ये दिलेला आहे.

दुर्बल घटक.

जिल्हा ग्रामीण विकास संस्थेमार्फत दुर्बल घटकाकरिता स्वतंत्ररित्या कार्यक्रम राबविण्यात येतो. १९८२-८३ या आधारभूत वर्षात दारिद्र्य रेषेखालील सगून ५२,९२९ कुटुंबे होती. तर १९८६-८७ या वर्षात ५५८७ लाभधारकांना विविध-

(२४)

प्रयोजनासाठी उदा. सिंचन, दुभत्या गायी, म्हशी खरेदी इत्यादीसाठी रु. ११.७५ लाख अर्थ सहाय्य देण्यात आले. त्यापैकी २०२६ अनुसूचित जाती व ४४ अनुसूचित जमातीच्या लाभधारकांना अनुक्रमे २५.५२ लक्ष व रु. ०.६२ लक्ष अर्थ सहाय्य देण्यात आले. तसेच मागास वर्गीय दुर्बल घटकांना महात्मा फुले विकास महामंडळामार्फत स्वतःचा व्यवसाय सुरू करण्यासाठी अर्थ सहाय्य दिले जाते.

१८ सैकीर्ण.

नगर परिरब्द, जिल्हा परिरब्द व ग्रामपंचायती.

१७) उस्मानावाद जिल्ह्यात एकूण ८ नगर परिरब्दा आहेत. १९८६-८७ या वर्षात या सर्व नगर परिरब्दांचे एकूण उत्पन्न रु. २९३ लाख होते व एकूण खर्च रु. २८९ लाख होता. जकातीपासून मिळणारे उत्पन्न सर्वात जास्त म्हणजे एकूण उत्पन्नाच्या ३१.४०% होते. उत्पन्नाचे दुसरे महत्वाचे साधन म्हणजे घरे व जमिनीवरील कर या पासून ४.५०% उत्पन्न मिळाले. १९८५-८६ मधील जिल्हा वकिल परिरब्दचे एकूण उत्पन्न रु. २५२२ लक्ष होते तर एकूण खर्च २४४८ लक्ष रु. होता.

उस्मानावाद जिल्ह्यात सन १९८६-८७ या वर्षात ग्रामपंचायतीची संख्या ५३० होती. त्यांचे एकूण उत्पन्न ५० लाख होते तर खर्च ५४ लाख होता.

जिल्हा महसूल

१८) जिल्ह्यात १९८६-८७ या वर्षात १६.९५ लाख रुपये जमीन महसूल वसूल करण्यात आला. (तुळजापूर तालुक्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे तिचा यात समावेश नाही.)

गृह निर्माण.

१९) उस्मानावाद जिल्ह्यात १९८६-८७ या वर्षात महसूल खात्यातर्फे ८००, राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रमांतर्गत व ग्रामीण भूमिहीन रोजगारी हमी योजनेखाली १६० घरकुले वांधून देण्यात आली.

पोलीस आणि गुन्हे.

१००) १९८६ अखेर पोलीस ठाण्यांची संख्या १४ होती व आजूट पोस्टची संख्या १३ होती. लॉकअपची संख्या १४ होती. एकूण पोलीस दलाची संख्या ९३१ होती व त्यावरील खर्च रु. २०४ लाख होता.

१०१) १९८६ या वर्षात सर्व प्रकारच्या गुन्हेगारांची संख्या ३२० अशी होती त्यापैकी

(१)

भाग - २

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

१९८६ - ८७

अनुक्रमणिका

क्र.सं.	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	१. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या.	३
१.१	१९८१ च्या जनगणनेनुसार तालुका निहाय क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या.	१
१.२	१९५१ पासून लोकसंख्येमध्येील दशवर्षीय फरक.	२
१.३	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्येच्या गटानुसार गावांचे तालुका निहाय वर्गीकरण.	४
१.४	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुका निहाय वर्गीकरण.	६
१.५	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे काम करणारे व काम न करणारे यांची तालुका निहाय संख्या.	७
१.६ (अ)	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे जिल्ह्यातील लोकसंख्येचे वयोगटा-नुसार वर्गीकरण.	९
१.६ (ब)	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे जिल्ह्यातील लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण.	९
१.७ (अ)	१९७१ च्या जनगणने प्रमाणे तालुका निहाय अनुसूचित जाती/जमाती व नववृद्ध यांची आकडेवारी.	१०
१.७ (ब)	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती यांची आकडेवारी.	११
१.८	१९७१ च्या जनगणने प्रमाणे भिंती, छपरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार घरांचे वर्गीकरण.	१२
१.९	१९७१ च्या जनगणने प्रमाणे आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण / नागरी कुटुंबांचे वर्गीकरण.	१५
१.१०	अपंगतेनुसार १९६१ जनगणने प्रमाणे अपंगांची तालुका निहाय संख्या	१६
१.११	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे जनगणना घरे व त्यांचा वापर.	१७

तक्रार अनुक्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	२	३
२०	२० हयापणा	
२०१	निवडक वेव्हातील पध्दत्य विव्हालरीची संख्या व सव्ण पध्दत्य वेव्हातील १८	
२०२	निवडक वेव्हातील ज्वाल व पिणान तपमान	२०
	३ कृषि	
३०१	तालुका निहाय जमिनीचा वीपरा	२१
३०२	तालुका निहाय निरनिराळ्या पिणानातील क्षेत्र	२३
३०३	मुख्य पिणाने दर हेक्टरी-उत्पन्न व सव्ण उत्पादन	२७
३०४	विविध साधनांची ओलीताखाली असलेली तालुका निहाय क्षेत्र	२८
३०५	निरनिराळ्या पिणानातील ओलीताचे तालुका निहाय क्षेत्र	२९
३०६	तालुका निहाय विव्ण विहीरी व इतर विहीरी	३३
३०७	विहीरी उरील लघु पाटबंधारे-यांची कामे, मटवम व मोटे पाटबंधारे	३४
३०८	मिळणारे व जोडपाटबंधारे प्रकल्पांमुळे मिळणारे क्षेत्र व मिळणारे पायदे	३६
३०९	१९८०-८१ च्या कृषि गणने प्रमाणे वीहित धारण जमिनीची संख्या व त्यांचे क्षेत्रपळ, ओलीताखालील असलेल्या वीहित धारण जमिनी आणि ओलीताखालील निव्वळ क्षेत्र व वीहिताच्या प्रकारानुसार आणि क्षेत्रपळानुसार वीहित धारण जमिनीची संख्या	४२
३०१०	१९८२ च्या पशु गणनेप्रमाणे तालुका निहाय कृषि विषयक आवणारे	४५
३०११	दुष्काल, टंवाई, टंवाई सदृश्य परिस्थितीची तालुका निहाय माहिती	४६
३०१२	टंवाईच्या पूर्वइतिहासानुसार कळीण व इतर टंवाईग्रस्त भाग ठरविण्या बाबतीची माहिती	४७
	४० पशुसंवर्धन, वने व मत्स्यव्यवसाय	
४०१	१९८२ च्या पशुगणनेप्रमाणे तालुका निहाय पशुधन	४८
४०२	तालुका निहाय पशुवैद्यकीय संस्था	५२
४०३	अ) तालुका निहाय विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य	५४
४०४	शेव्हाच्या प्रकारानुसार पशुच्या मुत्प्रेची संख्या	५५
४०५	मान्यताप्राप्त पशुवध गृहे आणि प्रत्येक पशुवध गृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या	५६

तक्रमा अनुक्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	२	३
४०५	जिल्ह्यातील वन क्षेत्र	५७
४०६	जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वन उत्पादने	५८
४०७	जिल्ह्यातील भूजल सत्स्य व्यवसाय	५९
	<u>५०. उद्योग व वीज</u>	
५०१	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या	६०
५०२	चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योग निहाय वर्गीकरण	६२
५०३	कामाच्या दिवसाच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण	६५
५०४	उद्योगांच्या महत्त्वाच्या बाबींची आकडेवारी	६५
५०५	रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी	६६
५०६	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम	६७
५०७	केंद्रांचे गणना-जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या	६८
५०८	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार	६९
५०९	जिल्ह्यातील विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गांतांब्री संख्या व त्यांची लोकसंख्या	७०
५०१०	विजेचा वापर	७१
५०११	१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार बिगर कृषि आस्थापना; आस्थापना व स्वकार्यरत उद्योगासह	७२
५०१२	प्रमुख उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या व सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या	७३
५०१३	महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या	७४
५०१४	महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनेतील कामगारांची संख्या	७५
५०१५	बिगर कृषि सहकारी आस्थापना (सर्व उद्योग गट एकत्र)	७६
५०१६	प्रमुख उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या	७७
५०१७	उत्पादन व दुरुस्ती सेवा या गटातील संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या	७८
५०१८	घाऊ व विक्रीकृत व्यापार संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या	७९

क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	२	३
५.१८	घाऊक व किरकोळ व्यापार संस्थांची रकून संख्या व नेहमी काम करणा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	७९
५.१९	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा संस्थांची रकून संख्या. व	८०
५.२०	नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	
५.२०	तर्ज उच्चोगट मिळून एकत्र संस्थांची रकून संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	८१
<u>६. सहकार.</u>		
६.१	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था.	८२
६.२	जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या पतपेढ्या बाबत निवडक माहिती.	८५
६.३	सहकारी बँकांचे कार्य.	८६
६.४	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य.	८७
६.५.१	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था मार्फत दिलेली पीक कर्जे	९१
६.५.२	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा सहकारी संस्थामार्फत दिलेली पीक कर्जे	९२
६.५.३	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्था मार्फत दिलेली पीक कर्जे	९३
६.६	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य.	९४
६.७	जिल्ह्यातील बिगर शेतकरी सहकारी पत संस्थांचे कार्य.	९७
६.८	जिल्ह्यातील उत्पादक आस्थापना व सामाजिक सेवा सहकारी संस्थांची आकडेवारी.	९८
६.९	जिल्ह्यातील उत्पादक आस्थापना व सामाजिक सेवा सहकारी संस्था यांनी केलेले कार्य.	९९
६.१०	नियंत्रित बाजारपेठांची तालुकावार माहिती.	१०१
६.११	नोंदणी केलेले सावकार व त्यांनी दिलेले कर्जाबाबतची माहिती.	१०४
<u>७. वैद्यकीय आरोग्य सेवा.</u>		
७.१	सार्वजनिक व अर्थ सहाय्यत संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकावार माहिती.	१०५
७.२	नोंदणी केलेल्या जन्म मृत्यूंची संख्या.	१०६
७.३	जिल्ह्यातील विविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या.	१०७
७.४	पटकी प्रतिबंधक लस टोचणी विषयक आकडेवारी.	१०८

तक्ता अनुक्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	२	३
७०५	जिल्ह्यातील लुट्टेब नियोजन केंद्रांची संख्या.	१०९
७०६	जिल्ह्यातील माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लत टोचणी.	११०
<u>८. शिक्षण.</u>		
८०१	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे तालुकावार साक्षरता.	१११
८०२	शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांची संख्या.	११२
८०३	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची, स्तरनिहाय संख्या आणि मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गीवारी.	११३
८०४	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्थांची माहिती.	११५
८०५	आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाची सवलत या बाबतची माहिती.	११६
८०६	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च.	११७
८०७	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालये व तांत्रिक शाळा) (आठवी ते बारावी).	११८
८०८	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे.	११९
८०९	शिक्षका करिता प्रशिक्षण संस्था.	१२०
<u>९. परिवहन व दळणवळण वाहतूक.</u>		
९०१	जिल्ह्यातील रेल्वे मार्गांची लांबी.	१२१
९०२	प्रकार व पृष्ठभाग या नुसार रस्त्यांची लांबी.	१२२
९०३	जिल्ह्यात वापरात असलेल्या मोटार वाहनांची संख्या.	१२३
९०४	महाराष्ट्र शासनाने परिवहन मंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी.	१२४
९०५	महत्त्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना.	१२५
९०६	जिल्ह्यातील पोस्ट, तारघरे व दूरध्वनी सेवा, व दूरदर्शन तसे यांची आकडेवारी.	१२८
<u>१०. स्थानिक संस्था.</u>		
१००१	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च.	१२९
१००२	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च.	१३०

क्र.सं.	विवरण	पृष्ठ क्रमांक
१०.३	जिल्हा परिषदेचे बाबणार उत्पन्न व खर्च.	१३२
१०.४	नगर पालिकाचे उत्पन्न व खर्च.	१३४
१०.५	नगर परिषद क्षेत्रातील इमारतीची वापरानुसार संख्या व त्यांचेही निवासेत्तर उपयोग आगा-या इमारती अगर त्यांच्या भागामध्ये-वाल्या-या उद्योग/व्यक्ताया संबंधी माहिती. ११. नियोजनावश्यक माहिती.	१३६
११.१	विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च.	१३७
११.२	योजनाखालील महत्वाची भौतिक साधने.	१४१
११.३	रोजगार हमी योजना.	१४५
११.४	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे व त्यावरील रोजगार आणि खर्च.	१४६
११.५	पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाय योजना	१४७
११.६	संकीर्ण व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र.	१४९
११.७	रासायनिक खातांचे वाटप.	१५०
११.८	जिल्ह्यातील साखर कारखाने.	१५१
११.९	जिल्ह्यातील दुग्ध संस्थांची माहिती.	१५२
११.१०	अवकाश प्रकल्प कार्यक्रमाची प्रगती.	१५३
११.११	स्काॅटिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती व त्यावरील तरतूद आणि खर्च.	१५५
११.१२	२० क्लमी कार्यक्रम	१५६ आणि १५६ अ)
११.१३	विशेष घटक योजना.	१५७
	१२ किंमती व निर्देशांक.	
१२.१	निवडक श्रेणी मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती.	१५८
१२.२	जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणच्या महत्वाच्या वस्तुची सरासरी १६० किरकोळ किंमती.	
१२.३	सोलापूर केंद्राचे कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	१६३
	१३ न्याय पोलीस व कारागृहे.	
१३.१	जिल्ह्यातील पोलीस दलांची स्कूण संख्या.	१६४

तक्ता क्र० १०१

१९८१ च्या गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुका निहाय क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या

अ.क्र.	तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	क्षेत्रफळ (चौ. कि. मी.)	घरे मध्ये लोकसंख्या	वस्ती असलेली	गावांची संख्या	शहरांची संख्या	आकडे हजारात	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
	एकूण जिल्हा	एकूण	७५१२.४	१३७	७०४	८	८	१,८१	१,८२	१०३०	५,२६	५०४
		ग्रामीण	७२७१.०	१२४	७०४	८	—	१,५८	१,६०	९००	४५९	४४१
		नागरी	२४१.४	५३९	—	—	८	२२	२२	१,३०	६७	६३
१	उस्मानाबाद	एकूण	१२९४.९	१८०	१२३	२	१	४०	४१	२,३४	१२१	१३३
		ग्रामीण	१२८३.४	१५२	१२३	२	—	३४	३४	१,९५	१००	९७
		नागरी	११.५	३३९	—	—	१	७	७	३९	२०	१९
२	दळब	एकूण	१२२६.६	१४३	११९	२	१	३१	३१	१,७५	८९	८६
		ग्रामीण	१२०७.७	१३४	११९	२	—	२८	२९	१,६१	८२	७९
		नागरी	१८.९	७२९	—	—	१	३	३	१४	७	७
३	उमरगा	एकूण	१४९३.४	१५४	१३३	१	२	४०	४०	२३०	११७	१,१३
		ग्रामीण	१४०५.३	१४३	१३३	१	—	३५	३५	२,०१	१,०२	१,९९
		नागरी	८८.१	३३५	—	—	२	५	५	३०	१५	१४
४	तुळजापूर	एकूण	१५६६.४	११०	१३०	१	२	३०	३१	१,७२	८८	८४
		ग्रामीण	१५१७.१	९६	१३०	१	—	२६	२६	१,७५	७४	७१
		नागरी	४९.३	५३५	—	—	२	४	५	२७	१४	१३
५	रंडा	एकूण	१०५२.६	१११	११५	२	१	२१	२१	१,१६	५९	५७
		ग्रामीण	१०३०.०	१०४	११५	२	—	१९	१९	१,०६	५४	५३
		नागरी	३२.६	३३५	—	—	१	२	२	१०	५	५
६	भूम	एकूण	८७८.५	११६	९४	१	१	१८	१८	१,०३	५२	५०
		ग्रामीण	८३७.५	११०	९४	१	—	१६	१६	९२	४७	४५
		नागरी	४१.०	२५१	—	—	१	२	२	१०	५	५

टीप:- १) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे. आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र. १.२

उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९५१ पासूनपा लोकांज्ये मधील दश वार्षिक परक (लोकांज्येचे आकडे हजारत)

अ.क्र.	तालुका	वर्षे	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया			दश वार्षिक परकाची टक्केवारी			
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
	एकूण जिल्हा	१९८१	१०,३०	९,००	१,३०	५,२६	४,५९	६७	५,०४	४,४१	६३	१३७	+ १०.९३	+ ८.४०	+ ३२.२७
		१९७१	९,२८	८,३०	९८	४,७६	४,२५	५२	४,५२	४,०५	४७	१२४	+ २७.८५	+ २६.४१	+ ४१.३७
		१९६१	७,२६	६,५६	७०	३,७३	३,३६	३६	३,५३	३,२६	२७	९७	+ २०.३५	+ २४.२१	+ ६.९२
		१९५१	६,०३	५,२८	७५	३,१०	२,७१	३९	२,९४	२,५७	३६	८०	+ ९.८५	+ ४.९९	+ ५८.३३
१	उस्मानाबाद	१९८१	२,३४	१,९५	३९	१,२१	१,००	२०	२,१३	१४	१९	१८०	+ १६.५३	+ १२.३२	+ ४३.२२
		१९७१	२००	१,७३	२७	१,०३	८९	१४	१८	८५	१३	१५०	+ २९.५०	+ २७.४१	+ ४४.५८
		१९६१	१,५५	१,३६	१९	७९	६९	१०	७५	६७	९	१२१	+ २०.३९	+ २४.०६	+ ४.४२
		१९५१	१,२९	१,१०	१९	६६	५६	१०	६२	५३	९	१००	+ उ.ना.	+ उ.ना.	+ उ.ना.
२	कळंब	१९८१	१,७५	१,६१	१४	८९	८२	७	८६	७९	७	१४३	+ ९.१३	+ ७.३७	+ ३४.९६
		१९७१	१,६१	१,५०	१०	८२	७७	५	७८	७३	५	१३१	+ २६.५७	+ २५.७५	+ ४०.००
		१९६१	१,२७	१,२०	७	६५	६१	४	६२	५८	३	१०३	+ १९.८१	+ १९.४६	+ २५.७७
		१९५१	१,०६	१,००	६	५४	५१	३	५२	४९	३	८६	+ उ.ना.	+ उ.ना.	+ उ.ना.
३	उमरगा	१९८१	२,३०	२,०१	३०	१,१७	१,०२	१५	१,१३	१९	१४	१५४	+ ९.०२	+ ७.५५	+ २०.१७
		१९७१	२,११	१,८६	२५	१,०९	९६	१३	१,०२	११	११	१४१	+ २९.९३	+ २८.६९	+ ४०.१८
		१९६१	१,६२	१,४५	१८	८३	७४	९	७९	७१	८	१०८	+ २०.९४	+ २८.४३	+ १८.३८
		१९५१	१,३४	१,१३	२१	६९	५८	११	६५	५५	१०	८०	+ उ.ना.	+ उ.ना.	+ उ.ना.

तक्ता क्र. १.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र० १०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकांख्या गटानुसार वर्गीकरण (लोकांख्या श्रेण्यांत)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	वस्ती असलेली गावे							
		२०० पेक्षा कमी		२०० ते ४९९		५०० ते ९९९		१००० ते १९९९	
		संख्या	लोकांख्या	संख्या	लोकांख्या	संख्या	लोकांख्या	संख्या	लोकांख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
एकूण जिल्हा		२२	२६३३	१२०६	४३८	२४०	१,७६,२	२१२	२,९४,४
१	उस्मानाबाद	४	६	१०	३६	३८	२८,३	४५	६२,१
२)	कळंब	४	६	१४	५२	३३	२३,२	४६	६३,८
३	उमरगा	१	२	२३	८९	४४	३३,२	३५	५०,२
४	तुळजापूर	३	१	२१	७९	४४	३३,८	३६	५०,८
५	परंडा	५	४	२५	८४	४९	३५,०	२७	३७,७
६	भुसा	५	७	३७	९८	३२	३३,४	२३	२९,८

तक्ता क्र० १०३ पुढे चालू.....

तक्ता क्र० १०३ पुढे चालू.....

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	२००७ ते २०११		५००० ते ११११		१०,००० आणि त्याहून		एकूण	ओसाड गांवांची	
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या			
१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
एकूण जिल्हा		९८	२,९३,९	१०	५३६	२	२४,२	७०४	८,९९,४	८
१	उस्मानाबाद	२१	५७,२	४	१७८	१	१३,९	१२३	१,९७,५	२
२	जळंब	२१	६२,०	१	६,५	-	-	११९	१,६१,४	२
३	उमरगा	२६	८६,०	४	२२,१	-	-	१३३	२,००,६	-
४	तुळजापूर	१५	४६,७	१	७,२	-	-	१२०	१,४५,५	१
५	परंडा	९	२४,२	-	-	-	-	११५	१,०५,७	२
६	भूम	६	१७,९	-	-	-	१०,३	९४	९१,९	१

(६)

टीप:- आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ क्षेत्रांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र. १०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकांख्या गटानुसार शहरांचे तालुक्यांवर वर्गीकरण (लोकांख्या हजाराने)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	लोकांख्ये प्रमाणे शहरांची संख्या						सकून शहरे							
		५००० पेक्षा कमी	५००० ते ९९९९	१०,००० ते १९,९९९	२०,००० ते ४९,९९९	५०,००० ते ९९,९९९	१००,००० व त्याहून अधिक	संख्या	लोकांख्या						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
	सकून जिल्हा			१	१०	६	८२	१	३९					८	१,३१
१	उस्मानाबाद							१	३९					१	३९
२	कोंब					१	१४							१	१४
३	उमरगा					२	३०							२	३०
४	तुळजापूर			१	अ १०	१	१७							२	२७
५	परहवा					१	११							१	११
६	भूम					१	१०							१	१०

(३)

टीप:- १) आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ वेढ्यांच्या माहितीचा यांत समावेश आहे. ३) अ= तुळजापूर तालुक्यात दाखविलेल्या एका शहराची लोकांख्या ९,६६५ आहे म्हणून ते शहर पाच हजार ते ९,९९९ मध्ये दाखवले आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र. १०५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील १९८१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व न करणारे यांची लोकीड्या (आकडे शेकड्यांत)

अ.क्र.	काम करणा-यांचा वर्ग	ग्रामीण जिल्ह्याची		तालुके					सुम
		नागरी	एकूण	उस्मानाबाद	कळंब	उमरगा	तुळजापूर	परंदा	
१	शेतकरी	एकूण	४	५	६	७	८	९	१०
		ग्रामीण	१,७०,५	३३६	३६,२	३२,५	२४,३	२२,९	२१,०
		नागरी	५१	६	७	१७	९	६	८
		एकूण	१,७५,५	३४,२	३६,६	३४,२	२५,२	२३,५	२१,८
२	शेत मजूर	ग्रामीण	१,५४,७	७६,४	२४,६	३८,२	२९,८	१४,८	१०,८
		नागरी	१०,९	२०	७	३८	२३	१०	११
		एकूण	१,६५,५	३८,४	२५,३	४२,०	३२,१	१५,८	११,९
३	घरगुती उद्योग, वस्तु निर्माण, प्रक्रिया सेवा व दुसऱ्या इत्यादी	ग्रामीण	६२	१०	१४	१६	८	७	७
		नागरी	८	१	१	२	१	१	१
		एकूण	७०	११	१५	१७	९	८	९
४	इतर काम करणारे	ग्रामीण	४४,३	१०,८	६५	२५	६३	५६	५६
		नागरी	२१,५	७३	२७	३७	४५	१७	१५
		एकूण	६५,८	१८,१	९२	६२,२	१०,८	७३	७२
५	एकूण मुख्य काम करणारे	ग्रामीण	३,७५,७	८१,७	६८,७	८१,८	६१,३	४४,०	३८,२
		नागरी	३८,२	१०,१	३२	२४	७२	३४	३६
		एकूण	४,१३,९	९१,८	७२,६	९१,२	६९,१	४७,४	४१,८

तक्ता क्र. १०५ पुढे वाळू.....

तक्ता क्र. १.५ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
६	सीमांतिक काम करणारे	ग्रामीण	५१,५	६८	१२,८	९२	५७	८५	८५
		नगरी	१९	२	४	४	३	४	३
		एकूण	५३,३	७०	१३,२	९६	६०	८८	८८
७	एकूण काम न करणारे	ग्रामीण	४,७२,४	१,०६०	७९,९	१,०९,६	७८,५	५३,१	४५,३
		नगरी	९०,१	२८,८	९५	१९,८	१८,५	७२	६४
		एकूण	५,६२,५	१,३४,८	८९,४	१,२९,३	९७,०	६०,३	५१,८
८	एकूण लोकसंख्या	ग्रामीण	८,९९,५	१,९४,५	१,६१,४	२,००,५	१,४५,५	१,०५,६	९२,७
	(५+६+७)	नगरी	१,३०,२	३९,१	१३,८	२९,५	३६,६	१०९	१०,३
		एकूण	१०,२९,७	२,३३,६	१,७५,२	२,३०,०	१,७२,१	१,१६,५	१,०३,३

टीप:- अ = यात पशु संवर्धन, जंगलकाम, मस्त्यमारी, शिकार, फळे, फळबाग आणि तत् संबंधी क्षेत्र. तसेच खाण व दगड काम समावेश आहे. त्याच प्रमाणे बांधकाम, व्यापार व वाणिज्य, परिवहन, साठवण व दळणवळण, घरगुती उद्योगा खेरीज वस्तु निर्माण प्रक्रिया सेवा व दुसऱ्या व इतर यांचा समावेश आहे.

१) आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाही.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ जिल्ह्यांच्या माहितीचा यांत समावेश आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र० १०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील १९८१ च्या जनगणनेनुसार अ) वयोगटानुसार आणि ब) धर्मानुसार वर्गीकरण (आकडे शेकड्यांत)

अ) वयोगटानुसार

बाब	सर्व वयोगट	०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४९	५०-५९	६० व त्याहून अधिक	अनिर्दिष्ट
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
एकूण	२२,३०,६	९,२,२२	१,९५,२	१,७१,२	१,५४,३	१,३९,८	१,३२,१	२,११,३	१,४०,४	१,६१,८	२,४
ग्रामीण	१८,८७,४	७,७८,९	१,६०,९	१,४०,३	१,२८,०	१,१७,२	१,१२,३	१,८२,५	१,२३,१	१,४२,२	२,०
नागरी	३,४३,२	१,४३,३	३४,३	३०,८	२६,३	२२,५	१९८	२८,८	१७,४	१९,५	४

ब) धर्मानुसार लोकसंख्या

बाब	सर्व धर्म	बौद्ध	ख्रिश्चन	हिन्दू	जैन	मुस्लीम	शीख	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९
एकूण	१०,१०,८	३४,०	७	८,७५,३	५,४	९५,२	१	१
ग्रामीण	८,८०,६	२७,३	५	७,८३,७	३,६	६५,४	अ	१
नागरी	१,३०,२	६,७	२	९१,६	१,९	२९,८	अ	अ

टीप:- १) १०६ अ) आणि १०६ ब) किरता आकडे पूर्णांकाने केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत. २) अ = आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या निम्न्यापेक्षा कमी आहेत. ३) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही. ३) तक्ता क्र० १०६ (अ) फक्त या जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती दिलेली आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्र. काशन.

तक्ता क्र० १०७ (अ)

उस्मानाबाद जिल्ह्याची तालुका निहाय १९७१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (आकडे हजारात)

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	सकून गाामीण नागरी	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			नव बौध्द			सकून		
			व्यक्ति	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ति	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ति	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ति	पुरुष	स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
	सकून जिल्हा	सकून	१४०	७१	६८	१	१	१	३३	१७	१६	१७५	८९	८५
		गाामीण	१३१	६७	६५	१	१	१	३२	१५	१४	१६२	८३	७९
		नागरी	९	४	३	(अ)	(अ)	(अ)	१	२	२	१३	६	६
१	उस्मानाबाद	सकून	२२	१५	१४	(अ)	(अ)	(अ)	६	३	३	३६	१८	१७
		गाामीण	२७	१४	१३	(अ)	(अ)	(अ)	४	२	२	३२	१६	१६
		नागरी	२	१	१	(अ)	(अ)	(अ)	२	१	१	४	२	१
२	कळंब	सकून	३०	१५	१४	१	(अ)	(अ)	७	४	४	३७	१९	१८
		गाामीण	२१	१५	१४	१	(अ)	(अ)	६	३	३	३६	१८	१८
		नागरी	१	(अ)	-	-	-	-	१	(अ)	(अ)	१	१	१
३	उमरगा	सकून	३०	१५	१४	(अ)	(अ)	(अ)	९	५	४	३८	२०	१९
		गाामीण	२६	१४	१३	-	-	-	९	४	४	३५	१८	१७
		नागरी	३	१	१	(अ)	(अ)	(अ)	(अ)	(अ)	(अ)	३	२	२
४	तुळजापूर	सकून	२५	१३	१३	(अ)	(अ)	(अ)	५	२	२	३०	१५	१५
		गाामीण	२४	१२	१२	(अ)	(अ)	(अ)	४	२	२	२८	१४	१४
		नागरी	२	१	१	-	-	-	१	(अ)	(अ)	२	१	१
५	परंडा	सकून	१४	७	७	(अ)	(अ)	(अ)	४	२	२	१८	९	९
		गाामीण	१३	७	७	(अ)	(अ)	(अ)	३	२	२	१७	९	८
		नागरी	(अ)	(अ)	(अ)	-	-	-	१	(अ)	(अ)	१	१	१
६	भूम	सकून	१२	६	६	(अ)	(अ)	(अ)	३	२	२	१६	८	७
		गाामीण	१२	६	६	(अ)	(अ)	(अ)	३	२	२	१५	८	७
		नागरी	१	(अ)	(अ)	-	-	-	१	(अ)	(अ)	१	१	१

(७६)

टीप:- १) (अ) आकडे ५०० पेक्षा कमी. २) आकडे पूर्णांकत केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत. ३) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यांत समावेश नाही.

आधार:- १९७१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र. १०७ (ब)

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील १९८१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती कडेरता सुधारीत आकडेवारी. (आकडे हजारत)

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	सकूण	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	सकूण जिल्हा	सकूण	१,४५	७४	७१	१९	१०	१०
		ग्रामीण	१,३२	६७	६५	१८	९	९
		नागरी	१३	७	६	२	१	१
१	उस्मानाबाद	सकूण	२०	१५	१५	७	०	२
		ग्रामीण	२७	१४	१३	६	२	२
		नागरी	२३	२	२	०	०	०
२	दळब	सकूण	२६	१३	१३	०	०	०
		ग्रामीण	२५	१२	१२	२	०	०
		नागरी	१	०	०	०	०	०
३	अमरगा	सकूण	३६	१८	१८	६	०	०
		ग्रामीण	३१	१६	१५	०	०	०
		नागरी	५	३	३	६	०	०
४	तुळजापूर	सकूण	२७	१३	१३	०	०	०
		ग्रामीण	२४	१२	१२	०	०	०
		नागरी	३	१	१	०	०	०
५	परडो	सकूण	१५	७	७	०	०	०
		ग्रामीण	१४	७	७	०	०	०
		नागरी	१	०	०	०	०	०
६	भूम	सकूण	१२	६	६	१	१	१
		ग्रामीण	१२	६	६	१	१	१
		नागरी	१	०	०	०	०	०

(११)

टीप:- १) अ= आकडे दिलेल्या प्रमाणकाच्या अध्यापिका कमी आहेत. २) आकडे पूर्णकांत केल्याने बेरजा पुढे नसू शकते. ३) सोलापूर जिल्ह्यातून वर्ग करण्यात आलेल्या आठ जिल्हाच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

भिंती/छप्परे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्या-
तील घरांचे वर्गीकरण (१९७१ च्या जनगणनेनुसार)

अ.क्र.	बाब	एकूण ग्रामीण नागरी	संख्या
१	२	३	४
	एकूण जनगणना घरे	एकूण ग्रामीण नागरी	३,८३,२६० ३,३३,६६० ४९,६००
अ)	<u>भिंतीची सामुग्री</u>	एकूण	२४,३००
	१) गवत, पाने, वेळू व बांबू	ग्रामीण नागरी	२१,८६० २,४४०
२)	माती	एकूण ग्रामीण नागरी	२०,२३५ १८,९५५ १,२८०
३)	कच्च्या विटा	एकूण ग्रामीण नागरी	८,०१५ ७,५०५ ५१०
४)	लाकूड	एकूण ग्रामीण नागरी	२,१८५ १,६७५ ५१०
५)	पक्क्या विटा	एकूण ग्रामीण नागरी	१८,८२० ७,३७५ ११,४४५
६)	गॅल्व्नाईज्ड लोखंडी रींवा इतर धातुचे पत्रे	एकूण ग्रामीण नागरी	१,४६० ६०५ ८५५
७)	दगड	एकूण ग्रामीण नागरी	३,०७,५३५ २,७५,३०५ ३२,२३०
८)	सिमेंट कॉन्क्रीट	एकूण ग्रामीण नागरी	५३० ३४५ १८५

तक्ता क्र. १०८ पुढे चालू.....

१	२	३	४
१)	वर उल्लेखिलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली इतर सामुग्री.	एकूण ग्रामीण नागरी	१८० १३५ ४५
ब)	छपरासाठी वापरलेली सामुग्री.	एकूण	१,३५,३६५
	१) गवत, पाने, वेळू, माती, कच्च्या विटा किंवा बांबू	ग्रामीण नागरी	१,३५,३६५ ५,१२०
२)	जोत, तक्ती दगड, जंजर	एकूण ग्रामीण नागरी	४,५१५ ३,५३५ ९८०
३)	पन्हाळी लोखंडी पत्रे घस्ताचे किंवा धातुचे पत्रे	एकूण ग्रामीण नागरी	१,२५,३३५ १,८८,७५५ ३६,२८०
४)	अस्बेबॉस सिमेंटचे पत्रे	एकूण ग्रामीण नागरी	७४० १९० ५५०
५)	विटा व चुना	एकूण ग्रामीण नागरी	७,३१० ६,८०५ ५०५
६)	दगड	एकूण ग्रामीण नागरी	२,५७५ २,३१५ २६०
७)	प्रचलित सिमेंट काँक्रीट	एकूण ग्रामीण नागरी	५,२३० १,५८५ ३,६४५
८)	इतर वर उल्लेखिलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली सामुग्री.	एकूण ग्रामीण नागरी	४७० २२० २५०

टीप:- १) घरांची संख्येमध्ये निवासी व निवासेत्तर घरे अशी एकूण असल्यामुळे कुटुंबाच्या संख्येपेक्षा जास्त आहे. २) नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही म्हणून पूर्वीच्या चुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती दिली आहे. ३) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यांत समावेश नाही.

आधार:- १९७१ जनगणना प्रकाशन (भाग चार) घर बांधणी अहवाल.

(१४)

तक्ता क्र० १०९

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण (१९७१ च्या जनगणनेनुसार)

अ.क्र.	वाव	परिमाण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
१)	एकूण कुटुंबे	संख्या	२,७५,०२०	४०,२८५	३,१५,३०५
२)	घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली	संख्या	२,५०,७५५	२२,३३५	२,७३,०९०
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	२४,२६५	१७,९५०	४२,२१५
२)	एक व्यक्ती कुटुंबे				
	१) एकूण कुटुंबे	"	१०,४४०	२,४९०	१२,९३०
	२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली	"	७,२०५	६२०	७,८२५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	३,२३५	१,८७०	५,१०५
३)	दोन व्यक्तींची कुटुंबे		१८,७८५	४,१७०	२२,९५५
	१) एकूण कुटुंबे	"			
	२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली	"	१५,६०५	१,१२०	१६,७२५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	३,१८०	३,०५०	६,२३०
४)	तीन व्यक्तींची कुटुंबे		२७,२२०	४,३५५	३१,५७५
	१) एकूण कुटुंबे	"			
	२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली	"	२३,६७५	१,६४०	२५,३१५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	३,५४५	२,७१५	६,२६०
५)	चार व्यक्तींची कुटुंबे				
	१) एकूण कुटुंबे		३८,४२०	५,३३०	४३,७५०
	२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		३७,३७५	२,६७०	३९,०४५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी		१,०४५	२,६६०	३,७०५

तक्ता क्र० १०९ पुढे चालू.....

(१५)

तक्ता क्र. १०९ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६
६) पांच व्यक्तींची कुटुंबे	संख्या				
१) एकूण कुटुंबे	"	४४,४३५	५,४५५		४९,८९०
घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती "					
अ) स्वतःची घरे असलेली	"	४०,६५५	३,०६०		४३,७१५
ब) भाड्यांच्या घरात राहणारी	"	३,७८०	२,३९५		६,१७५
७) सहा किंवा अधिक व्यक्तींची कुटुंबे		१,३५,६५०	१८,४८५		१,५४,१३५
१) एकूण कुटुंबे	"				
२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती "					
अ) स्वतःची घरे असलेली	"	१,२९,२१०	१३,२२५		१,४२,४३५
ब) भाड्यांच्या घरात राहणारी	"	६,४४०	५,२६०		११,७००
८) निर्देशित न केलेल्या व्यक्तींची कुटुंबे					
१) एकूण कुटुंबे	"	४०	-		४०
२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती					
अ) स्वतःची घरे असलेली	"	३०	-		३०
ब) भाड्यांच्या घरात राहणारी	"	१०	-		१०

टीप:- १) नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही.

(माहिती उस्मानाबाद व लातूर जिल्ह्याची मिळून आहे.)

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात बर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यांत समावेश नाही.

आधार:- १९७१ जनगणना प्रकाशन (भाग-दोन) घर बांधणी अहवाल.

तत्साम्यमांक १०१०

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील अपंगतेनुसार अपंगांची संख्या (१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे)

अनु- क्रमांक	तालुका	पूर्णतः अंध	पूर्णतः पांगळे	पूर्णतः मूक	सकूण
१	२	३	४	५	६
	सकूण जिल्हा	१,०६५	६५१	३६१	२,०९७
१	उस्मानाबाद	२४३	१५०	६४	४५७
२	ळळंब	१६१	९१	५१	३०३
३	उमरगा	२०५	१७५	७१	४५१
४	तुळजापूर	१७३	११३	७०	३५६
५	परंदा	१३४	६६	४४	२४४
६	भूम	१४९	७६	६१	२८६

टी:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन मालिका बारा भाग सात.

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे

जनगणना घरांचा वापर

सूक्ष्म	सूक्ष्म जनगणनेच्या	राहाणे	दुकान	यंत्रशाळा	हॉटेल	उपहार	व्यवसाया-कारखाने	रेस्टॉरंट्स	करमणूक	पूजास्थाने	इतर
ग्रामीण	जनगणना	सुरवातीला	आणि	(दुटीरयोग)	धर्मशाळा	घरे	ची घरे	यंत्रशाळा	मिठाईची	पंचायत	(देवळे, चर्च
नागरी	घरे	रिकामी	राहाणे	सह आणि	पर्यटन	सोडून	आणि	कार्यशाळा	दुकाने	घरे	मशिदी
	असलेली	घरे	घरे	राहाणे)	घरे	ई	दुकाने	कार्यालये	छप्परे	आणि	सांस्कृतिक
											गुरूद्वार
											इत्यादी
											उपहारगृहे
											केंद्रे
											इत्यादी
											वगैरे)
											पूजास्थाने
											सोडून

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
सूक्ष्म	४,६४,२४५	२३,८४५	३,५५,३१५	३,७४०	७,५४५	६८५	१३२२५	२,६३०	६,७३५	१,८७०	१,०४५	५,११५	४२,७६५
ग्रामीण	३,९४,६६०	१९,३००	३,०४००५	३,३१०	६,६८०	५२५	८,३५०	१,८९५	४,६७५	१,१७५	९४०	४,६७५	३९,१६०
नागरी	६९,५८५	४,५४५	५१,३१०	४३०	८६५	१६०	४,८७५	७३५	२,०६०	६९५	१३५	४७०	३,३०५

टीप:- नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही म्हणून जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती दिलेली आहे.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ वेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र. २०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निवडणूक क्षेत्रातील पर्जन्य, दिवसांची संख्या, एकूण पर्जन्य १९८६ चा वर्षाकीरता (मिमी मीटरमध्ये)

अ.क्र.	महिना	१९८५		१९८६		१९८७		वर्षाकीरता		
		सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	जानेवारी	५	१	२७.२	६	-	-	३	१	२७.०
२	फेब्रुवारी	४	-	-	५	-	-	५	१	१४.०
३	मार्च	७	-	-	६	-	-	६	-	-
४	एप्रिल	१७	-	-	१६	-	-	१६	१	१७.०
५	मे	२१	-	-	३३	-	-	३०	१	२९.०
६	जून	१४८	१४	११३.८	१४७	८	४९.१	१४६	९	५३.९
७	जुलै	१६१	६	३४.०	१२२	८	५६.०	१३१	८	१६.६
८	ऑगस्ट	१४९	१२	१०४.६	११६	१०	१३२.०	१४१	१३	१०६.१
९	सप्टेंबर	२११	१२	२१०.१	१९०	६	२४.१	१७१	११	६९.१
१०	ऑक्टोबर	५४	१	२.८	३२	-	-	२५	१	६.६
११	नोव्हेंबर	२४	३	१८.०	२८	-	-	२०	२	६७.४
१२	डिसेंबर	८	३	६६.४	६	३	१४.१	४	३	२७.१
	एकूण	८०९	५२	५०३.९	७०७	३५	२७५.३	६९८	५१	४३३.९

(११)

तक्ता क्र. २०१ पुढे गालू.....

तक्ता क्र. २०१ पुढे वालू.....

			केंद्र तुळजापूर		केंद्र परंठा		केंद्र भूम			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	जानेवारी	६	-	-	४	-	-	निरंक	१	३००
२	फेब्रुवारी	४	-	-	४	-	-	निरंक	-	-
३	मार्च	४	-	-	३	-	-	निरंक	-	-
४	एप्रिल	१८	-	-	८	-	-	निरंक	-	-
५	मे	३६	-	-	३८	-	-	निरंक	-	-
६	जून	१४३	१२	१६८०२	१२५	११	१४००७	७६	२	७५०२
७	जुलै	१४४	७	१२०८	८२	४	२१०४	१६९	७	३००३
८	ऑगस्ट	१३७	१२	१७१०४	७२	७	२२०४	२२५	७	५२०४
९	सप्टेंबर	१२३	१३	२५३००	१७८	११	१८९०६	२२७	१०	१४२०२
१०	ऑक्टोबर	४६	१	४०४	४८	-	-	६६	-	-
११	नोव्हेंबर	२५	१	१२०२	४	२	२१०६	निरंक	२	५२०३
१२	डिसेंबर	७	३	१७०२	७	२	२६०८	निरंक	-	-
एकूण		७६३	५०	६४६०२	५८०	३७	४२९०२	८०३	३६	३७००१

आधार:- उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व तहसीलदार

(३१)

(२०)

तक्ता क्र० २०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तपमान १९८६
या वर्षी करीता. (आकडे सेल्सियस मध्ये)

अ.क्र. • महिना		केंद्र :- उस्मानाबाद	
१	२	कमाल	किमान
१	२	३	४
१)	जानेवारी	२८.३	१४.५
२)	फेब्रुवारी	३१.४	१७.४
३)	मार्च	३६.०	२१.९
४)	एप्रिल	उ.ना.	उ.ना.
५)	मे	उ.ना.	उ.ना.
६)	जून	उ.ना.	उ.ना.
७)	जुलै	उ.ना.	उ.ना.
८)	ऑगस्ट	उ.ना.	उ.ना.
९)	सप्टेंबर	उ.ना.	उ.ना.
१०)	ऑक्टोबर	उ.ना.	उ.ना.
११)	नोव्हेंबर	उ.ना.	उ.ना.
१२)	डिसेंबर	उ.ना.	उ.ना.
	वर्षे	उ.ना.	उ.ना.

आधार:- विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, मुंबई.

तक्ता क्र. ३०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील जमिनीचा वापर सन १९८१-८२ या वर्षाकरिता (क्षेत्र:- शेअर हेक्टर मध्ये).

जिल्हा तालुका	वर्षे	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र बिगर शेती पडित आणि एकूण वापराखालील लागवडी (५-६) जमीन लायक जमीन	पडित जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन	लागवडी लायक पण वापरात नालेली	कायम गुरे वरण आणि इतर चरण्याची समाविष्ट जमीन	ज्वाललेल्या जमिनीमध्ये (८-९-१०) न झालेली झाडे झुडपे व फळबागा या खालील जमीन	एकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
एकूण/जिल्हा	१९८१-८२	७३५३	१०	१३३	७९	२१२	३५२	१७६	६	५३४
१ उस्मानाबाद	१९८१-८२	११९४	-	२०	३	३३	५	३०	अ	३५
२ कळंब	१९८१-८२	१२२७	५	१८	४	२२	४२	५७	२	१००
३ उमरगा	१९८१-८२	१४६५	-	१०	१८	२९	७३	२१	-	९४
४ तुळजापूर	१९८१-८२	१५२४	-	३५	७	४२	१३२	३२	३	१६८
५ परंडा	१९८१-८२	१०५५	-	२२	अ	२२	११	१४	-	२५
६ भूम	१९८१-८२	८८७	५	२८	४७	७४	८९	२२	अ	१११

(३१)

तक्ता क्र. ३०१ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३.१ पुढे वाळू.....

जिल्हा	वर्षे	पडीत मूज	निष्कळ	एकापेक्षा अधिक वेळा	लागवडी आलील	लागवडी लायक	
तालुका	वाळू पड	इतर	रकूम	करालेले क्षेत्र	लागवड केलेले क्षेत्र	रकूम क्षेत्र	
१) उस्मानाबाद १९८१-८२	४०२	४७१	८८०	५७१८	३०४	६०२२	६२५५
२) दळीब १९८१-८२	५८	६९	१२६	९७४	३५	१००९	११४३
३) उमरगा १९८१-८२	२२	३५	५७	१२८५	१२	१२९७	१४१६
४) तुळजापूर १९८१-८२	२१५	१७०	३८५	९२८	५२	९८०	१४४९
५) परंदा १९८१-८२	५४	६१	११६	८९२	६	८९८	१०१९
६) भूम १९८१-८२	६०	७१	१०१	५९६	१५६	७५१	७८६

टीप:- १) अ= आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या ३ पेक्षा कमी आहेत.

२) आकडे अंशरामध्ये (००) अतल्याने रकूम बाब अलगा-या स्तंभातील बेरणा कांही ठिकाणी जुळणार नाहीत.

३) तक्त्यातील आकडेवारी पूर्ण सुधारीत .

४) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जि त वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ पेड्यांच्या माहिती या यात समावेश नाही. कारण १९८१-८२ या कृषि वर्षानंतर हे वि उस्मानाबाद जिल्ह्यात समाविष्ट झालेली आहेत.

आधार:- कृषि संचालनालय, पुणे.

तक्ता क्र. ३.२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुकावार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र. १९८१-८२ चा वर्षाजिरता (क्षेत्र- हेक्टरमध्ये)

जिल्हा तालुका	वर्ष	तांदूळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	सूट ज्वारी	बाजरी	सका	वरी	इतर तुणधान्ये	सूट तुणधान्ये	हरभरा
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
सूट जिल्हा	१९८१-८२	१२८५८	३३३९०	१०४१६६	१८१२४०	२८५४०६	३४३३३	५८६७	१९३०	३८७४	३४६७५८	३४९४०
१) उस्मानाबाद	१९८१-८२	२४६७	७१४५	२३१९७	३५५१२	५८७०९	३३०	१०५०	४१५	५९४	७०७१०	७५४०
२) कळंब	१९८१-८२	१५७०	७९८२	३२२४०	१३९०३	४६१४३	३१०	४६०	६०	६२३	५७१४८	४८४३
३) उमरगा	१९८१-८२	१०१५	५७७५	३३७८३	२४१२०	५७९०३	१२८	१६७	२३१	१२८६	६७२०५	६९२५
४) तुळजापूर	१९८१-८२	६०८७	२८९६	११०८७	२७५६१	३८६४८	२१२५	३२०५	-	१७	५२२७८	५२१४
५) परंदा	१९८१-८२	५३५	४४७०	५२१	४९४४०	४९९६१	२३५	७०८	११८	९२६	५६९५३	३४१८
६) धूम	१९८१-८२	११८४	५१२२	३३३८	३०७०४	३४०४२	३०५	२७७	४०६	४२८	४१७६४	७०००

(१३)

तक्ता क्र. ३.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०२ पुढे चालू.....

जिल्हा	वर्ष	तूर	उडीड	मूग	इतर	सकूण	सकूण	ऊस	साल्याचे	सकूण	सकूण	सकूण
तालुका					कडधान्ये	कडधान्ये	अन्नधान्ये		पदार्थ	फळे	भाजीपाला	खाद्य पिके
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
सकूण जिल्हा	१९८१-८२	५३३५०	उ.ना.	१८६२०	३३१५८	१४००६८	४८६८२६	१२५६४	६०३०	१२११	१६८२	३
१) उस्मानाबाद	१९८१-८२	८६१७	उ.ना.	२५५०	२३४६	२०७५३	९१४६३	१६९५	७२८	१४१	९९	-
२) कळंब	१९८१-८२	९५७३	उ.ना.	७१६०	४६९८	२६२७४	८३४२२	२६३२	१३०९	२६	४०३	-
३) उमरगा	१९८१-८२	११९१९	उ.ना.	२५१८	१२८८५	३४२४७	१०१४५२	१८१५	१९०५	३४५	५७०	-
४) तुळजापूर	१९८१-८२	११२००	उ.ना.	५४१०	६७९२	२८६१६	८१५९४	५७०४	८९४	२४३	४२४	-
५) परंदा	१९८१-८२	७११५	उ.ना.	८८०	३४२६	१४८३९	७१७९२	५२०	१०६०	३	१७०	-
६) भूम	१९८१-८२	४९२६	उ.ना.	४०२	३०११	१५३३९	५७१०३	१९८	६४	४५३	१६	३

(२४)

तक्ता क्र. ३०२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३.२ पुढे चालू.....

जिल्हा तालुका	वर्ष	एकूण खाद्य पिके	कापूस	इतर तंतु पिके	एकूण तंतु पिके	भुईमूग	जवस	करई	इतर गळीतांची धान्ये	एकूण गळीतांची धान्ये	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ
१	२	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५
एकूण जिल्हा	१९८१-८२	५०८३१६	४५	५७२९	५७७४	१७७५६	११८१८	३०८०५	२७२७०	८७६४९	८८	२
१) उस्मानाबाद	१९८१-८२	९४१९६	४५	४०२	४४७	२०४५	३६६२	५१२०	२९८५	१३८१२	४२	२
२) कळंब	१९८१-८२	८७७९२	-	८०४	८०४	१६७३	३०४६	३१००	४५०४	१२३१७	२१	-
३) उमरगा	१९८१-८२	१०६०८७	-	२९९४	२९९४	५९३४	१०१८	१७१५	११८३६	२०५०३	३	-
४) तुळजापूर	१९८१-८२	८८८५९	-	१११	१११	५४२३	४२	१५५	३२८२	८९०२	-	-
५) परंदा	१९८१-८२	७३५४५	-	१०१०	१०१०	२१३१	८३५	१०२१०	२०४०	१५२१६	२२	-
६) भूम	१९८१-८२	५७८३७	-	४०८	४०८	५५०	३२२१	१०५०५	२६२३	१६८९९	-	-

(५२)

तक्ता क्र. ३.२ पुढे चालू.....

• तक्ता क्र. ३२ पुढे चालू.....

जिल्हा तालुका	वर्ष	सकून औष्णी व सादक पदार्थ	वा-प रची पिके	हिरवळी पिके	संकीर्ण अखाद्य पिके	सकून अखाद्य पिके	लागवडी खालील सकून क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवडी खाली असलेले क्षेत्र	लागवडी खालील निष्क क्षेत्र
१	२	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३
सकून जिल्हा	१९८१-८२	९०	३३९	उ. ना.	-	९३८५२	६०२१६८	३०४००	५७१७६८
१) उस्मानाबाद	१९८१-८२	४४	१०	उ. ना.	-	१४३१३	१०८५०९	२३२४	१०४१८५
२) कळंब	१९८१-८२	२१	-	उ. ना.	-	१३१४२	१००९३४	३५३२	९७४०२
३) उमरगा	१९८१-८२	३	१५२	उ. ना.	-	२३६५२	१२९७३९	१२०२	१२८५३५
४) तुळजापूर	१९८१-८२	-	१७७	उ. ना.	-	९१९०	९८०४९	५१९९	९२८५०
५) परंदा	१९८१-८२	२२	-	उ. ना.	-	१६२४८	८९७९३	५६३	८९२३०
६) भूम	१९८१-८२	-	-	उ. ना.	-	१७३०७	७५१४४	१५५८०	५९५६४

(२६)

टीप:- १) तक्त्यातील आकडेवारी पूर्ण सुधारीत आहे. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांची माहितीचा यात समावेश नाही. कारण १९८१-८२ या कृषी वर्षानंतर ही गावे उस्मानाबाद जिल्ह्यात समाविष्ट झाली आहेत.

आधार:- कृषि संचालनालय, म. द. रा. ष्ट्र शासन, पुणे - १.

(२७)

तक्ता क्र. ३०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व सव्ण उत्पादन
१९८६-८७ या वर्षी करिता (अंतिम सुधारीत आकडेवारी)

अ.क्र. पीके		दर हेक्टरी उत्पन्न (शेअर टनामध्ये)		अ.क्र. पीके		दर हेक्टरी उत्पन्न (शेअर टनामध्ये)	
		(जिल्ह्यामध्ये)				(जिल्ह्यामध्ये)	
१	२	३	४	१	२	३	४
१	तांदूळ	१४७	१६	१७	ज्वस	८१	१२
२	गहू	४०७	५५	१८	तीळ	५६	३
३	ज्वारी	२४५	६६२	१९	भुईमुगाच्या पेरणा	१२७	१८
४	वाजरी	१९०	१४	२०	मोहरवे	२५०	१
५	वाली	७५७	२८	२१	सरंडी	९६७	१
६	मका	६०७	१७	२२	नारळ	-	-
७	नावणी	-	-	२३	उत्पन्न गुळाच्या सपात)	४३२७	२३८
८	इतर तृणधान्ये	३६६	-	२४	कोपूस	-	-
९	सव्ण तृणधान्ये	२६८	८५२	२५	ताग	२००	१
१०	हरभरा	१३४	४४	२६	अंबाडी	१५२९	३२५
११	तूर	११७	५४	२७	तंबाखू	६६७	२
१२	उडीद	९७	१९	२८	सव्ण औषधी व आम्ली पदार्थ	उ.ना. उ.ना.	
१३	मूग	१२०	११	२९	सुट	८५७	३६
१४	मसूर	३३३	१	३०	मिरची	३५७	१५
१५	इतर कडधान्ये	-	-	३१	हळकुंड	१७५२	२७०
१६	सव्ण कडधान्ये	१२०	१३१	३२	बटाटा	-	-

आधार:- संवालक, कृषि खाते, महाराष्ट्र शासन पुणे - १

तक्ता क्र. ३०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विविध ताधनांनी ओलीताखाली असलेले तालुकावार क्षेत्र सन १९८१-८२ कीरता (क्षेत्र हेक्टरमध्ये).

जिल्हा/ तालुका	वर्ष	ओलीताखालील क्षेत्र		ओलीताखालील रकून क्षेत्र	
		पृष्ठभागीय	विहीरी	निष्पन्न क्षेत्र	रकून क्षेत्र
१	२	३	४	५	६
रकून जिल्हा	१९८२	१८७३२	५२६८८	७१४२०	८५१७७
१) उस्मानाबाद	१९८१-८२	४६३१	१३८५०	१८४८१	१८७५२
१) कळंब	१९८१-८२	३६१	८८४१	९२०२	११२७४
२) उमरगा	१९८१-८२	-	८०८९	८०८९	८५९८
४) तुळजापूर	१९८१-८२	३५१२	१५४१०	१८९२२	२२८४४
५) परंडा	१९८१-८२	८२२८	१६९८	९९२६	११९१४
६) भूम	१९८१-८२	२०००	४८००	६८००	११७८८

(२२)

टीप:- १) तक्त्यातील आकडेवारी पूर्ण सुधारीत आहे.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ छेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

कारण १९८१-८२ या कृषी वर्मानंतर ही गांवे उस्मानाबाद जिल्ह्यात समाविष्ट झाली आहेत.

आधार:- कृषि सेवालयालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

तक्ता क्र. ३.५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निरनिराळ्या पिकांजालील तालुकावार वागायत क्षेत्र. सन १९८१-८२ काँग्रेस (क्षेत्र-हेक्टरमध्ये)

जिल्हा/तालुका	वर्षे	तांदुळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	सूग ज्वारी	बाजरी	मका	इतर तृणधान्ये	सूग तृणधान्ये
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
सूग जिल्हा	१९८१-८२	४७६८	१७२९४	६३०२	२४१७८	३०४८०	१२३०	२२९८	-	५६०७०
उस्मानाबाद	१९८१-८२	९८८	३२३०	२८४५	९७५७	१२५९९	-	-	-	१५८१७
कळत	१९८१-८२	६५	५८७०	-	१२६०	१२६०	-	-	-	७१९५
उमरगा	१९८१-८२	९१०	२०२६	७५०	५६०	१३१०	-	५८	-	४३०४
तुळजापूर	१९८१-८२	१७३०	११२३	२४३०	१५१९	३९४९	१२३०	१७३५	-	९७६७
परंडा	१९८१-८२	१०५	१५७५	६८	६७४५	६८१३	-	२८९	-	८७८२
भूम	१९८१-८२	९७०	४५७०	२०९	४३४०	४५४९	-	२१६	-	१०२०५

(२१)

तक्ता क्र. ३.५ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३.५ पुढे चालू.....

जिल्हा वर्ष हरभरा तूर मूग इतर एकूण एकूण जस शिरवी हळद एकूण एकूण दटाटा एकूण सैकीर्ण एकूण
तालुका कडधान्ये कड-अन्नधान्ये मसाल्याचे फळे भाजी-खाद्य खाद्य
पाला पीके पीके

१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६
एकूण जिल्हा	१९८१-८२	१८९१	३०४०	-	७१२	५६४३	६१७१३	१२५६४	-	-	४८११	३६८	-	६७३	-	८०१२९
उस्मानाबाद	१९८१-८२	३१२	-	-	-	३१२	१६१२९	१६९५	-	-	७४१	७९	-	९९	-	१८७४३
कंब	१९८१-८२	१००	-	-	-	१००	७२९५	२६३२	-	-	६९०	२०	-	१८२	-	१०८१९
क उमरगा	१९८१-८२	२१८	-	-	-	२१८	४५२२	१८१५	-	-	१८९६	५०	-	१६१	-	८४४४
तुळजापूर	१९८१-८२	१०८	३०४०	-	७१२	३८६०	१३६२७	५७०४	-	-	८२४	१६८	-	१४३	-	२०५३६
पंरंडा	१९८१-८२	४५३	-	-	-	४५३	९२३५	५२०	-	-	५०८	३	-	८३	-	१०३४९
भूम	१९८१-८२	७००	-	-	-	७००	१०९०५	१९८	-	-	८२	४८	-	५	-	११२३८

(७)

तक्ता क्र. ३.५ पुढे चालू.....

तक्ता क्र० ३५ पुढे चालू.....

जिल्हा तालुका	वर्षे	कापूस	इतर तंतु पिके	एकूण तंतु पीके	भूईसंग	जवत	करडई	इतर गळीतापी धान्ये	एकूण गळीतापी धान्ये
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
एकूण जिल्हा	१९८१-८२	७	-	७	२७१२	-	३६०	१८०७	४८७८
उस्मानाबाद	१९८१-८२	७	-	७	-	-	-	-	-
कळव	१९८१-८२	-	-	-	३००	-	१५५	-	४५५
उमरगा	१९८१-८२	-	-	-	-	-	-	-	-
तुळजापूर	१९८१-८२	-	-	-	३९१	-	११०	१८०७	२३०८
परंडा	१९८१-८२	-	-	-	१९७०	-	९५	-	१९६५
भूम	१९८१-८२	-	-	-	५५०	-	-	-	५५०

(३१)

तक्ता क्र० ३५ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०५ पुढे चालू.....

जिल्हा तालुका	वर्षे	तेवाडु	इतर औषधी	सकून औषधी	चा-याची	हिरवळी	संकीर्ण	सकून अखाद्य	ओलीताखालील
		व मादक पदार्थ	मादक पदार्थ	पीके	पीके	अखाद्य पीके	पीके	सकून क्षेत्रे	
१	२	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२
सकून जिल्हा	१९८१-८२	२	२	५	१५८	-	-	५०४८	८५१७५
उस्मानाबाद	१९८१-८२	-	२	२	७	-	-	१६	१८७५२
ळढ	१९८१-८२	-	-	-	-	-	-	४५५	११२७४
उमरगा	१९८१-८२	३	-	३	१५१	-	-	१५४	८५२८
तुळजापूर	१९८१-८२	-	-	-	-	-	-	२३०८	२२८४४
परंडा	१९८१-८२	-	-	-	-	-	-	१५६५	११२१४
भूम	१९८१-८२	-	-	-	-	-	-	५५०	११७८८

(३३)

टीप:- १) सन १९८१-८२ ची आढेवारी पूर्ण सुधारीत आहे.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ क्षेत्रांच्या माहितीचा यात समावेश नाही. कारण १९८१-८२ या कृषी वर्षानंतर ही गावे उस्मानाबाद जिल्ह्यात समाविष्ट झाली आहेत.

आधार:- कृषि संवालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

तक्ता क्र. ३०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुकावार सिंचन विहीरी व इतर विहीरी सन १९८१-८२ करिता.

जिल्हा तालुका	सिंचन विहीरींची सूच्य संख्या (अ-४)	वापरात असलेल्या विहीरींची संख्या	वापरात नसलेल्या विहीरींची संख्या	इतर विहीरींची संख्या	वापरात असलेल्या विहीरीवर वसवलेले विजेचे पंपसेटची संख्या	डिझेल पंपसेटची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
सूच्य जिल्हा	३१९६८	२८७००	३२६८	३२०२	९८२६	६७४०
उस्मानाबाद	४०७०	३९६५	१०५	४२६	३८२	७८०
कळंब	६७०१	५९७३	७२८	८५०	३१५०	६५०
उमरगा	५३६६	५१४१	२२५	८०२	३०६०	३१२०
तुळजापूर	५२१७	५०९४	१२३	५३०	१५५२	९४५
परंडा	४४३५	३६३५	८००	३३०	३२०	८१०
भूम	६१७९	४८९२	१२८७	२६४	१३६२	४३५

(३३)

टीप:- १) तक्त्यातील आकडेवारी पूर्ण सुधारीत आहे.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्य़ा माहितीचा यात समावेश नाही.
कारण १९८१-८२ या कृषी वर्मानंतर ही गावे उस्मानाबाद जिल्ह्यात समाविष्ट झाली आहेत.

आधार:- कृषि संमालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

तक्ता क्र० ३७

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील पिढीरी खेरीज लघु पाटबंधारे यांची कामे १९८६-८७ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	उपयोगात नसलेली कामे				उपयोगात असलेली कामे			
		जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण	जिल्हापरिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	एकूण जिल्हा	३३	३१	२५	८९	२	११	१	१४
१	उस्मानाबाद	५	५	५	१५	-	१	-	१
२	दळब	४	४	३	११	-	-	-	-
३	उमरगा	५	८	१	१४	-	१	-	१
४	तुळणूपूर	१४	८	८	३०	-	३	१	४
५	परंडा	-	३	४	७	२	५	-	७
६	भूम	५	३	४	१२	-	१	-	१

(४६)

तक्ता क्र० ३७ पुढे वाळू.....

तक्ता क्र. ३०७ पुढे चालू.....

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	ओलीताखालील निष्पन्न क्षेत्र (हेक्टर)				घापरातील कामाचे लाभक्षेत्र (हेक्टर)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	सकून	जिल्हापरिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	सकून
१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
	सकून जिल्हा	२००२०	४५१	१२	४२००२०	१२५	१०५३२	२१	११०२०
१	उस्मानाबाद	-	१५३	-	१५३	-	-	-	२४१२
२	दळंब	-	निरंक	-	-	-	-	-	-
३	उमरंगा	-	१	-	१	-	२१७४	-	२१७४
४	तुळजापूर	-	३२	१२	५१	-	२२५३	२१	३०४४
५	परंडा	२००२०	२१५	-	२३५०२०	१२५	२०४७	-	२२४४
६	भूम	-	५०	-	५०	-	११४६	-	११४६

(३५)

टीप:- १) जिल्हा परिषदेच्या मालकीमध्ये पाझर तलावाच्या समावेश नाही.

अधार:- १) कार्यकारी अभियंता लघुसिंचन जिल्हापरिषद, उस्मानाबाद २) कार्यकारी अभियंता पाटबंधारे विभाग, उस्मानाबाद
३) जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ३०८

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील मध्यम व मोठे पाटबंधारे प्रकल्प यामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे ३०-६-८७ रोजीची स्थिती.

अ.क्र.	वाव	मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प					
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१) प्रकल्पाचे नांव		१) निम्न तेंरणार) मांजरा	१) तुरोरी	२) सई	३) रायगव्हाण	४) वेनेतुरा	५) काजळा	
२) प्रकल्पाचे स्थान		माळगी ता. धनेगांव	आस्टा	सईभर	रायगव्हाण	मुसम	काजळा	
३) अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष		उमरगा जि. वीड	ता. उमरगा	उस्मानाबाद	ता. कळंब	ता. उमरगा	ता. उस्मानाबाद	
		१९८४	१९८५	काम चालू आहे	काम चालू आहे	काम चालू आहे	काम	
व) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	१९९०	-	-	१९८९	१९८९	१९९१	सुरु झाले नाही.	निश्चित नाही.
क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाख समयात)	६७.९५	३१.६१	२५३.५७	४५१.००	५४८.३४	३२८.५	उ.ना.	
४) धरण							१२.६०	(३६)
अ) मंजूर झालेली उंची (मिटरमध्ये)	२६	२५.२७	१७.५०	११.७५	१३.२३	१३.४८		
ब) पूर्ण झालेली उंची (मिटरमध्ये)	२६	२५.२७	१७.५०	११.७५	१३.२३	काम चालू आहे	काम सुरु नाही.	
()		(विभाचक तालुका)						
५) कालवा								
अ) संपूर्ण लांबी (कि. मी.)	२००.५०	१६८.००	२१.००	२९.००	३०.००	४४.००	१६.५	
ब) पूर्ण (केलेली) लांबी (कि. मी.)	३५.००	१६८.००	२१.००	१४.००	१७.००	-	काम सुरु नाही.	
६) कमाल क्षमता (दशा लक्ष घन मीटर)	१२३.९८	२५१.९२	७.६६	८.९४	१२.७०	१२.८	ठरलेली नाही.	

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

	१	२	३	४	५	६	७	८	९
७) ३१-३-८७ रोजीचा प्रत्यक्ष साठा (दश लक्ष घन मीटर)	कांही नाही	उ. ना.	(X)	निरंक	-	-	-	-	-
८) एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	उस्मानावाद्	३५९३	एकूण	२३६२०					
	लातूर	१६३६१	वीड	५१६३	१०७४	१९१०	२५१९	३२३२	२०६७
			उस्मानावाद्	८१५					
			लातूर	१७७१२					
९) लाभक्षेत्रा खालील लागवडी-उस्मानावाद्	३३४२	एकूण	१८२२३						
लायक क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	लातूर	१५२१४	वीड	३१८६	९६७	१८९३	२२६७	२९०८	१५००
			उस्मानावाद्	६२७					
			लातूर	१४४१०					
१०) प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिता उस्मानावाद्	२८०७	एकूण	१८२२३						
खाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	लातूर	१२७८०	वीड	३१८६	८८४	१४२०	१७००	२६२८	१५००
			उस्मानावाद्	६२७					
			लातूर	१४४१०					
११) तथ्या ८६-८७ करिता ओलिता खाली अत्तलेले क्षेत्र (हेक्टर)	उस्मानावाद्	उ. ना.	निरंक	-	-	-	-	-	-
अ) वास्माही	निरंक								
ब) हंगामी	निरंक	उस्मानावाद्	उ. ना.	निरंक	-	-	-	-	-

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

१	२	१०	११	१२	१३	१४
१) प्रकल्पाचे नांव	६) तेरणा गांव तेर	७) खंडाळा	८) करनूर	९) हरणी	१०) चांदणी	
२) प्रकल्पाचे स्थान	ता. उस्मानावाद्	गांव रामतीर्थ ता. तुळजापूर	गांव नळदुर्ग ता. तुळजापूर	गांव: काटगांव ता. तुळजापूर	गांव: पिंपळवाडी ता. परंडा	
३) अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ष	१९७०	१९७३	१९७०	१९६०	१९५६	
ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	-	-	-	-	-	
क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाख रुपये)	८०.३०	७३.६९	१००.८३	६६.४७	७१.६०	
४) धरण						(२३)
अ) मंजूर झालेली उंची (मीटरमध्ये)	१५.००	२०.२४	२३.००	१७.००	१७.००	
ब) पूर्ण झालेली उंची (मीटरमध्ये)	१५.००	२०.२४	२३.००	१७.००	१७.००	
५) कालवा						
अ) एकूण लांबी (कि.मी.)	३८.००	५.६०	२३.००	४२.००	२६.००	
ब) पूर्ण (केलेली) लांबी (कि.मी.)	३८.००	५.६०	२३.००	४२.००	२६.००	
६) कमाल क्षमता (दशलक्ष घनमीटर)	२२.०२	६.२६	३५.००	१२.६०	२०.७०	
७) ३१-३-८७ रोजीचा प्रत्यक्ष (दशलक्ष घन मीटर)	(x)	०.६५	४.१६	१.६४	४.३१	

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू..

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

१	२	१०	११	१२	१३	१४
८) रूग्ण लाभक्षेत्र (हेक्टर)		३३५०	१४४६	७२४८	३६५७	३२३८
९) लाभक्षेत्रा खालील लागवडी लायक क्षेत्र (हेक्टर)		२४२८	१३८४	५४६३	३३७३	२८९१
१०) प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखालील येणारे क्षेत्र (हेक्टर)		२१७७	१३८०	३५४६	१६६०	२०२०
११) सध्या (८६-८७ करिता) ओलिताखाली असलेले क्षेत्र (हेक्टर)						
अ) बारमाही निरंक						
ब) हंगामी निरंक			५०५	११७२	४५१	११५२

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

१	२	१५	१६	१७	१८	१९
१) प्रकल्पाचे नांव		११) खासापूर	१२) वाटेफळ	१३) रामगंगा	१४) बानगंगा	१५) जकेकूर
२) प्रकल्पाचे स्थान		गाव खासापूर ता. परंडा	गाव ताकमोड ता. परंडा	गाव अलुप ता. भूम	गाव भूमजळ ता. भूम	गाव जकेकूर ता. उमरगा
३) अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ष		१९५५	१९७२	१९७७	१९७५	१९७५
ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष						
क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाख रुपयात)		५६.१५	९७.४०	७३.२०	५१.०६	१७५.९५
४) धरण						
अ) मंजूर झालेली उंची (मीटरमध्ये)		१७.००	१७.६०	२०.०१	१९.२०	१४.८०
ब) पूर्ण झालेली उंची (मीटरमध्ये)		१७.००	१७.६०	२०.०१	१९.२०	१४.८०
५) कालवा						
अ) एकूण लांबी (कि.मी.)		३३.००	१६.६०	२.४६	३.०५	२२.५१
ब) पूर्ण (केलेली) लांबी (कि.मी.)		३३.००	१६.६०	२.४६	३.०५	२२.५१
६) कमाल क्षमता (दशलक्ष घन मीटर)		१९.८१	१०.७२	६.१७	५.९४	१०.१८
७) ३१-३-८७ रोजीचा प्रत्यक्ष साठा (दशलक्ष घन- मिटर)		४.६२	१.९२	(x)	(x)	(x)

(४०)

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....						
१	२	१५	१६	१७	१८	१९
८) एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टरमध्ये)		३६९६	१८११	१०१६	८७१	२११०
९) लाभक्षेत्रा खालील लागवडीसाठी लायक क्षेत्र (हेक्टर)		३५७३	१७१०	९०७	८६४	१९८३
१०) प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखालील येणारे क्षेत्र (हेक्टर)		२१४६	११४५	८१३	६४८	१५७४
११) सध्या (८६-८७) ओलिताखालील येणारे क्षेत्र (हेक्टर)						
अ) बारमाही						
ब) हंगामी		१२१८	५८७	निरंक	निरंक	निरंक

टीप:- १) (x) उपलब्ध नाही. कारण पाण्याची पातळी जित्याच्या खाली होती.

आधार:-१) कार्यकारी अभियंता, पाटंधारे विभाग (पूर्व) उस्मानाबाद.

२) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग (पश्चिम) उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ३.९

१९८०-८१ च्या कृषि गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील वडित धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेल्या वडित धारण जमिनी आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वडितीच्या प्रकारानुसार आणि क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वडित धारण जमिनीची संख्या (क्षेत्रफळ हेक्टर मध्ये)

अ.क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी	वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		संस्थांचे धारण		एकूण धारण	
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ
१	०.५ हेक्टर पेक्षा कमी	४६९२	१४१०	१३३१	१५७	८	२	६०३१	१५६९
२	०.५-१.०	१०१४९	८१२७	५५७	३८८	१२	७	१०७१८	८५२२
३	१.०-२.०	२६२५४	४३४९८	१०७६	१५८५	१३	१७	२७३४३	४५१००
४	२.०-३.०	१८१३५	४८९३९	७८१	१८९९	११	२४	१८९२७	५०८६२
५	३.०-४.०	१५९९३	५५०२५	७९५	२७४१	३	१०	१६७९१	५७७५६
६	४.०-५.०	१२४९३	५५१७५	७२६	३१७४	७	३२	१३२२६	५८३८१
७	५.०-६.०	९५७५	५१६९१	५५१	३०६३	९	४९	१०१३५	५४८०३
८	६.०-७.५	१०६२२	६९४७८	६८७	४५५५	१२	८०	११३२१	७४११३
९	७.५-१०.०	१०४०९	८९३१२	७४२	६३९९	८	६७	१११५९	९५७७८
१०	१०.०-२०.०	११७०५	१५२३९८	११२९४	१७४८०	३२	४१८	१३०३१	१७०२९६
११	२०.०-३०.०	१०६५	२५४२४	२०५	५०४६	१७	४१३	१२८७	३०४८३
१२	३०.०-४०.०	११७	३९९६	४६	१५३५	४	१३९	१६७	५६७०
१३	४०.०-५०.०	४२	१८७४	२५	१११६	२	९१	६९	३०८१
१४	५० व त्यापेक्षा जास्त	३९	२४१४	१२	९२९	५	५४८	५६	३८९१
एकूण सर्व श्रेणी		१३१२९०	६०८३६१	८८२८	५००६७	१४३	१८९७	१४०२६१	६६०३२५

तक्ता क्र. ३.९ पुढे चालू.....

(५३)

तक्ता क्र. ३.२ पुढे चालू.....

अ.क्र.	क्षेत्रफल श्रेणी	पूर्णपणे आलीलाखाली		पूर्णपणे जिरायत		अंशातः ओलीताखाली		
		संख्या	क्षेत्रफल	संख्या	क्षेत्रफल	संख्या	एकूण क्षेत्रफल	ओलीताखालील क्षेत्र
१	०.५ हेक्टर पेक्षा कमी	११९	३०	५४२८	११९१	४१४	१४२	८७
२	०.५-१०	२७८	१७१	९३२१	६८२५	१११९	९२९	४५६
३	१०-२०	२८०	४३९	२४३२५	३७४१६	२७३८	४०३९	१५६२
४	२०-३०	९७	१५५	१६३८४	४१८४२	२४४६	४८१०	११९७
५	३०-४०	७६	१८९	१४१००	४६११८	२६१५	६९८२	२२३९
६	४०-५०	२२	७६	११०१७	४४४१४	२१८७	८९३५	२५९१
७	५०-६०	१८	८९	७४२७	३७६६३	२६९०	१२१५४	२९९४
८	६०-७०	९	३६	८४७४	५१६४२	२८३८	१५०५५	२५१८
९	७०-१००	११	९०	८०२१	६१३३१	३१३७	२३३७०	३१८३
१०	१००-३००	-	-	९१२६	९७०४७	३९०५	४९६६५	४२०६
११	२००-३००	-	-	८६१	१३३६३	४२६	९४८३	६७२
१२	३००-४००	-	-	९७	१७८५	७०	३०१५	१८६
१३	४००-५००	-	-	५३	१२३२	१६	५३७	३४
१४	५० व त्यापेक्षा जास्त	-	-	४४	१०९३	१२	५८३	६५
	एकूण सर्व श्रेणी	९१०	१२७५	११४७४८	४४२८६२	२४६०३	१३८६९९	२२६९०

(६६)

तक्ता क्र. ३.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ३०९ पुढे चालू.....

अ.क्र.	क्षेत्रफल श्रेणी	संपूर्ण मालकीचे		पूर्णापणे भाडेपट्टीने		अंशतः मालकीचे		अंशतः भाडेपट्टीने	
		संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र	संख्या	मालकीचे क्षेत्र	भाडेपट्टीचे क्षेत्र	एकूण क्षेत्र
१	०.५ हेक्टर पेक्षा कमी	५९५९	१५४०	३८	४	६५	१४	११	२५
२	०.५-१.०	१०६०२	८४३४	३३	२४	८३	२८	३६	६४
३	१.०-२.०	२७१०५	४४७२४	४८	८२	१९०	१६७	१२७	२९४
४	२.०-३.०	१८७२७	५०३५०	५३	१३९	१४७	२१०	१६३	३७३
५	३.०-४.०	१६५९३	५५१०५	३१	७१	१५७	३२६	२७४	६००
६	४.०-५.०	१३००५	५७४३६	२२	९१	१९९	५०३	३५१	८५४
७	५.०-६.०	९२८५	५४००४	९	४९	१३९	४००	३५०	७५०
८	६.०-७.५	११११६	७२७७०	३०	२०२	१७५	६१९	५२२	११४१
९	७.५-१०.०	१०९००	९३७०२	१६	१४१	२४३	१०१९	९१६	१९३५
१०	१०.०-३०.०	१२५३८	१६३१३७	३०	३५४	४६३	३६५२	३१५३	६८०५
११	३०.०-३०.०	११७४	२७७०९	३	६०	११०	१५५८	११५६	२७१४
१२	३०.०-४०.०	१५०	५०९३	-	-	१७	२९७	२८०	५७७
१३	४०.०-५०.०	६४	२८५०	-	-	५	९३	१३९	३३१
१४	५० व त्यापेक्षा जास्त	५४	३८१०	१	१५	१	१०	४६	५६
	एकूण सर्व श्रेणी	१३७९६४	६४२६७४	२८४	१२३२	२०१३	८८९५	७५२४	१६४१९

(४४)

टीप:- आकडेवारी आस्थायी आहे.

आधार:- कृषी गणना १९८०-८१.

तक्ता क्र. ३.१०

१९८२ च्या पशु गणने प्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुका निहाय वृषि विषयक अवजारे											तेलघाणी	
अ.क्र.	जिल्हा तालुका	नांगरांची संख्या लाकडी	गाड्यांची संख्या लोखंडी	उसाचे चरक शक्तीवर चालणारे	बैलाच्या मदतीने चालणारे	ओलीतासाठी तेलार चालणारे	ओलीतासाठी साठी विद्युत पंप	ट्रॅक्टर	५ किलो व त्यापेक्षा अधिक	५ किलो व त्यापेक्षा कमी		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
	एकूण जिल्हा	६४३२	१९३७१	२८२७८	५९६	११८	४८५८	१२०४२	२४१	५१	७	
१	उस्मानाबाद	६३०	३५७४	६१८६	३२	५	६४१	३८८७	८०	७	४	
२	कळंब	३३७	३७६४	६३५४	१०१	६५	१२२६	१३०४	१०१	-	-	
३	उमरगा	२४२४	४१३५	५०२७	१८६	२०	९६६	३२७४	११	२०	-	
४	तुळजापूर	२३६५	३५६८	४३१८	१४१	३	१४३०	२१६०	३८	१७	-	
५	परंडा	२२२	१८९८	३९१२	६५	३	५९५	१४३४	११	७	३	
६	भूम	४६१	२४३२	२४८१	७१	२२	-	-	-	-	-	

(अ)

नोंद:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ वेड्यांच्या माहितीचा या माहितीमध्ये समावेश आहे.

आधार:- १९८२, पशु गणना.

तक्ता क्र. ३.११

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील दुष्काळ, टंचाईसदृश परिस्थितीची माहिती. १९८६-८७ या वर्षाकरिता.

अ.क्र. बाब जिल्ह्याची उस्मानाबाद कळंब उमरगा तुळजापूर परंडा भूम
स्कूण

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९
अ) दुष्काळ व तीव्र टंचाई निरंक

ब) अर्वांगण सदृश परिस्थिती

१) तालुक्यांतील स्कूण गांवांची संख्या	७१२	१२५	१२१	१३३	१२१	११७	९५
२) ग्रस्त गांवांची संख्या	६४७	११८	१०८	११६	१११	११२	८२
३) ग्रस्त लोकसंख्या	१८९१४५	२२८४६३	१६६९५८	२३०१२०	१६४८६४	११३५४६	९५१९४
४) जमीन महसूलांमध्ये पूर्ण निलंबन दिलेल्या गांवांची संख्या	६४७	११८	१०८	११६	१११	११२	८२

५) अंदाजित हानी (सपयामध्ये)

६) अ) पीक न येणे

ब) पशुधन मालमत्ता इ. ची हानी

७) मदतीची हाती घेतलेली कामे

८) कामावर घेतलेल्याची संख्या टंचाईग्रस्त गांवी विशेष मदतीची कामे देण्यात आली नाहीत. तेथील मजुरांना रोजगार हमी योजनेतर्गत

९) केलेला खर्च (सपयामध्ये) कामे उपलब्ध कसून देण्यात आली होती.

१०) शेत जमीन अधिनियमाखाली दिलेल्या तगाईची रक्कम ५९,५०,००० उ.ना. उ.ना. उ.ना. उ.ना. उ.ना. उ.ना.

(समुपोव)

क) पूर निरंक

टीप:- १) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जि. ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ वेडवः वेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.
२) माहिती दिलेल्या गांवांची अंतीम संयुक्त पैसेवारी ५०/६० पैसेपेक्षा कमी आहे.

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

(अस)

(४७)

तक्ता क्र. ३०१२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील टंचाईच्या पूर्वेतहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्या बाबत माहिती. १९८६-८७ या वर्षाकरिता.

अ.क्र. जिल्हा/तालुका : मेडक • मेडकातील गावांची ग्रस्त गावांची

१	२	३	संख्या	संख्या
सूच्य जिल्हा			७१२	६४७
१) उस्मानाबाद	१) उस्मानाबाद		३०	२९
	२) तेर		२५	२३
	३) दोंकी		२३	१९
	४) वैळी		२५	२५
	५) पाडोळी		३२	२२
सूच्य			१२५	११८
२) कळंब	१) कळंब		४८	४२
	२) मोहा		४१	३४
	३) शिरादोण		३२	३३
सूच्य			१२१	१०८
३) उमरगा	१) उमरगा		५४	४३
	२) मुरुन		३६	३०
	३) लोहारा		४३	४३
सूच्य			१३३	११६
४) तुळजापूर	१) तुळजापूर		२९	२९
	२) मंगसळ		२५	२२
	३) सावरगांव		२१	१७
	४) नळदूर्ग		२७	२५
	५) जळकोट		१९	१८
सूच्य			१२१	१११
५) परंडा	१) परंडा		३८	३८
	२) अनाळा		४१	३७
	३) जवळा		३८	३७
सूच्य			११७	११२
६) भूम	१) भूम		२२	१९
	२) वाडी		१६	१४
	३) वालवड		१९	१८
	४) पारगाव		१७	१६
	५) ई ट		२१	१५
सूच्य			९५	८२

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

अस आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ४०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुकावार पशुधन (१९८२ च्या पशु गणने प्रमाणे)

विदेशी/संकरीत गाई व बैल

अ.क्र.	जिल्हा	तालुका	अडीच वर्षांवरील बैल खच्ची केलेले/खच्ची न केलेले	सकून बैल	दुभत्या	अडीच वर्षांवरील गायी सकदाही न इतर व्यालेल्या व आटलेल्या	सकून गायी	विदेशी/संकरीत अडीच वर्षापर्यंतची वासरे	सकून विदेशी/ संकरीत गायी व बैल	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
	सकून जिल्हा	५५०	६९५	१२४५	१६८६	१०५६	२२४	२९६६	२७३६	६९४५
१	उस्मानाबाद	१६०	१९३	३५३	३१२	१८०	१८	५१०	६३८	१५०१
२	कळवं	१६५	२०५	३७०	७०२	३१७	१०८	११३७	७९७	२२९४
३	उमरगा	६३	७९	१४२	१२६	९४	३०	२५०	२७४	६६६
४	तुळजापूर	७७	१३०	२०७	२४०	२२३	१६	४७२	४९२	११७८
५	परंदा	१३	११	२४	२३	३०	२	५५	७९	१५८
६	भूम	७२	७७	१४९	२८३	२१२	५०	५७५	४५६	११५०

(२४)

तक्ता क्र. ४०१ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ४.१ पुढे पावू.....

देशी गाथी व बैल

अ.क्र.	जिल्हा	तीन वर्षावरील बैल					तीन वर्षावरील गाथी				
तालुका		केवळ पैदाशीपैदाशी- करिता वाप- रलेले वळू, बैल	केवळ कामा- करिता व कामाकरिता वापरलेले उपयोगात आणलेले बैल	इतर बैल	एकूण तीन वर्षावरील बैल	दुभत्या	आटलेल्या व एकदाही न च्यालेल्या	फक्त कामासाठी गाथी	इतर गाथी	एकूण गाथी	
१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
	एकूण जिल्हा ३०४	६५८६	१४०८७३	६८२२	१५४५८५	४५६४०	५७५३०	१६१४	१०४४	१०५८२८	
१	उस्मानाबाद १०	२२६२	२९४६०	४१७	३२१५६	९६२८	१०३२६	१३९	४१	२०२०४	
२	कळंब २०	४५६	२६७२०	९५२	२८१४८	६७५५	७६२७	५१७	६	१४९०५	
३	उमरगा ७४	१७५६	२४६२६	४०७	२६८६३	८९२०	१०५९९	-	५७८	२०१६७	
४	तुळजापूर ८२	७३९	२४९६७	१४५	२६०००	२७४७	९६४२	५३	१३	१९४८५	
५	परंडा ६	६८३	१४४२६	१७८	१८३६३	४५३१	५६४९	९६	५४	१०३६०	
६	भूम १०५	६२३	१७६०७	४७२३	२३०५५	५२८९	१३५५७	८०९	३५२	२०७०७	

तक्ता क्र. ४.१ पुढे पावू.....

(४)

तक्ता क्र. ४.१ पुढे वाळू.....

अ.क्र.	जिल्हा	देशी गायी व बैल	विदेशी	महशी व रेडे	तीन वर्षावरील रेडे			तीन वर्षावरील महशी						
तालुका	लीन वर्ष	सुकून व त्या खालील देशी वारारे	सुकून व देशी गायी व बैल	सुकून व देशी गायी व बैल	केवळ पैदा-पैदाशी	फक्त शीताठी ठेवलेले	फक्त इतर	सुकून रेडे	पैदाशीताठी	फक्त कामाताठी	इतर	सुकून महशी		
					कुत्र्या	आटलेल्या व न ट्यालेल्या								
१	२	२२	२३	२४	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	
	सुकून जिल्हा	२०८२४	३५१३०७	३५६२५४	२५३	६३४	२५०८	२४२	३६३७	३२४५३	३१५५३	७१६	३१०	६४८३३
१	उस्मानाबाद	१७१२३	६२४८३	७०९८४	५३	१४७	३३०	४६	५७६	७६१५	६७६७	१७७	५४	१४६१३
२	कळंब	१४७४४	५७७२७	६००९१	८	४७	१६३	९	२२७	५२५२	५०१४	१३२	७५	१०४७३
३	उमरगा	१८२४६	६५२७६	६५९४२	१७	१०७	५८२	३२	७३८	६४२७	६०५२	१५०	७२	१२७०१
४	तुळजापूर	१६६७१	६२१५६	६३३३४	७०	१७४	८४२	२५	११११	८१७५	६५६१	२३	१	१४७६०
५	परंठा	१०९८३	३९७०६	३९८६४	१५	६८	३९७	२८	५०८	१२२०	२४२७	५४	१३	३७१४
६	भूम	१३१२७	५६८८९	५८०३९	९०	९१	१९४	१०२	४७७	३७६४	४५३२	१८०	९५	८५७१

(७५)

तक्ता क्र. ४.१ पुढे वाळू.....

तक्ता क्र० ४०१ पुढे चालू.....

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	रेडके (तीन वर्ग व त्या खालील)	एकूण म्हशी व रेडे	एकूण गोजातीय	मेंढ्या	बक-या	घोडे व शिंभरे	इतर पशुधन	एकूण पशुधन	एकूण कोरड्या	एकूण कुक्कुटादि पक्षी.
१	२	३	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४
	एकूण जिल्हा	४१५७६	११००४५	४६८२९२	४२४३०	१८०४८३	६६१	३०४५८	७२२३३१	१७६७८२	१७७०२७
२)	उस्मानाबाद	७९३१	२३१२०	९४१०४	७२७५	३६७४८	१११	६३३८	१४४५७६	४१७६७	४१७९८
३)	दळब	६७७०	१७४७०	७७५६१	७०४५	२६२८५	११६	५६९२	११६६९९	३२३५१	३१३५१
४)	उमरगा	८४५१	२१८१०	८७८३२	८२५३	२१५८०	१९५	३८५७	१२१७१७	२०४३६	२०४५३
५)	तुळजापूर	१०२३५	२६१०६	८९४४०	६३५७	४१७३०	९२	८४९९	१४८११८	२६४०१	२६४१३
६)	परेडा	२७७१	६९९३	४६८५७	५२१६	२९९३३	९८	४२९८	८६४०२	३७९६९	३७९६९
६	भूम	५४१८	१४४६६	७२५०५	६२८४	२४२०७	४९	१७७४	१०४८१९	१८८५८	१२०४३

(५१)

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वगैरे ठरण्यात आलेल्या आठ वेड्यांच्या माहितीचा यांत समावेश आहे.

आधार:- १९८२, पशु गणना.

तक्ता क्र. ४.२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या सन १९८६-८७ चा वर्षाकरता.

पशु वैद्यकीय संस्थांचा प्रकार.

जिल्हा अ.क्र. तालुका	वैद्यकीय शिव त्सालय	पशु वैद्यकीय दवाखाने राज्यस्तर	पशु वैद्यकीय स्थानिक प्रयोगशाळा प्रयोगशाळा राज्यस्तर	पशु रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा विभागीय स्तर	फिरती पशुरोग निपटण पथके	फिरते पशु दक्षता वैद्यकीय दवाखाने	कृत्रिम प्राशिक्षण केंद्रे	कृत्रिम रेतन केंद्रे	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्रे (स्थानिक)				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
रत्न जिल्हा	१	-	१७	४७	५	-	-	१	-	-	-	-	१
१ उस्मानाबाद	१	-	३	७	१	-	-	१	-	-	-	-	१
२ कळव	-	-	३	८	१	-	-	-	-	-	-	-	-
३ उमरगा	-	-	३	८	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४ तुळजापूर	-	-	३	९	१	-	-	-	-	-	-	-	-
५ परंडा	-	-	२	७	२	-	-	-	-	-	-	-	-
६ भूम	-	-	३	८	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तक्ता क्र. ४.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ४.२ पुढे चालू.....

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	आधारभूत ग्राम केंद्रे	जिल्हा परिषदा कडील	कृत्रिम रेतन केंद्रे	आधारभूत ग्राम विभागीय केंद्रा खालील	कृत्रिम रेतन केंद्रा खालील	पशु पैदास क्षेत्र	सधन दुग्धवृद्ध विकास गट	मेढ पैदास क्षेत्र	शेळी पैदास क्षेत्र
१	२	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	
	एकूण जिल्हा	१	६४	६	-	-	१	१	-	
१	उस्मानाबाद	-	१०	-	-	-	१	-	-	
२	कळंब	-	११	-	-	-	-	-	-	
३	उमरगा	-	११	-	-	-	-	-	-	
४	तुळजापूर	१	१२	६	-	-	-	१	-	
५	परंडा	-	९	-	-	-	-	-	-	
६	भूम	-	११	-	-	-	-	-	-	

टीप:- जिल्ह्यात मेढ व शेळी पैदास क्षेत्र एकीकृतित्व अंतल्यामुळे स्तंभ क्रमांक २१ व स्थंभ क्र. २२ ला क्रस केलेला आहे.

आधार:- १) जिल्हा उपसंचालक, पशुसंवर्धन, उस्मानाबाद.

२) जिल्हा पशु संवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ४.३ (अ)

उस्मानावाद जिल्ह्यातील विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य १९८६-८७ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या	खच्चीकरण केलेल्या गुरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारण केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणांलगत जन्मास आलेल्या वासरांची संख्या	सकून वासरे	स्थंब ६अ पैकी संकरीत वासरांची संख्या	सकून वासरे
१	२	३	४	५	६अ)	६ ब)	७	
	सकून जिल्हा	२,५९,८८९	१४,३९०	११,७८१	२,२३६	२,२३६	६,७३,७८६	
१	उस्मानावाद	४९,७४९	३,१८२	२,०१७	४८६	४८६	१,८४,४०६	
२	कळंव	५१,४०७	४,६५९	२,०४२	४३४	४३४	१,११,२८६	
३	उमरगा	३७,१४८	१,७९३	१,८६९	३५७	३५७	९१,४०५	
४	तुळजापूर	४६,४०९	२,९७४	२,१५२	२७६	२७६	९३,३४८	
५	परंडा	३४,०३४	२,५५९	१,४७५	१९२	१९२	९०,९०३	
६	भूम	४१,१४२	२,२२३	२,२२६	४९१	४९१	१,०२,४३८	

आधार:- जिल्हा उपसंचालक, पशुवैद्यकीय, उस्मानावाद.

(अ)

(५५)

तक्ता क्र. ४०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील रोगांच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूंची संख्या
सन १९८६-८७ चा वर्षाकरिता

अ.क्र.	संसर्गजन्य व बांडगुळजन्य रोग	लागण	मृत्यू
१	२	३	४
एकूण पशुधनांची मृत्यू संख्या		१७४	१२७
अ) गावी व म्हशी			
३	घटसर्प	१३	६
२	लाल्या	-	-
३	फ-या	४२	२९
४	फासा	५५	४५
५	स-या	-	-
६	इतर	७	-
एकूण		११७	८०
ब) मेंढ्या व बक-या			
१	फ-या	-	-
२	चुमोनिया	-	-
३	पायलाग व लाल्या	-	-
४	इतर	५७	४७
एकूण		५७	४७
क) कोंढ्या			
१	राणीखेत (मानसोडी)	-	-
२	देवी	-	-
३	बोळकांडी	-	-
४	इतर	-	-
एकूण		-	-

आधार:- जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद

तक्ता क्र. ४४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील मा-यताप्राप्त पशुवध गृहे आणि पशुवध गृहात कत्तल केलेल्या मृशुकी संख्या १९८६-८७ कारिता.

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	सूकून कत्तल केलेली जनावरे						इतर	सूकून
		पशुवध गृहाची संख्या	गाई	बैल	म्हशी-रेडे	मेंढ्या	शळ्या		
१	सूकून जिल्हा	१२	२५४६		१८९७	४७६५	१०३४७	२०	१९७६२
१	उस्मानाबाद	३	१००६		१०४२	१०६५	२६८०		५७९३
२	कळंब	१	७०६		२८९	२२५	१३५०		२५७०
३	उमरगा	३ (x)	१६८		६५	५७५	२७९०	२०	३६९९
४	तुळजापूर	२	१८०		३६९	२००	२६६०		६९०६
५	परंडा	१	उ.ना.		उ.ना.		८६०		८६०
६	भूम	१ (x)	४८६		१४८				६३४

टीप:- १) (x) सुधारीत माहिती.

आधार:- १) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

२) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका.

(३५)

५७
तक्ता क्र. ४५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील वन क्षेत्र १९८६-८७ या वर्षाकरिता (क्षेत्र चौ. कि.मी.)

अ.क्र.	विभाग	राखीव	सुरक्षित	अवणीकृत	एवूण
१	२	३	४	५	६
				२९५०	
१.	एवूण	१३३३	-	-	४२८३
२.	महसुली	-	-	-	-
				२९५०	
३.	वन	१३३३	-	-	४२८३

आधार:- वन सांख्यिकी महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

(५८)

तक्ता क्र. ४०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वन उत्पादने सन १९८६-८७ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	वन उत्पादन	वर्ष १९८६-८७	
		उत्पादन हजार घन मीटर	मूल्य (हजार रुपयात)
१	इमारतीचे लाकूड	-	-
२	जळाज लाकूड	-	-
३	चंदन	-	-
गौण वन उत्पादने			
अ)	घांतु	-	-
ब)	गवत इत्यादी	उपलब्ध नाही	७
क)	विडी पाने	— " —	२०
ड)	हिंग	— " —	२
इ)	इतर		
१)	आपटा पाने	-	-
२)	मोहापी फळे	-	-
३)	खाणी व खीनणे	-	-
४)	हिरडा	-	-
५)	आंवा	-	-
६)	इतर	उपलब्ध नाही	१
फ)	सकूण गौण वन उत्पादने	-	३०
४)	सकूण विंमत	-	३०

आधार:- उप विभागीय वन अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ४.७

उस्मानावाद जिल्ह्यातील भुजल मत्स्य व्यवसाय सन १९८६-८७ चा वर्षाकरिता.

अ.क्र. • जिल्हा • नदीची लांबी मत्स्य व्यवसायासाठी • मत्स्य व्यवसायासाठी भुजल मत्स्य • पकडलेल्या गाशांची • मत्स्य व्यवसाय क्षेत्रा-
तालुका (कि. मी.) अनुकूल क्षेत्र तळी, सरोवर आणलेले एकूण क्षेत्र उत्पादन उत्पादकाला मिळालेली साठी बापरलेले मत्स्य
व जलाशय यांच्या एकूण (हेक्टरमध्ये) (मेट्रीक टन) किंमत (रुपये लाखात) वीज (लाखात).

१	२	३	४	५	६	७	८
	एकूण जिल्हा	३४८	४५००	४०५०	७००	३५.००	८.५१
१	उस्मानावाद	१४७	७७१	६९६	१७०	८.५०	४.३२
२	दळव	१४३	२०७	१५४	५	०.२५	-
३	उमरगा	उ. ना.	६३१	५५६	१२०	६.००	०.८०
४	तुळजापूर	उ. ना.	११९३	११०३	१५०	७.५०	१.०४
५	परंडा	५८	१२४४	१२१५	२३०	११.५०	१.६७
६	भूम	उ. ना.	३७३	३२३	२५	१.२५	०.७८

(५५)

आधार:- जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी, उस्मानावाद.

तक्ता क्र. ५-१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या १९८६ चा वर्षाकरिता.

अ.क्र.	उद्योग उपगट व त्याचा संकेतांक	नोंदणी झालेले कारखाने(संख्या)	वैद कारखाने(संख्या)	प्रपत्रे पाठवणारे चालू कारखाने (संख्या)	स्तंभ ५ मधील कारखान्यांतील कामगार संख्या	रकून मनुष्य संख्या	पुरुष	स्त्रिया	दिनांची संख्या	प्रपत्रे न पाठवणारे चालू कारखाने	स्तंभ १० मधील कारखान्यातील कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
१	२०४ धान्य गिरणी उत्पादने	१	-	१	१०	६	४	२२६२	-	-	
२	२०६ साखर निर्मिती व शुद्धीकरण	२	-	२	४४६	४४६	-	१२६८१७	-	-	
३	२०७ ज्वार व ताडीचा रस या पासून देशी साखर, वोरा, खाड-सरी व गुळ यांचे उत्पादन.	३	१	-	-	-	-	-	२	२००	
४	२११ इतर खाद्य तेल आणि चरवी साचे उत्पादन (उदा. राई, भुईमूग तीळ इत्यादीची)	५	४	-	-	-	-	-	१	५०	
५	२१२ इतरत्र समाविष्ट न केलेल्या खाद्य पदार्थांचे उत्पादन.	१	-	-	-	-	-	-	१	५०	
६	२३० कापूस स्वच्छ करणे पिंपणे व गाठ्या बांधणे.	३	२	१	२३	५	१८	२५३०	-	-	
७	२७१ प्लास्टिक व्यतिरिक्त इतर लाकूड कापून रंदा फिरवून तयार करणे	११	-	७	२७	२७	-	८१२०	४	२०	

तक्ता क्र. ५-१ पुढे चालू

(६०)

तक्ता क्र० ५०१ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
८०	२८० लगदा कागद, वर्तमान पत्राचा कागद, कागदी प्ला वनिवणे.	१	-	१	२१	१६	५	६३६३	-	-
९०	३८० वैद्यकीय शस्त्रक्रिया आणि वैज्ञानिक सामुग्रीचे उत्पादन.	१	-	१	२१	२१	-	५४८३	-	-
१०	४०० विद्युत उर्जेचे प्रेषण व उत्पादन	१	-	-	-	-	-	-	१	५०
११	१७३ मोटार वाहन व मोटार सायकलीची दुरुस्ती.	३	-	३	१९२	१९२	-	६५२२९	-	-
	एकूण	३२	७	१६	७४०	७१३	२७	२१६८०४	९	३७०

(६३)

आधार:- मुख्य निरिक्षक कारखाने, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

तक्ता क्र. ५२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योग निहाय वर्गीकरण १९८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	१० कामगारापेक्षा कमी		१० ते १९ कामगार		२० ते ४९ कामगार		५० ते ९९ कामगार		१०० ते ४९९ कामगार	
		अ	व	अ	व	अ	व	अ	व	अ	व
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	२०. खाप पदार्थाचे उत्पादन	-	-	१	१०	-	-	१	८४	३	५६२
२	२१. " "	-	-	-	-	-	-	२	१०३	-	-
३	२३. सुती कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	१	२३	-	-	-	-
४	२४. लाकूड व लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर व छेळणी यांचे उत्पादन	११	४७	-	-	-	-	-	-	-	-
५	२८. कागद व कागदाच्या वस्तू वनवणे, छपाई, प्रकाशन व तत्सम धंदे	-	-	-	-	१	२१	-	-	-	-
६	इतर उत्पादक उद्योग	-	-	-	-	१	२१	-	-	-	-
७	४०. वीज	-	-	-	-	-	-	१	५०	-	-
८	९७. दुसऱ्या सेवा	-	-	-	-	-	-	३	१९२	-	-
	सूचना	११	४७	१	१०	३	६५	६	४२६	३	५६२

(६३)

तक्ता क्र. ५.२ पुढे चालू.....

अ.क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्याचे संकेतांक	५०० ते ९९९ कामगार	१००० ते ४९९९ कामगार	५००० व त्याहून अधिक	सकून		
श्र		अ	ब	अ	ब	अ	ब
१	२० खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	१३	१५	१५	१६	१७	२०
२	२१ " " "					५	६५६
३	२२ सुती कापडाचे उत्पादन					२	१००
४	२३ लाकूड व लाकूडाच्या वस्तु फर्निचर व छेळणी यांचे उत्पादन					१	२३
५	२४ लाकूड व लाकूडाच्या वस्तु फर्निचर व छेळणी यांचे उत्पादन					११	४७
६	२५ कागद व कागदाच्या वस्तु वनवणे, छपाई, प्रकाशन व तत्सम धंदे					१	२१
७	२६ इतर उत्पादक उद्योग					१	२१
८	२७ वीज					१	५०
९	२८ दुसऱ्या सेवा					३	१९२
	सकून					२५	१११०

(६३)

टीप:- १) अ = कारखान्यांची संख्या.

२) ब = कामगारांची संख्या.

आधार:- मुख्य निरीक्षक कारखाने महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

तक्ता क्र० ५०३

उत्मानावाद् जिल्ह्यातील कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण १९८६ वा वर्षाकरिता

अ.क्र०	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	दिवसांची संख्या		६० दिवस		६१ ते १२०		१२१ ते १८०		१८१ ते २४०		२४१ ते ३००		३०० हून अधिक		एकूण	
		अनुलेखित	अधिक	अ	व	अ	व	अ	व	अ	व	अ	व				
१	२० खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
२	२३ सुती कापडाचे उत्पादन					१	२३									१	२३
३	२७ लाकूड व लाकडाच्या वस्तू, फनिवर व छेळणी यांचे उत्पादन										१	५	६	२२	७	२७	
४	२८ कागद व कागदाच्या वस्तू वनवणे छपाई प्रकाशन व तत्सुम धुंदे												१	२१	१	२१	
५	३८ इतर उत्पादक उद्योग												१	२१	१	२१	
६	१७ दुसऱ्या सेवा												३	१९२	३	१९२	
	एकूण					१	२३			१	१०	२	८९	१२	६१८	१६	७४०

(४३)

टीप:- १) अ= कारखान्यांची संख्या

२) व= कामगारांची संख्या

आधार:- मुख्य निरीक्षक कारखाने, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

तक्ता क्र. ५०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील उद्योगाच्या महत्वाच्या कार्याची आकडेवारी १९८५-८६ या वर्षाकरिता (वार्षिक उद्योग पहाणी) (स. इजारात)

अ.क्र.	उद्योगाचा संकेतांक	उद्योगाचे वर्णन	स्थिर भांडवल	वेळते भांडवल	सर्व कामगार (संख्या)	सर्व कर्मचारी (संख्या)	कामगारांचे वेतन	सकूण मिलाकत	सकूण उत्पन्न	सकूण निविष्ट	मूल्य वृद्धी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	३० व ३१	खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	४०४९२	४०२३४	९६७	१३१७	७११८	१३९४४	२२४६७२	१८४५०९	३६४१३
२	९७	दुरुस्ती सेवा (इतर)	६३२	२५९	१३५	१७२	२८२७	३८५६	१३१३८	५९११	६२०९
		सकूण	४१४२५	४०४९३	११०२	१४८९	९९४५	१७८००	२३६८१०	१९०४२०	४२६२३

(६५)

- टीप:- १) आकडे अस्थायी आहेत. २) आकडे सीक्षणात दिल्यामुळे सर्व वैरजा जळतील असे नाही. ३) आकडे गणना क्षेत्रातील सर्व कारखान्यांची माहिती व गैर गणना क्षेत्रातील अंदाजे माहितीवर आधारीत आहेत. ४) ३ पेक्षा कमी कारखाने असलेल्या उद्योगाची माहिती "इतर" या उद्योगात अंतर्भूत केली आहे. ५) ज्या एकीकृत पत्रकातील आकड्यामध्ये दोन किंवा दोहापेक्षा जास्त जिल्ह्यांचा हिस्सा आहे. ती एकीकृत पत्रके हा तक्ता तयार करताना विचारात घेतली नाहीत.

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील रोजगार विनिमय केंद्रातील आठवेवारी ३१-३-१९८७
ला संपणा-चा वर्षाकरिता.

अ.क्र.	वर्ग	१९८६-८७
१	जुहीर केलेल्या रिजम्या जागांची संख्या	३५०
२	सेवा योजने कार्यालयाचा उपयोज करणारे मालक	६४
३	पटावरील अर्जदारांची संख्या (क्रमगामी)	३१६३४
४	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या (सकूण)	१५२
	अ) शासकीय क्षेत्र	१५
	ब) सार्वजनिक क्षेत्र	१३७
५	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	अ) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती	४२
	ब) इतर	११०
	क) सकूण	१५२
६	राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय.*	
	१) व्यवसायिक तांत्रिक व संबन्धित कामगार	अ) नोंदणी केलेले ४६२ ब) नोकरी दिलेले ४
	२) प्रशासकीय, शास्त्रीय व व्यवस्थापकीय कामगार	अ) नोंदणी केलेले ४ ब) नोकरी दिलेले =
	३) लेखनिक व तत्संबन्धीचे कामगार	अ) नोंदणी केलेले ४३७ ब) नोकरी दिलेले ४
	४) विक्री कामगार	अ) नोंदणी केलेले ४८० ब) नोकरी दिलेले =
	५) शेतकरी, मत्स्यव्यवसाय, शिकारी व संबन्धित कामगार	अ) नोंदणी केलेले ७१ ब) नोकरी दिलेले १
	६) खाण कामगार	अ) नोंदणी केलेले ५ ब) नोकरी दिलेले =
	७) वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार	अ) नोंदणी केलेले ० ब) नोकरी दिलेले =
	८) कापडसुतन उत्पादन प्रक्रिया कामगार, इतर ठिकाणी वर्गीकरण न झालेले कामगार	अ) नोंदणी केलेले १२७४ ब) नोकरी दिलेले १३८
	९) सेवा, खेळ व तत्सम कामगार	अ) नोंदणी केलेले = ब) नोकरी दिलेले =
१०	१०) इतर ठिकाणी वर्गीकरण न केलेले कामगार	अ) नोंदणी केलेले २८९०१ ब) नोकरी दिलेले =
	११) सकूण (१ ते १०)	अ) नोंदणी केलेले ३१६३४ ब) नोकरी दिलेले १५२

टीप:- १)(*) नोंदणी केलेल्यांची संख्या क्रमगामी आहे, तर दिलेल्यांची संख्या १९८६-८७ चा वर्षाची आहे. २) अनुसूचित ६ (काक ७ ते ९) ची माहिती स्वतंत्रात उपलब्ध आहे.
आधार:- जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, उस्मानाबाद. सकूण दिलेली आहे.

(६७)

तक्ता क्र. ५६

उस्मानावाद जिल्हातील व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम तन १९८६-८७ या वर्षांकरिता.

अ.क्र. वाच परिमाण वर्ष १९८६-८७
१ २ ३ ४

अ. सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र.

- १) वैयक्तीक मार्गदर्शन/व्यक्तीचा अगर गटामध्ये संख्या ११५०
सल्ला दिलेल्यांची संख्या.
- २) सेवायोजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटाशी चर्चा " ७२
- ३) मार्गदर्शन देलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/ " निरंक
प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारीसाठी पाठविलेल्यांची संख्या.

व. विश्वविद्यालयीन सेवायोजन माहिती मार्गदर्शन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन (अ)

- १) वैयक्तीक मार्गदर्शन/व्यक्तिगत अगर गटामध्ये संख्या ६८९
सल्ला दिलेल्यांची संख्या.
- २) सेवायोजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटाशी चर्चा " २२१
- ३) मार्गदर्शन देलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/प्रशिक्ष- " निरंक
णासाठी/उमेदवारीसाठी पाठविलेल्यांची संख्या.

टीप:- अ) जिल्हादार माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे संपूर्ण औरंगावाद विभागाची माहिती दिलेली आहे.

आधार:- १) उपप्रादेशिक सेवा योजन अधिकारी, विद्यापीठ सेवायोजन माहिती व मार्गदर्शन केंद्र, औरंगावाद.

२) जिल्हा सेवा योजन अधिकारी, उस्मानावाद.

(६८)

तक्ता क्र. ५७

कर्मचारी गणना १९८३ प्रमाणे उत्सानावाद् जिल्ह्यातील कर्मचाऱ्यांची संख्या.

वाव	शासकीय	जिल्हापरिषद	नगरपरिषद
१	२	३	४
वर्ग - १	५०	१२	-
२	१३६	१०२	१
३	३७१४	५७९०	३३८
४	१२१५	६२५	३१५
एकूण १ ते ४	५११५	६५२९	६५४
कार्यव्ययी	३४४	७२	-
आजीविक	-	-	-
सोजनदारीवरील	२००	८२	९६
अधीक	५२	६६	-
मानसेवी	५६२	१५	-
इतर	९७०	-	८
एकूण	७२५०	६७६४	७५८
पुरुष	७०७६	५९६२	५५५
स्त्रिया	१७४	८०२	२०३

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी विभाग, मुंबई.

तक्ता क्र. ५०८

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार ३१ मार्च १९८७ ला तपणा-या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	उद्योगाचे नांव	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	माहिती देणा-या अस्थापनांची संख्या	कर्माचा-यांची संख्या	शासकीय	निम शासकीय	खाजगी	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	कृषि	०३	१०	२६६	५४	-	-	३२०
२	खाणकाम	१	-	-	-	-	-	-
३	वस्तु निर्माण	२ आणि ३	८	१२०	-	१८८३	२००३	-
४	वीज निर्मिती, गॅस पाणी व सांडपाणी सेवा	४	१	-	१४३७	-	१४३७	-
५	वांधकाम	५०	१०	३८२	३४५	-	-	७२७
६	घाऊक व फिरकी व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	६	१	-	-	१५	-	१५
७	परिवहन गुदामे आणि दळणवळण	७	३	१३६२	१३१९	-	-	२६८१
८	वित्त पुरवठा, विमा स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	८	४०	-	४१४	१२८७	१७०१	-
९	सामुहिक, सामाजिक आणि व्यक्तीगत सेवा	९	१४९	५७७९	७८४६	२१२७	१५७५२	१
	एकूण		२२२	७९०९	११४१५	५३१२	२४६३६	

आधार:- जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

तुक्ता क्र. ५०९

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या; त्यांची लोकसंख्या सन १९८६-८७ कोरता (लोकसंख्या हजारात)

अ.क्र.	यंत्रणा	वर्ष	जिल्ह्यातील संख्या		विद्युतीकरण झालेली गावे		शहरे		एकूण विद्युतीकरण	
१	२	३	गावे	शहरे	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	महाराष्ट्र विद्युत मंडळ उस्मानाबाद	३१-३-६१ रोजी	१३८८	१३	१	६	८	८९	५	९५
		३१-३-७१ रोजी	१३८८	१३	उ.ना.	उ.ना.	१३	१,५६	उ.ना.	उ.ना.
		३१-३-८१ रोजी	१३८७	१३	१२४२	१५,६७	१३	२,३७	१२,५५	१८,०४
		३१-३-८६ रोजी	७१२	८	६९८	८,९३	८	१,३०	७०६	१०,२३
		३१-३-८७ रोजी	७१२	८	६९८	८,९३	८	१,३०	७०६	१०,२३

(७)

खाजगी कंपनी सर्व वर्षासाठी माहिती निरंक आहेत कारण खाजगी कंपन्याद्वारे विजेचा पुरवठा केला नाही.

जिल्ह्याची एकूण	३१-३-६१ रोजी	१३८८	१३	१	६	८	८९	५	९५
	३१-३-७१ रोजी	१३८८	१३	उ.ना.	उ.ना.	१३	१,५६	उ.ना.	उ.ना.
	३१-३-८१ रोजी	१३८७	१३	१२४२	१५,६७	१३	२,३७	१२,५५	१८,०४
	३१-३-८६ रोजी	७१२	८	६९८	८,९३	८	१,३०	७०६	१०,२३
	३१-३-८७ रोजी	७१२	८	६९८	८,९३	८	१,३०	७०६	१०,२३

टीप:- १) ३०-३-६१, ३०-३-७१ व ३०-३-८१ ची माहिती जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची लातूर व उस्मानाबाद जिल्हा मिळून आहे. २) ३१-३-८६ व ३१-३-८७ ची माहिती नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची असून लोकसंख्या १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे आहे. आधार:- कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ५०१०

उस्मानावाद जिल्ह्यातील विजेचा वापर • सन १९८६-८७ या वर्षाकरिता (हजार व्होल्ट तासामध्ये) •

अ.प्र.	निर्मितीचा प्रकार	विजेचा वापराचा प्रकार							
		घरगुती	व्यापारी कामासाठी व लघु शक्तीसाठी विज	औद्योगिक	सार्वजनिक दिवावत्ती	कृषि	इतर	सड्डण	लोकेशनची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	धरमल	१,१९,८९	२८०६	७२१८	२२७१	५२८४३	८७२	७७९९९	८०६९२
२	हायड्रो	-	-	-	-	-	-	-	-
३	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
४	सड्डण	११९८९	२८०६	७२१८	२२७१	५२८४३	८७२	७७९९९	८०६९२

आधार:- कार्यकारी अभियंता; महाराष्ट्र राज्य, विद्युत मंडळ, विभाग, उस्मानावाद.

(४६)

(७२)

तक्ता क्र० ५०११

आर्थिक गणना १९८० लिंगर कृषि आस्थापना, आस्थापना व कार्यरत उद्योगासह.
जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५
(एक)	सर्व प्रकारच्या आस्थापना एकत्र	३७,३७०	१२,८३९	५०,२०९
१.१)	आस्थापनांची संख्या	८,३९०	५,०६६	१३,४५६
१.२)	आस्थापनांची मालकीच्या प्रकारानुसार संख्या			
	अ) सहकारी	६३५	२२३	८५८
	ब) सार्वजनिक	४,४४४	८७२	५,३१६
	क) खाजगी	३,३११	३,२७१	६,५८२
१.३)	मालकांचा विशेष सामाजिक गट (एकूण संख्येची टक्केवारी)			
	अ) अनुसूचित जाती	१३.१४	५.८३	१९.२७
	ब) अनुसूचित जमाती	२.८१	१.९६	४.७७
१.४)	जागे विरहीत कार्यान्वीत असलेल्या संस्थांची एकूण संख्याची टक्केवारी	२३.७८	११.९४	३०.७५
१.५)	शक्तीवर चालणा-या संस्थांची एकूण संस्थांची टक्केवारी	१३.०३	१८.९२	३१.९५
(दोन)	सर्वसाधारण काम करणा-या कामगारांची संख्या			
	अ) एकूण कामगार	६५,६५२	४३,३४८	१,०९,०००
	ब) वेतनावर काम करणारे कामगार	२५,३८१	२९,०६१	५४,४४२
	क) वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांची टक्केवारी	३८.५१	६७.०४	४९.९५
	ड) कामगारांची प्रति स्थापना सरासरी संख्या	४	७	५

टीप:- फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यांत आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०

(७३)

सकता क्र. ५-१२

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्रमुख उद्योग गटानुसार विंगर कृषि आस्थापनांची संख्या व सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या.

अ.क्र.	वाव	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्था	कामगार	आस्था	कामगार	आस्था	कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८
१	खाणकाम	४२९	६६४	११४	२०६	५४३	८७०
२	उत्पादन व दुसुस्ती सेवा	१४,५७१	२६,३७०	३,०३०	८,८६८	१७,६०१	३५,२३८
३	वीज, गॅस व पाणी	३०	६२	६	३६	३६	१०५
४	बांधकाम	७०८	१,१७५	१४०	३१९	८४८	१५२४
५	घाऊक व किरकोळ व्यापार	१२,०३३	१५,०५१	५,८३६	१०,९००	१७,८६९	३५,९५१
६	निवासगृहे व उपहार गृहे	१,५२८	२,४६६	२५१	३,३१२	२,४७९	५,७७८
७	वाहतूक	८१	१९८	७८	४३२	१५९	६३०
८	साठवणूक व वळार	७३	१७८	१८३	२४७	२५६	४२५
९	दळणवळण	३२४	६२०	३९	४०४	३६३	१०२४
१०	अर्थ पुरवठा, विना, मालमत्ता, व धंदीवश्यक सेवा	६३३	१,४१०	४५२	२,०३९	१,०८५	३,४९९
११	सांख्यिक साहा-६,८७७' जिंक व व्यस्ती- गत सेवा	१७,३७८	१,९३२	१६,३१२	८,७९२	३३,५२४	
१२	इतर	८३	१७३	८८	२६६	१७१	४३९
१३	सर्व प्रमुख उद्योगगट	३७,३७०	६५,६५२	१२,८३९	४३,३४८	५०,२०९	१,०९,०००

टीप:- फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यांत आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(७४)

तस्ता १०५३

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील महत्वाच्या उद्योगानुसार दिग्दर्शक कृषि आस्थापनाची संख्या.

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
१	खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	०५	२,३२४	५९८	२,९२२
२	इतर वस्त्रे निर्माण उद्योग	२७	३,८७१	७०९	४,५८०
३	लाकूड व लाकडाचे उत्पादन	३९	३,७४२	४३७	४,१८३
४	चामडे व चामड्यांच्या वस्तु तयार करणे		८७४	१२२	९९६
५	अधातुजन्य जनिज पदार्थांचे उत्पादन इतरत्र वर्गीकृत न केलेले	४०	१,१३२	१४३	१,२७५
६	दुरुस्ती सेवा	४८	१,२११	४६६	१,६७७
७	किरकोळ व्यापार	५९	११,८२५	५,३५६	१७,१८१
८	उपहारगृहे व कॅफे	६०	१,४५६	८४७	२,३०२
९	सार्वजनिक प्रशासन	८८	१,०६१	४७५	१,५३६
१०	शैक्षणिक सेवा	९०	१,७८६	२३३	२,०२१
११	धार्मिक व कल्याणकारी सेवा	९७	१,१७५	२६३	१,४३८
१२	जाणगी प्रसारणाच्या सेवा	९८	२,०७१	५३७	२,६०८
	एकूण		३२,६०७	१०,१८०	४२,७८६

टीप:- फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यांत आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील महत्वाच्या उद्योग गटानुसार विंगर कृषि आस्थापनातील कामगारांची संख्या.

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
१	खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	०५	७,५६८	१,६५७	९,२२५
२	इतर वस्त्र निर्माण उद्योग	२७	५,२६७	१,३४४	६,६११
३	लाकूड व लाकूडचे उत्पादन	२९	५,७८१	१,०६७	६,८४८
४	चामडे व चामड्यांच्या वस्तु तयार करणे	३२	१,२७५	२१२	१,४८७
५	अधातुजन्य खनिज पदार्थांचे उत्पादन इतरत्र वर्गीकृत न केले	४०	२,२१३	२२३	२,४३६
६	धातु उद्योग आणि त्याचे भाग पंक्तामुग्री व तामुग्री वगळता	४३	१,२८७	४५०	१,७३७
७	दुरुस्ती सेवा	४८	१,४६६	९४१	२,४०७
८	घाऊक व्यापार	५८	३८६	१,६६०	२,०४६
९	किरकोळ व्यापार	५९	१४,६६५	९,२४०	२३,९०५
१०	उपहारगृहे व कॅफे	६०	२,३६०	२,९०७	५,२६७
११	सार्वजनिक प्रशासन	८८	२,७०२	२,४४६	५,१४८
१२	शैक्षणिक सेवा	९०	८,८८५	३,६२३	१२,५०८
१३	वैद्यकीय आरोग्य सेवा	९३	७८४	१,१४७	१,९३१
१४	धार्मिक व जलवायुकारी सेवा	९५	१,२२९	३७०	१,५९९
१५	आजगी प्रकारच्या सेवा		२,६२२	८३२	३,४५४
	एकूण		५८,५६०	३५,११६	९३,६७६

टीप:- फरकदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्यांची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यांत आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०

(७६)

तक्ता क्र० ५०१५

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील जिल्हा वृष सहकारी
आस्थापना (सर्व उद्योग गट एकत्र).

अ.क्र.	वाव	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	सहकारी औद्योगिक संस्थांची संख्या	६३५	२२३	८५८
२	विणेवर वालगा-या संस्थांची एकूण संस्थेची टक्केवारी.	२.२०	४.०४	२.६८
३	सहकारी औद्योगिक आस्थापना			
	सर्वसाधारणपणे काम करणारे कामगार.			
अ)	एकूण संख्या	२,१९२	२,२६५	५,१६४
ब)	प्रति आस्थापना कामगारांची संख्या.	३	१३	६

टीप:- १) सहकारी उद्योग या सहकारी संस्था आहेत. कारण सहकार प्रणालीवरील स्वयंकार्यरत उद्योग नाहीत.

२) फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यातील माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(७७)

तक्ता क्र. ५.१६

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्रमुख उद्योगानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या.

अ.क्र.	उद्योग गट	ग्रामीण आस्था- पना	रोज- गार	नागरी आस्था- पना	रोजगार	एकूण आस्था- पना	रोजगार
१	२	३	४	५	६	७	८
१	खाणकाम व दगड काम	२	१०	-	-	२	१०
२	उत्पादन व दुरुस्ती सेवा	१५	७३०	१०	१,२२५	२५	१,९५५
३	वीज, गॅस, पाणी पुरवठा	३	२	-	-	३	२
४	बांधकामा संबंधी उद्योग	१	११	२	२	३	१३
५	घाऊक व किरकोळ व्यापार	११२	१६६	५३	१२१	१६५	२८७
६	उपहारगृहे व हॉटेल	२	२	५	१२	७	१४
७	वाहतूक	-	-	-	-	-	-
८	साठवणूक व वजार	१८	७२	१४	२२	३२	९४
९	दळणवळण	७	१५	-	-	७	१५
१०	वित्त व्यवसाय इत्यादी सेवा	३३३	८३६	६९	९२९	३९२	१,७६५
११	सामुहिक, सामाजिक व खाजगी सेवा	१५३	३५५	६९	६३७	२२२	९८२
१२	इतर	-	-	१	३७	१	३७
एकूण		६३५	२१९९	२२३	२२६५	८५८	५,१६७

टीप:- १) सहकारी उद्योग सहकारी संस्था आहेत, कारण सहकार प्रकारातील स्वयंमज्जित उद्योग नाहीत.

२) फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(७८)

तक्ता क्र. ५.१७

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील उत्पादन व दुसुस्ती पेक्षा या गटातील संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटातील संख्या.

रोजगाराचा आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	नागरी पनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	८२०	१,१७२	४१०	६०८	१,२३०	१,७८७
३	१२५	३७५	१४६	४३८	२७१	८१३
४	८२	३२८	११०	४४०	१९२	७६८
५	४२	३४५	७६	३८०	१२५	६२५
६-९	८३	६१२	१२९	९०४	२१२	१,५१६
१०-१९	१४१	१,९६२	५७	७१९	१९८	२,६८८
२०-४९	६८	१,७७३	१०	२६५	७८	२०३८
५० या पेक्षा जास्त	९	१,१६२	६१	१,७२०	१५	२,२५९
सर्व आकारमान गट	१,३७७	७,६५०	९४४	५,५४४	२,३२१	१३,६१७

टीप:- पेरवदानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध झाल्यामुळे पुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(७९)

तक्ता क्र० ५०१८

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील घाऊक व किरकोळ व्यापारी संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटानुसार

ग्रामीण नागरी एकूण संख्या

रोज-आस्थापना-नेहमी काम आस्थापनाची नेहमी काम आस्था-नेहमी काम
गारांची एकूण करणाऱ्या संख्या करणाऱ्या संख्या पक्षांची संख्या करणाऱ्या
आकार- संख्या व्यक्तींची संख्या व्यक्तींची संख्या व्यक्तींची संख्या
मानगट संख्या संख्या संख्या संख्या

(संख्या)

१	२	३	४	५	६	७
१-२	८५४	१,३६७	९९३	१,४९७	१,८७७	२,८६४
३	१८५	५५५	३७४	१,१२२	५५९	१,६७७
४	६४	२५६	१६८	६७२	२३२	९२८
५	३३	१३५	१२२	६१०	१५५	७७५
६-९	३३	२३९	१७१	१,१९८	२०४	१,७३७
१०-१९	९	९९	४९	५८४	५८	६८३
२०-४९	१	२१	३	७४	४	९५

५० या पेक्षा जास्त

सर्व गट १,१७९ ३,७०२ १,८८० ५,७५७ ३,०५९ ८,७५९

आकार-
मान

टीप:- फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे पुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यांत आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(८०)

तक्ता क्र. ५-१२

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.

रोजगाराचा आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	नागरी आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	३,१५६	४,०९७	५२६	७११	३,६८२	४,८०८
३	२८६	८५८	९८	२९४	३८४	१,१५२
४	१५०	६००	६७	२५६	२१४	८५६
५	१२७	६३५	५८	२९०	१८५	२२५
६-९	४३९	३,१९३	१३७	९८५	५७६	४,१७८
१०-१९	१८७	२,४५१	१६१	२,१९९	३४८	४,६५०
२०-४९	८०	२,०६७	१३६	४,१७०	२१६	६,२३७
५० या पेक्षा जास्त	४	२६२	६९	६,७५५	७३	६,७१७

सर्व आकारमान

जट. ४,७२९ १७,१६३ १,२४९ १५,३६० ५,६७८ २९,५२३

टीप:- फेरबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे पुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(८१)

तक्ता क्र० ५०२०

१९८० च्या जनगणनेनुसार उत्तमानाबाद जिल्ह्यातील सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.

रोजगाराचा आकारमान गट(संख्या)	ग्रामीण आस्थापनांची नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	नगरी आस्थापनांची नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	एकूण आस्थापनांची नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या			
१	२	३	४	५	६	७
१-२	५८२२	८,०८४	२,३०३	३,३६२	८,१२५	११,४४६
३	७७०	२,३१०	७६४	२,२९२	१,५३४	४,६०२
४	३८१	१,५२४	४५४	१,७३६	८१५	२,२६०
५	२७१	१,३५५	३४२	१,७१०	६१३	२,०६५
६-९	६३०	४,५७२	६०६	४,२९५	१,२३६	८,८६४
१०-१९	३५२	४,७०३	३५८	४,६८९	७१०	९,३९२
२०-४९	१५०	३,८८१	१७८	५,३०३	३२८	२,१८४
५० या पेक्षा जास्त	१४	१,५२१	८१	९,०२०	२५	१०,५४१
सर्व आकारमान गट	८,३२०	२७,९५०	५,०६६	३२,४०७	१३,४५६	६०,३५७

टीप:- फेरबदलानुसार सर्वत्र उत्तमानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उत्तमानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना १९८०.

(८२)

तक्ता क्र. ६०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था ३०-६-८७ या वर्षीकरिता.

अ.क्र.	संस्थांचा प्रकार	३०-६-८७ या वर्षीकरिता.
१	२	३
१	सहकारी पत संस्था	५२१
२	सहकारी बिगर पत संस्था	९०७
३-अ	<u>कृषि पत संस्था</u>	
	१) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका	१
	२) जिल्हा भू-विकास बँका (जिल्हा शाखा)	१
	३) प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था	४४९
	४) इतर	
	अ) धान्य बँका	१
	ब) आदिवासी पत संस्था	-
	क) शेतकरी सेवा संस्था	-
	एकूण कृषि पत संस्था	४५२
३-ब	<u>बिगर शेती पत संस्था</u>	
	१) औद्योगिक सहकारी बँका	-
	२) नागरी बँका व नागरी पत पेढ्या	३
	३) वेतन धारकांच्या संस्था	६६
	४) गिरणी व कारखाने कामगार संस्था	-
	५) ट्रिप्ट आणि पत संस्था	-
	६) भिषी	-
	७) इतर	-
	एकूण बिगर शेती पत संस्था	६९

तक्ता क्र. ६०१ पुढे चालू....

१	२	३
<u>३-क कृषि बिगर पत संस्था</u>		
१) कृषि पणन (व इतर पणन)		९
२) कृषि उत्पादन व प्रक्रिया		—
३) मत्स्यव्यवसाय		२०
४) पशुसंवर्धन संस्था		४
५) सिंचन संस्था		२६
६) शेती सहकारी संस्था		२
७) कृषि प्रक्रीया (जिनिंग व प्रेसिंग)		—
८) <u>इतर कृषि प्रक्रिया</u>		
अ) कुक्कुट पालन		१५
ब) पीक संरक्षण		—
क) दुग्ध व्यवसाय		३६९
९) <u>इतर (नमूद करावे)</u>		
अ) भात गिरणी		१
ब) फलोद्यान संस्था (फळे व भाजी)		२
क) गुळ वांडसरी		—
ड) साखर कारखाना		२
इ) पिपरी संस्था		—
फ) बीज उत्पादन व प्रक्रिया		८
<u>सकूण कृषि बिगर पत संस्था</u>		४५८
<u>३-ड बिगर कृषि बिगर पत संस्था</u>		
१) हातमाग कामगार विणकर		६
२) विणकर (यंत्रमाग)		—
३) इतर औद्योगिक		५४
४) ग्राहक भांडार		२१
५) घर बांधणी		१७०
६) देखरेख संस्था		—

तक्ता क्र. ६.१ पुटे पालू..... (८४)

१	२	३
५) इतर (नमूद जरावे)		
अ) सूत गिरणी		१
ब) औद्योगिक कताहत		१
क) वन		—
ड) वाहतूक		७
इ) छाई प्रिंश्या		१
ई) प्रसिध्दी		—
फ) सगणालय		—
ग) कामगार कंत्राट		१७७
ह) जिल्हा व विभागीय सहकारी मंडळ		२
स) संघ		२
न) महिला संस्था		२
त) अपंग व्यक्ती संस्था		१
र) कागद उत्पादक व कामगार प्रेस		४
सूळण विंगर कृषि विंगर पत संस्था		४४९
सकंदर सूळण सहकारी संस्थांची संख्या		१४२८

आधार:- जिल्हा उप-निबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

(८५)

तक्ता क्र० ६०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या पतपेढ्या बाबत निवडक माहिती
३०-६-८७ ला संपणा-या वर्माकरिता (समये व सभासद संख्या हजारात)

अ.क्र.	बाब	वर्ष ३०-६-८७ रोजी
१	एकूण सहकारी संस्थांची संख्या	१४२८
२	एकूण सभासदांची संख्या	३,५३
३	भरणा झालेले भाग भांडवल	१२,०८,६३
४	त्यापैकी अ) शासकीय	५,२२,६०
	ब) स्वतःचा निधी	११,५८,७२
५	ठेवी	३२,७२,३५
६	खेळते भांडवल	८३,१६,३६
७	निष्कळ दिलेले कर्ज	४२,०२,३७
८	नफा	
	१) सहकारी संस्थांची संख्या	४२२
	२) रक्कम	३८,८०
९	तोटा	
	१) सहकारी संस्थांची संख्या	६५८
	२) रक्कम	३,८९,६२
१०	नफा किंवा तोटा नसलेल्या सहकारी संस्था	३४५

टीप:- १) महाराष्ट्र राज्य भूविकास बँक उस्मानाबाद शाखेची बाब क्र० ४, ५, ६, ८, ९, व १० ची माहिती उपलब्ध होऊ शकत नसल्यामुळे ती संबंधित बाबीत समाविष्ट नाही.

२) बाब क्र० ८, ९ व १० मध्ये एका संस्थेची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे त्यांची वेरीज १४२८ रोजी १४२७ येते.

आधार:- जिल्हा उमनिबंधक सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सहकारी बँकांचे कार्य ३०-६-८७ ला संपणा-या वर्षाकरिता (रुपये हजारात)

अ.क्र.	बँकेचे नांव	शाखांची संख्या	संस्था	सभासद वैयक्तिक	भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	छेकते भांडवल	दिलेली र्ज	अल्प मुदतीची	निष्क पतीवर	रोख देयकातील र्जर	र्ज
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, उस्मानाबाद	५४	८६०	१	(शासन)	१,७४,२६	२,११,८०	२०,००,११	३२,३१,७८	७,१९,२२	-	५,०७,२५	१२

अ.क्र.	बँकेचे नांव	त्यापैकी	येणे र्ज	थक्केले र्ज				
१	२	३	४	५				
१	२	३	४	५				
१	जिल्हा मध्यवर्ती बँक, उस्मानाबाद मुख्यालय, उस्मानाबाद	अल्प मुदतीचे (हंगामी श्रेणी मुदतीचे कामासाठी)	दीर्घ मुदतीचे	अल्प मुदतीची मध्यम दीर्घ (रोखपाल व देयकातील र्जर यासह)	दीर्घ मुदतीची मध्यम दीर्घ (रोखपाल व देयकातील र्जर यासह)			
१	५,०७,२५	४,८७	-	७,३१,३५	१२,६३,८८	५,४५,८६	५,५२	-

आधार:- जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, मुख्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६०४

उस्मानावाद जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य ३०-६-८७ ला संपणा-या वर्षाकरिता (सपथे हजारगत).

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	सहकारी संस्थांची संख्या	सकूण खातेदारांची संख्या	सकूण	सभासद	खातेदार सभासद	इतर
१	२	३	४	५	६ लहान	७ मोठा	८ इतर
	सकूण जिल्हा	४४९	१,२०,२८७	१,५२,३५७	३५,४६५	८२,११५	२७,७७७
१)	उस्मानावाद	८७	३५,५८८	३४,७४५	९,२९४	२२,६५३	२,७९८
२)	कलंव	८१	३७,२२१	३१,८५६	७,२२५	१२,९८४	११,६४७
३)	उमरगा	९५	३६,११६	२६,६२५	५,६६२	१८,७९१	२,१६२
४)	तुळजापूर	७१	३५,१८१	२५,२४४	५,६३१	१८,०६७	१,५४६
५)	परंडा	६७	२७,५१४	१६,५७५	४,४६१	८,९८२	३,१३२
६)	भूम	४८	१८,६५५	१७,३२२	३,१९२	७,६३८	६,४९२

तक्ता क्र. ६०४ पुढे चालू.....

तकता क्र० ६०४ पुढे चालू.....

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	भाग भांडवल	त्यापैकी शासकीय	राखीव इतर निधी	कॅरे	केळते भांडवल
१	२	३	१०	११	१२	१३
	एकूण जिल्हा	२,६६,०८	१५,३४	३१,३३	१४,३२,९४	१५,७८,२४
१)	उस्मानाबाद	५८,७४	४,३५	१०,११	२,६७,२८	३,४८,२८
२)	कलंब	६२,३६	१,३२	३,३८	३,७४,३०	४,४३,३२
३)	उमरगा	६५,१८	२,८४	९,३४	३,६९,५४	३,५२,८६
४)	तुळजापूर	४०,५९	१,२४	३,२५	२,६२,७८	२,६७,५८
५)	परंडा	२०,९५	२,५४	३,९०	७७,४६	८१,२०
६)	भुसा	१८,२६	३,०५	१,३५	८१,५८	८५,००

तकता क्र० ६०४ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ६०४ पुढे चालू.....

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	दिलेले सव्ण कर्ज (अल्प, मध्यम, दीर्घ)	येणे कर्ज (अल्प, मध्यम, दीर्घ)	कर्जाची सव्ण थकबाकी (अल्प, मध्यम, दीर्घ)			
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९
		सणकोची रीख्या	रक्कम	रक्कम येणे असलेल्या सभासदांची रीख्या	रक्कम	थकबाकीदरांची रीख्या	रक्कम
	सव्ण जिल्हा	२७,४८१	८,४५,३९	५२,९६६	११,८९,८२	२५,१०१	३,३२,००
१)	उस्मानाबाद	५,६१०	२,२२,२४	१२,३६९	२,६५,८५	३,३८४	५६,८९
२)	कलंब	५,४४०	२,१५,१५	९,२१५	३,६६,२७	४,९४३	१,०१,३७
३)	उमरगा	६,५७५	१,५४,००	१२,१५०	२,१४,८६	५,४८८	७०,५४
४)	तुळजापूर	६,१३५	१,६१,२८	१०,१८५	२,२२,०१	५,९२१	६३,७६
५)	परंडा	१,८७१	४२,३२	५,८७०	६१,२८	३,३७०	१८,९५
६)	भूम	१,८५०	५०,४०	३,१७५	५७,५५	१,९९५	२०,५९

(४२)

तक्ता क्र. ६०४ पुढे चालू.

तकता क्र. ६०४ पुढे चालू.....

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	थकवाकी पैकी	
		तीन वर्षपेक्षा कमी थकवाकीदारांची संख्या	तीन वर्षपेक्षा जास्त थकवाकीदारांची संख्या
१	२	२०	२२
	एकूण जिल्हा	२,०००	१,३२,४८
१)	उस्मानाबाद	२,३३२	२८,९८
२)	दळव	२,०७३	५३,५६
३)	उमरगा	६११	१०,६८
४)	तुळजापूर	२,५१४	२६,४१
५)	परंडा	५,१४	७,१३
६)	भूम	२३२	१२,७२

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६०५१

अ) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था मार्फत दिलेली पीक वर्ग. ३०-६-८७ ला संपणा-या वर्षाकरिता (रुपये हजारत)
"अन्नधान्य"

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	सकूण	गहू	भात	ज्वार वगैरे धान्य (ज्वारी, बाजरी, मका- इत्यादी)	डाळी	इतर	कापूस	गळीतांदी धान्ये	जस	ताग आणि मेहळ मेहळा	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	सकूण जिल्हा	६१५७५	५४५	११६	३४७१२	१९२१	२०४५	-	५०४१	१५३७५	-	१८२०
१	उस्मानाबाद	११९४८	-	-	९४२४	२२	-	-	९४	३३१८	-	९०
२	कोंब	१३३५३	११०	-	८२५०	-	२७९	-	-	३९९३	-	७२०
४	उमरगा	१५००६	-	-	१०९७४	४९	-	-	२६६०	२१००	-	२३
५	तुळजापूर	१४२२५	-	-	५९९१	२११	-	-	१९३३	६०९०	-	-
५	परंदा	३६३९	३५० २५०	-	७६८	७६८	१५९३	५५	-	१३८	४६४	३७१
६	भूम	३४०५	१८५	११६	१०५	४६	१७११	-	२१६	४१६	-	६१६

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

(२२)

तक्ता क्र. ६५२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा सहकारी संस्था मार्फत दिलेले पीक वर्क दिनांक ३०-६-८७ ला संपणा-या वर्षाकरिता (सप्रे हजारात)

अ.क्र.	जिल्हा	सकून	गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये (ज्वारी, बाजरी मका)	डाळी	इतर	कापूस	गळीताची धान्ये	जस	ताग आणि मेस्ता	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३

निरंक

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

(२३)

तक्ता क्र. ६५३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्था मार्फत दिलेली पीक वर्ग ३०-६-८७ या वर्षाकरिता (सप्टे हजारात).

अ.क्र.	जिल्हा	सकून	अन्नधान्ये									
	तालुका	गहु	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये (ज्वारी, बाजरी, मका इत्यादी)		डाळी	इतर	कापूस	गळीताची उत्त	ताग व	इतर	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३

निरंक

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

(६३)

तक्ता क्र. ६.६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील जिल्हा आणि प्राथमिक पनन संस्थांचे कार्य २०-६-८७ ला संपणा-या वर्षाकरिता (समये हजारोंत).

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्थांची सभारादांची		खेळते भांडवल	खरेदीची किंमत			विक्रीची किंमत		
		संख्या	रुपया		कृषि उत्पादन	शेतीच्या गरजेच्या वस्तु	उपभोग्य वस्तु	स्वतःच्या मालकीचे	आडत्या म्हणून	रुपया
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
अ)	जिल्हा स्तरावरील पनन संस्था		जिल्हा स्तरावरील पनन संस्था	उस्मानाबाद	जिल्ह्यात नोंदलेली नाही.					
ब)	प्राथमिक पनन संस्था									
	एकूण जिल्हा	९	२४८७	२९०९	६४	४५१६	११८२९	१७०६१	६२	१७१२३
१	उस्मानाबाद	४	१२६८	८१२	-	१०४८	२७६	१३९५	-	१३९५
२	कळंब	२	६४७	१०२१	६४	१९९२	३२९१	५४९५	६२	५५५७
३	उमरगा	१	१२८	४०३	-	१०३	-	१००	-	१००
४	तुकजापूर	१	२८९	५६८	-	९३९	६८०१	८०४०	-	८०४०
५	परंडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६	भूम	१	१५५	१०५	-	४३४	१४६१	२०३१	-	२०३१

तक्ता क्र. ६.६ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ६.६ पुढे चालू.....

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	कृषि उत्पन्नाची विधी (आडते व मालक म्हणून)							
१	२	धात व तांदुळ	गहू	इतर अन्नधान्य	कापूस	मळीतांची धान्ये	डाळी	इतर	सूच्य
		१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९

अ) जिल्हा स्तरावरील पणन संस्था उस्मानाबाद जिल्ह्यात नोंदलेली नाही.

ब) प्राथमिक पणन संस्था

सूच्य	जिल्हा	१	२	३	४	५	६	७	८	
१.	उस्मानाबाद	-	-	-	-	-	६२	-	२	६४
२.	कळव	-	-	-	-	-	६२	-	२	६४
३.	उमरगा	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४.	तुळजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५.	परंडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	क्षम	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(६५)

तक्ता क्र. ६.६ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ६६ पुढे चालू.....

अ.क्र. जिल्हा/तालुका

शेतीला आवश्यक वस्तुंची विक्रीची विधी (आडते व मालक म्हणून)

उपभोग्य वस्तुंची

जते

बिघाणे

कृषि अवजारे

इतर

एकूण

एकूण विक्री

१

२

३०

३१

३२

३३

३४

३५

अ) जिल्हा स्तरावरील पनन संस्था उस्मानाबाद जिल्ह्यात नोंदलेली नाही.

ब) प्राथमिक पनन संस्था

एकूण जिल्हा	२९२०	२६३	४५६	-	४४०२	१२६५०
१ उस्मानाबाद	४११	३२३	१००	-	८३४	५६१
२ दळब	१५११	४०२	८२	-	१९९५	३४९८
३ उमरगा	१७	२	१	-	१००	-
४ तुळजापूर	७०२	१०४	२०१	-	१००७	७०३३
५ परंडा	-	-	-	-	-	-
६ भूम	२६९	१३२	७२	-	४७३	१५५८

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्रमा क्र० ६०७

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विंगर शेती सहकारी पत संस्थांचे कार्य ३०-६-८७ ला संपणा-या वर्षाकरिता (रुपये हजाराने)

अ.क्र.	प्रकार	संस्थांची संख्या	सभासद संख्या	भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	खेळते भांडवल	अग्रिम	कर्जे वसूल झालेले	येणे	थकिते
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
अ	<u>प्राथमिक सहकारी बँका</u>										
	१) नागरी बँका	१	२४०२१	५६००	७११२	८३६१०	११६१८६	७१२६१	३०८५९	६८८४१	२४०२
	२) कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ब	<u>इतर विंगर शेती</u>										
	१) नागरी बँका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	२) कर्मचारी पतपेढी	६६	१२४४०	२१६१०	२२०४	१८४०	७६४७३	७११३६	४१६७२	६७०९४	५१३१
	३) इतर	२	६३८	७४	१	५९	१२५	१०४	२१	२६	-

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील उत्पादक आस्थापना व सामाजिक सेवा सहकारी संस्थांची आढेवारी ३०-६-८७ ला संपणा-या वर्षाकीरता (सपये हजारत).

अ.क्र.	संस्था प्रकार	संस्था (संख्या)	सभातद (संख्या)	भाग भांडवल (सपये)	राखीव व इतर निधी(सपये)	खेळते भांडवल (सपये)
१	२	३	४	५	६	७
अ-	उत्पादक आस्थापना					
	१) साखर कारखाने	२	१७६८९	६४५०९	७१६६८	६८७३३
	२) इतर कृषि प्रक्रीया	३	२००	२८	-	१०९
	३) विणकर संस्था	६	५९३	७३८	७८	१८४८
	४) सूत गिरणी	१	२५५	२३७६७	३२७०	२५६६८
	५) इतर औद्योगिक सहकारी संस्था	५४	२९९५	१२८२	२०६	४७००
	६) दुग्ध उत्पादक संस्था (दुध संघ धसन)	३७०	४४७५३	८७१५	१३७९	२८०७१
	७) मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्था	२०	११४३	५८	१	६४
	८) सहकारी शेती संस्था	२	६२	१०	२	१०४
	९) उपसा सिंचन सहकारी संस्था	२६	३६५	२५	१	२५८
	१०) जंगल कामगार सहकारी संस्था	-	-	-	-	-
	११) इतर(कुक्कुट-संवर्धन)	१९	१३१६	१३०	१२२	४१५
ब	सामाजिक सेवा					
	१) ग्राहक भांडार	२१	७७४७	५८४	३२	१६९५
	२) गृह निर्माण सहकारी संस्था	१७०	६५९०	७४९	१५	१२०८९
	३) कामगार कंत्राट सहकारी संस्था	१७७	१००८७	४४१	१२	९१९३
	४) इतर(वाहतूक-जिल्हा सह-मंडळ-संघ-महिला-अपंग-कागद-सप्रेत-वीज-उत्पादन प्रक्रीया)	२६	४०५४	३८९	४	१५५४

आधार:- जिल्हा उपनिर्देशक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६०९

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील उत्पादक आस्थापना व सामाजिक सेवा सहकारी संस्था यांनी केलेले कार्य ३०-६-८७ ला संपणाऱ्या वर्षाकरिता

अ.क्र.	सहकारी संस्थेचे प्रकार	वार	परिमाण	साध्य
१	२	३	४	५
१	साखर कारखाने	१) ऊताचे गळीत अ) ऊताचे वजन ब) मूल्य २) साखरेचे उत्पादन अ) साखरेचे वजन ब) मूल्य	"०००" टन्स रुपये लाखात "०००" टन्स रुपये लाखात	२२४ ५४४.१५ २१.९ ९९१.४१
२	प्राथमिक विणकर संस्था	१) वांबू हातमाग २) खरेदी ३) उत्पादन ४) विक्री	संख्या रुपये लाखात " " " "	२३ ४.९३ २.८४ ३.१५
३	सूत गिरण्या	१) धोटेयांची संख्या २) तयार झालेला धागा	शेकड्यांत "०००" टन्स	काम सुरु नाही.
४	इतर औद्योगिक संस्था	१) खरेदी २) उत्पादन ३) विक्री	रुपये लाखात " " " "	०.८० ०.६४ १.३३
५	दुग्ध व्यवसाय सहकारी संस्था व संघटना	१) खरेदी २) विक्री	रुपये लाखात " "	८५१.५४ ८८२.०२

(२३)

तक्ता क्र. ६०९ पुढे पाहू.....

तक्ता क्र. ६०९ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५
६	मच्छीमारी (प्राथमिक व मध्यवर्ती)सहकारी संस्था	१) पकडलेले मासे (मूल्य) २) विप्री (मूल्य)	सपये लाखात " "	०.४९ ०.५८
७	कृषि	१) झालेली जमीन २) उत्पादन	हेक्टर सपये लाखात	१६१ ०.२६
८	उपरा संवन संस्था	ओलीताखाली आणलेली जमीन	हेक्टर	१९
९	जंगल कामगार संस्था	१) दिलेल्या जोड्यांची संख्या २) वर्जित गोळा केलेल्या वन उत्पादनाचे मूल्य	संख्या सपये लाखात	- -
१०)	घाऊक ग्राहक भांडार	१) खरेदी २) विप्री	सपये लाखात " "	७.३५ ६.१८
११)	प्राथमिक ग्राहक भांडार	१) खरेदी २) विप्री	सपये लाखात " "	२८.४२ ३१.२४
१२)	गृहनिर्माण संस्था	चालू वर्जित बांधलेल्या घरांची/गाळ्यांची संख्या	संख्या	११
१३	कामगार कंत्राट संस्था	१) वर्जित केलेल्या कामांची संख्या २) केलेल्या कामाचे मूल्य ३) दिलेली मजुरी	संख्या सपये लाखात " "	उ.ना. २३३.०८ १७०.३१

(१०)

टीप:- उ. ना. उपलब्ध नाही.

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उत्मानाबाद.

तक्ता क्र. ६-१०

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निर्यातत जाणार पेठांची तालुका निहाय माहिती ३०-६-८७ ला संपणा-या वर्षाकरता (परिमाण टनामध्ये
(मूल्य हजार रुपयात):

अ.क्र.	वाजार पेठेचे नाव	तालुका	वाजार पेठेची प्रजात	वार्षिक आबक									
				गहू		ज्वारी		वाणरी		मका		तूर	
				परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	सिमती	१३३	४०५	४७१	१०७५	५	८	५६	८४	५३७	३३४५
						(पांढरी)							
२	कळव	कळव	वाजार	१६६	४७३	१६१०	२२०६	३५	५२	२२	३२	२२५	१२११
३	मुस्म	उमरगा	उस्मानाबाद	२१	५८	३५१	७८०	१५८	२४१	१	२	३६२	२०५२
						(पांढरी)							
४	परंठा	परंठा	उस्मानाबाद	३२४	११५४	१३८४	३०१४	४	६	८७	१४२	१४२	७५७
						(पांढरी)							
	सूट्या			७१४	२०२०	३८१६	७७७५	२०२	३१४	१६६	२६०	१२७३	७३७२

(१०१)

तक्ता क्र. ६-१० पुढे चालू.....

तकता क्र. ६१० पुढे सालू.....

अ.क्र.	वाजार पेठेचे नांव	तालुका	वाजार पेठेचा प्रकार	वार्षिक आंवेक										
				बणा		उडिद		मुम		गूळ		कापूस		
				परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	
१	२	३	४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	
१	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	४७	१७३	६०	२८६	१७१	७२८	२१	६९	-	-	-	-
२	कळंब	कळंब	शि मि ति	१३६	४७३	४२	१९०	२२	८६	२८७	९६०	-	-	
३	मुसम	उधरगा	वा जा र	१२३	४४१	२५	१०५	-	-	१८	६२	-	-	
४	परंडा	परंडा	उ त्प न दि	३१	७७	-	-	२	८	२०३	६६४	-	-	
	एकूण			३२७	११६४	१२७	५८१	१९५	८२२	५२९	१७५५	-	-	

(१०२)

तकता क्र. ६१० पुढे सालू.....

तक्ता क्र. ६.१० पुढे चालू.....

अ.क्र.	वाजार पेठेचे नांव	तालुका	वाजार पेठेचा प्रकार	वार्षिक आवक									
				प्रमाण	शेणा	करडी	जवस	तीळ	इतर				
१	२	३	४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४
१	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	उत्पन्न वाजार समिती	३४६	२३३२	१५८	८३८	३	२३	२८	२२४	-	-
२	कळंब	कळंब	उत्पन्न वाजार समिती	१२८	६९५	२८३	१५०२	१८	१२२	६८	६१८	९३२	६५७५
३	मुरुम	उमरगा	उत्पन्न वाजार समिती	१४	८१	५	२४	१	५	४	३५	७९	३४४
४	परंडा	परंडा	उत्पन्न वाजार समिती	९१	३७९	१४६	७५२	-	-	१	७	१२४	७२२
	एकूण		उत्पन्न वाजार समिती	५७९	३४८७	५९२	३११६	२२	१५०	१०१	९५४	११३५	७६८१

टीप:- १) अ= दिलेल्या परिमाणाच्या निम्न्यापेक्षा कमी आहे.

आधार:- उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व नियंत्रित कृषि उत्पन्न वाजार समित्या.

(१०)

तक्ता क्र. ६.११

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नोंदणी केलेले तावकार व त्यांनी दिलेली कर्जे ३०-६-८७ ला संपणा-वा वर्षाकरीता
(सपथे हजारात)

अ.क्र. • जिल्हा/ तालुका • तावकारांची संख्या • व्यापा-यांना • व्यापा-यांच्या
दिलेली कर्जे • व्यतिरिक्त दिलेली कर्जे • एकूण

१	२	३	४	५	६
	एकूण जिल्हा	२३	६१७८	८६२	७०४०
१	उस्मानाबाद	३	-	१६५	१६५
२	कळंव	१	-	७	७
३	उमरगा	१०	६८०५	२१	६८२६
४	तुळजापूर	६	१७१	५३५	७०६
५	परंडा	१	-	४३	४३
६	भूम	२	-	८८	८८

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

(१०३)

तक्ता क्र. ७०१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सार्वजनिक संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकाविहाय माहिती सन १९८६ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	संख्या					खाटांची संख्या				
		सगणालये	दवाखाने	प्रसूतीगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	डॉक्टर्स व वैद्य	परिवारिका	एकूण व्यापैकी स्त्रियांसाठी	मुलासाठी		
	एकूण जिल्हा	३	१०	२	३६	९२	३६४	५६२	३४८	३५	
१)	उस्मानाबाद	१	२	१	७	३९	१४४	२७२	१५५	१५	
२)	कळंब	—	२	१	७	१०	४३	३६	२४	—	
३)	उमरगा	१	१	२	७	११	६३	८६	६३	१५	
४)	तुळजापूर	—	२	२	७	१३	५१	७२	४३	—	
५)	परंडा	—	२	१	५	७	२८	२४	१६	—	
६)	भूम	१	१	२	३	१२	३५	७२	४७	५	

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	उपचार केलेले अंतर सगण (संख्या शेकड्यांत)			उपचार केलेले वाढय सगण (संख्या शेकड्यांत)		
		पुरुष	स्त्रिया	मुले	पुरुष	स्त्रिया	मुले
	एकूण जिल्हा	११४६	१३७५	७२	११४४	१३८०	१०९६
१)	उस्मानाबाद	११०३	१३५५	४२	२२३	२९०	२३३
२)	कळंब	१	५	अ	२२७	२७४	२१४
३)	उमरगा	३	१३	१	२०७	२४८	२४७
४)	तुळजापूर	१	८	१	२३२	२८७	२३२
५)	परंडा	अ	३	अ	३४	४१	२९
६)	भूम	३८	९१	३८	३२१	३४०	१४१

टीप:- १) अ=आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या निम्न्यापेक्षा कमी आहेत.

आधार:- १) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद. २) जिल्हा शक्य विकीत्सक, शासकीय सगणालय, उस्मानाबाद.

३) वैद्यकीय अधीक्षक, ग्रामीण सगणालय, मुसम ता. उमरगा, वाशी ता. भूम,

(५०६)

तद्वत्ता क्र. ७.२
उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्युची संख्या सन १९८६ गिरता.

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	सकूण	नोंदलेल्या जन्मांची संख्या			नोंदलेल्या मृत्युची संख्या			बाल मृत्युची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	सकूण	पुरुष	स्त्रिया	सकूण	पुरुष	स्त्रिया	सकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	सकूण जिल्हा	सकूण	११५८७	९६७५	२१२३२	२९६९	२४०५	५३७४	५०८	४५१	९५९
		ग्रामीण	९३८१	७८७	१७२५९	२५७८	२१३७	४७१५	४८७	४२९	९१६
		नागरी	२२०६	१७६७	३९७३	३२१	२६८	६५९	३१	२२	४३
१	उस्मानाबाद	सकूण	३१२५	२६२४	५७४९	६४२	५८७	१२२९	१२०	१२३	२४३
		ग्रामीण	२१९५	१८७९	४०७४	४६७	४०५	८७२	१०३	१०४	२०७
		नागरी	९३०	७४५	१६७५	१७५	१८२	३५७	१७	१९	३६
२	कळंब	सकूण	१८२४	१५३७	३३६१	४३९	३४३	७८२	१०५	८०	१८५
		ग्रामीण	१५२७	१२९७	२८२४	४२३	३३९	७६२	१०५	८०	१८५
		नागरी	२९७	२४०	५३७	१६	४	२०	०	०	०
३	ठूमरगा	सकूण	२५३८	१९६५	४५०३	६८५	५१६	१२०१	२५	८०	१७५
		ग्रामीण	२०२९	१५७५	३६०४	५११	४१४	१०८३	२३	७८	१७१
		नागरी	५०९	३९०	८९९	१७४	१०२	११८	२	२	४
४	तुळजापूर	सकूण	२१४७	१७८०	३९२७	५५०	४१८	९६८	७८	४९	१२७
		ग्रामीण	१८५६	१५१६	३३७२	४८२	३८७	८६९	७६	४९	१२५
		नागरी	२९१	२६४	५५५	६८	३१	१०१	२	०	२
५	परंडा	सकूण	१०१७	९१०	१९२७	३१२	२६१	५७३	५७	६३	१२०
		ग्रामीण	९४३	८५७	१७९९	२९६	२४९	५४५	५७	६२	११९
		नागरी	७५	५३	१२८	१६	१२	१२८	०	१	१
६	भूम	सकूण	९३६	८२९	१७६५	३४१	२८०	६२१	५३	५६	१०९
		ग्रामीण	८३२	७५४	१५८६	३२१	२६३	५८७	५३	५६	१०९
		नागरी	१०४	७५	१७९	२०	१७	३४	०	०	०

(१०६)

आधार:- संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र शासन, कॅनॉट हाऊस, पुणे - १.

तक्ता क्र० ७१३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विविध कारणांनुसार मृत्यूंची संख्या सन १९८६

१९८६

हिवताप • पटकी • देवी • क्षय निमोनिया • अमांश • हृदय विफल्य • कर्करोग • प्रवणन • द्रिपे • आत्म • अपघात • इतर कारण • एकूण
अतिसार • विकार • संबंधीचे • हत्या • मृत्यू •
व गेट्रो • रोग •

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४

८५ ११ २४ ८१ ४ ७५ १२३ ४० २०१ ४७३० ५३७४

(१०५)

आधार:- संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र शासन पुणे - १

(१०८)

लकता क्र० ७०५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तालुका निहाय पटकी लक्ष टोपणी १९८६ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	ग्रामीण नागरी एकूण	पटकी लक्ष टोपणी
१	२	३	४
	एकूण जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	१५५५८८ ३०२६३ १८५८५१
१	उस्मानाबाद	ग्रामीण नागरी एकूण	३७२३८ ७५२ ३७९९०
२	कळंब	ग्रामीण नागरी एकूण	३९७७४ ६५८७ ४६०३१
३	उमरगा	ग्रामीण नागरी एकूण	१६११८ ८९६ १७०१४
४	तुळजापूर	ग्रामीण नागरी एकूण	३४००४ १९०११ ५३०१५
५	परंडा	ग्रामीण नागरी एकूण	२०२३० २०५४ २२२८४
६	भूम	ग्रामीण नागरी एकूण	८५५३ २५६ ८८०९

आधार: जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र० ७०५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील कुटूंब नियोजन केंद्राची संख्या ३०-३१-१९८७ रोजीची

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	सकून शासकीय नागरी	३१ मार्च १९८७ रोजी अखिलेल्पा केंद्रांची संख्या	निर्बीजीकरण केलेल्यांची संख्या	पुरुष नराबंदी	स्त्रियांची नराबंदी	सकून (आय।पु.जी.डी.)	सकून (आय।पु.जी.डी.)	सकून (आय।पु.जी.डी.)	सकून (आय।पु.जी.डी.)	सकून (आय।पु.जी.डी.)	सकून (आय।पु.जी.डी.)
१	उस्मानाबाद	सकून	४०	२३९	८४२८	८४३७	४०	७७७७	२३९	१०१२३१	८४२८	८४३७
		शासकीय	३२	१५७	५९१३	६०००	३२	६१९८	१५७	८६७६२	५९१३	६०००
		नागरी	८	८२	२५८५	२४३७	८	१५७९	८२	१४४६९	२५८५	२४३७
२	उस्मानाबाद	सकून	८	८१	३०८१	३१६३	८	१९७२	८१	२०५८७	३०८१	३१६३
		शासकीय	७	७१	१५४७	१६२०	७	१५६१	७१	१६५२६	१५४७	१६२०
		नागरी	१	१०	५३४	५४३	१	४११	१०	४०६१	५३४	५४३
३	दळव	सकून	७	१९	१४५७	१४७६	७	१३८३	१९	१७२५३	१४५७	१४७६
		शासकीय	६	१४	११०६	११३०	६	११२५	१४	१५५५६	११०६	११३०
		नागरी	१	५	३५१	३४६	१	१८८	५	१६९७	३५१	३४६
४	उमरगा	सकून	८	१२	१५८०	१६९२	८	११२२	१२	२४६४७	१५८०	१६९२
		शासकीय	६	३	९३४	९४०	६	९२०	३	२०४६९	९३४	९४०
		नागरी	२	९	६४६	७५२	२	२०२	९	४१७८	६४६	७५२
५	तुळजापूर	सकून	८	१०७	१६८०	१७८७	८	१५३०	१०७	१८०६७	१६८०	१७८७
		शासकीय	६	६०	१३६२	१३९०	६	११३७	६०	१५३७८	१३६२	१३९०
		नागरी	२	४७	३१८	३९७	२	४९३	४७	२६८९	३१८	३९७
६	परंडा	सकून	५	८	८३९	८४७	५	१०४०	८	११२३१	८३९	८४७
		शासकीय	४	२	४७१	४७३	४	४८६	२	१००२०	४७१	४७३
		नागरी	१	६	३६८	३९४	१	२५४	६	१३०१	३६८	३९४
७		सकून	४	१२	६८१	६८३	४	७३०	१२	२४५६	६८१	६८३
		शासकीय	३	७	५६३	५६५	३	६१९	७	८८१३	५६३	५६५
		नागरी	१	५	२९८	३१८	१	१११	५	६४३	२९८	३१८

आधार:- जिल्हा वैयक्त्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद:- जिल्हा वैयक्त्य अधिकारी, जिल्हा परिषद

(२०६)

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील मातावाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लक्ष टोपणी १९८६-८७ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	तालुका	ग्रामीण	शुक्रगुणी लक्ष	पालीओ	वी.सी.जी. गोवर	हीगुणी	विश्वम्भर	धनुर्वर्ष लक्ष	गरोदर स्त्रिया		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	वाल्हुका	नागरी	(तीररी डोल)			(डी. टी.)		१० वर्षे	१६ वर्षे	गरोदर स्त्रिया	
		सकून	डी.पी.टी								
१	उस्मानाबाद	नागरी	२२५	१६३४	५२५५	२८०६	८२९०	४४३६	४६६९	३९३६	६२२३
		सकून	६४५३	३४३८	५२५५	२८०६	८२९०	४४३६	४६६९	३९३६	६२२३
२	जळव	नागरी	४१२०	३०३०	३४४८	२२०४	५४५३	४०४१	३८४८	२६६२	४१६२
		सकून	६०४	३९०	४२४	८८०	१३२९	७०६	१११७	११२८	१४९२
३	उमरगा	नागरी	१६०४	८४३	१८२६	५५८	२४७६	१४६४	८५३	८०१	१६५३
		सकून	५४६६	२९५३	४११५	२७२०	८५०२	४०४३	३७३६	२७१४	५१४०
४	तुळजापूर	नागरी	१६६१	१०४१	१८३९	८६१	१३४८	१२३५	७०९	८०४	१५०५
		सकून	४९५७	३५१९	४८८४	३८९१	४९७७	५२५५	३५४७	३१४८	४८९४
५	परंडा	नागरी	६८५	४९	५३३	४७१	६४१	५५५	३८८	१५४	३६३
		सकून	३५०१	२२०२	३०४६	२६४६	३६४४	३४०४	२७१७	१६७९	३२५०
६	जिल्हा	नागरी	२८१	२०९	४३५	१०६	२५६	२४२	२०१	१८१	३३९
		सकून	२९२८	२२४६	२८५२	२१३५	३६४४	२६७८	१८९७	१३७८	२७१५
७	जिल्हा	नागरी	५५६३	४१५६	५३५७	२८९६	६५१२	४२५४	४०२२	३८३६	६५१५
		सकून	२८१०२	१९५८८	२७३४४	१७२७२	३६४११	३४६३१	२३३१६	१७४१३	२९०३९

आधार:- १) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हापरिषद, उस्मानाबाद. २) जिल्हा शल्यचिकित्सक, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ८०१

१९८१ च्या जनगणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्हय ततील तालुकाविषय साक्षरता.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	सकून शासकीय नागरी	साक्षरताची संख्या (हजारात)			साक्षरतेची टक्केवारी		
			पुरुष	स्त्रिया	सकून	पुरुष	स्त्रिया	सकून
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	उस्मानाबाद	सकून जिल्हा	१५९	११२	३७१	७९.१८	२२.३२	३६.६३
		ग्रामीण	२१६	८८	३०४	७७.०६	२०.०१	३३.८०
		नागरी	४३	२४	६७	६३.५८	३८.५४	५१.४९
		सकून	६४	२९	९३	५२.२६	२७.७२	३९.९९
२	दळंब	ग्रामीण	५०	२१	७०	७९.५७	२३.४४	३६.१२
		नागरी	१४	९	२३	६९.६५	७७.९०	५९.२६
		सकून	४६	२१	६७	५२.००	२४.२२	३८.३६
		ग्रामीण	४२	१८	६०	५०.९८	२३.१४	३७.२८
३	उमरगा	नागरी	५	२	७	६३.७२	३७.१२	५०.९२
		सकून	५७	२३	८०	७८.५८	२०.७३	३४.८७
		ग्रामीण	४८	१९	६७	७६.९५	१२.१४	३३.२३
		नागरी	९	५	१४	५२.५५	३१.६६	४५.९८
४	तुळजापूर	सकून	४१	१८	५९	७७.०४	२०.८८	३४.२३
		ग्रामीण	३३	१३	४५	७३.८८	१७.६०	३१.००
		नागरी	९	५	१४	६४.२०	३८.९६	६१.५२
		सकून	२५	१०	३५	७१.५४	१७.५५	२९.७६
५	परंडा	ग्रामीण	३२	८	४०	७०.०९	१६.०३	२८.२६
		नागरी	३	२	५	५५.३१	३२.५२	४४.२८
		सकून	२६	११	३७	७९.१९	२१.९८	३५.८३
		ग्रामीण	२२	१०	३२	७८.०९	२१.०६	३४.७९
६	भूम	नागरी	३	२	५	५८.७७	३०.३९	४५.११

(६४३)

टीप :- १) आकडे हजारात अतल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत. २) तोलापूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयात वर्ग करण्यांत आले-
आठ वेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे. आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्र. ८०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील शैक्षणिक शिक्षकांची व विद्यार्थ्यांची संख्या • सन १९८६-८७ (३०-९-१९८६ अखेर) •

अ.क्र.	शैक्षणिक संस्थांचा प्रकार	संस्थांची संख्या	शिक्षक		विद्यार्थ्यांची संख्या	
			एकूण	प्रशिक्षित	एकूण	मुली
१	२	३	४	५	६	७
अ.	पूर्व प्राथमिक शाळा	२	७(७)	—(—)	३१४	१३४
ब.	प्राथमिक शाळा					
	१) एक शिक्षकी शाळा	१७६	१७४ (१)	१६१ (१)	६७५८	३१७९
	२) कनिष्ठ प्राथमिक शाळा	२८१	९४३ (१४१)	८८९ (१२६)	४२२२१	१८००८
	३) उच्च प्राथमिक शाळा	३५७	२६०६ (३१९)	२४६७ (२७९)	९६०२५	४४२७७
	एकूण	८१४	३७२३ (४६१)	३५१७ (४०६)	१४५००४	६५४६४
क.	माध्यमिक शाळा	१४६	२२३६ (२९३)	२११९ (२५८)	७६८७५	२६०३७
ड.	उच्च माध्यमिक शाळा	१०	३६१ (७२)	३५३ (६९)	१५९०	५१८
इ.	सामान्य शिक्षणाची महाविद्यालये/ कला शास्त्र / वाणिज्य शास्त्र	७	३०० (२३)	— (—)	७४७१	११८७
	एकूण	९७९	६६२७ (८५६)	५९८९ (७३३)	२३१२५४	९३३३२

टीप:- स्तंभ क्र. ४ व ५ मध्ये कासात दाखवलेले आकडे स्त्र शिक्षकांचे आहेत.

आधार:- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

(११३)

तक्ता क्र. ८०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील पूर्व प्राथमिक माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी ३०-९-१९८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संख्या									
		पूर्व प्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक		सामान्य शिक्षणाची महाविद्यालये		एकूण	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	पूर्व प्राथमिक	३१४	१३४	१०५०	४९२	२१३	१००	-	-	१५७७	७२६
२	इयत्ता १ ते ४	-	-	११५५१२	५३६५८	१७५३८	८१८३	-	-	१३३०५७	६१८४१
३	इयत्ता ५ ते ७	-	-	२८४३५	११३१४	२६८९३	९३६६	-	-	५५३२८	२०६८०
४	इयत्ता ८ ते १०	-	-	-	-	३२३३१	८३८८	-	-	३२३३१	८३८८
५	इयत्ता ११ ते १२	-	-	-	-	१५९०	५१०	४५२२	६२३	६११२	११३३
६	उच्च माध्यमिक स्तर	-	-	-	-	-	-	२९४९	५६४	२९४९	५६४
	एकूण	३१४	१३४	१४५००४	६५४६४	७८४६५	२६५७७	७४७१	११८७	२३१२५४	९३३३२

(१९३)

तक्ता क्र. ८०३ पुढे चालू

तक्ता क्र. ८.३ पुढे चालू.....

अ.क्र. शिक्षण क्षेत्र

मागास वर्गीय विद्यार्थी

	अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर मागास वर्गीय		एकूण मागास वर्गीय	
	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
१	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१ पूर्व प्राथमिक	२४९	११२	५०	२८	३५१	१६०	६५०	३००
२ इयत्ता १ ते ४	२२६६५	१०१३०	५३२८	२०३२	९२२३०	१२९६३	१२०२९३	२५१२५
३ इयत्ता ५ ते ७	८२३८	२४४०	९१२	३००	१०९४५	३८८०	२०१७५	६५२०
४ इयत्ता ८ ते १०	५३४८	१०८०	४०४	५७	५६०६	१३२९	११३५८	२४६६
५ इयत्ता ११ ते १२	९७७	१२६	२५	१	८१७	१४०	१८१९	२६८
६ उच्च माध्यमिक नंतर	३८०	३३	४	-	३३१	५०	७१५	८३
एकूण	३७८५७	१३९२१	६८७३	२३१९	११०२८०	१८५२२	१५५०१०	३४७६२

(११४)

आधार:- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन पुणे - १

तक्ता क्र. ८०४

उस्मानावाद जिल्ह्यातील इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था २०-९-८६ (८६-८७) या वर्षाकरिता.

अ.क्र. संस्थांचे प्रकार	संस्थांची		विद्यार्थ्यांची संख्या													
	संख्या	अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर भागात		स्कूल भागात		विगर भागात		स्कूल		स्कूल शिक्षक		
		रकून	मुली	रकून	मुली	रकून	मुली	रकून	मुली	रकून	मुली	रकून	मुली	रकून	मुली	शिक्षक
१ शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालय,	३	७६	६	४	१	३४२	२३	४२२	३०	६५०	७८	१०७२	१०८	३५	६	
२ विधी पदवी महाविद्यालय	१	५	-	-	-	३	-	८	-	१२७	१०	१३५	१०	१३	-	
३ वैद्यकीय महाविद्यालय	०	-	-	-	-	उ. ना.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
४) आयुर्वेदिक महाविद्यालय,	०	-	-	-	-	उ. ना.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
५) अभियांत्रिकी महाविद्यालय,	१	२	-	-	-	२२	-	२४	-	३५४	८	३७८	८	२७	१	
६ इतर																
अ) तंत्र निष्पन्न	४	-	-	-	-	उ. ना.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ब) आय. टी. आय.	३	-	-	-	-	उ. ना.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
क) डी. सह.	१३	१२१	३४	२८	६	२३२	५२	३८१	९३	८९४	२०८	१२७५	३००	९३	१०	
ड) जी. सी. डी.						उ. ना.										

आधार:- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे

(५४६)

तक्ता क्र. ८०५

उस्मानावाद जिल्ह्यातील आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्यांना निव्वणारी मोफत शिक्षणाची सवलत सन १९८६-८७ करिता.

लाभार्थीची संख्या

माध्यमिक • कॉलेज महा- • उच्च शिक्षण • अभियांत्रिकी • वैद्यकीय • इतर महाविद्यालये इतर संख्या • स्कूल प्रत्यक्ष सवलत
महाविद्यालये (महाविद्यालये) (सपये लाबात)
११ वी व
१२ वी

(११६)

१	२	३	४	५	६	७	८	९
४५६८८	५११६	२५८९	१००	-	३९३	९९०	५४८७६	१०७५

आधार:- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

तक्ता क्र. ८६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च सन १९८६-८७ या वर्षाकरिता (सपये हजारात)

अ.क्र.	येवगा	योजनेत्तर	योजनांतर्गत	एकूण					
	आवर्ती	वांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	वांधकाम आवर्ती वांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	वांधकाम आवर्ती वांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च					
१	२	३	४	५					
१	जिल्हापरिषद	७३५४३	७१८	२६९१	२८७	२५२	७६२३४	१७०५	२५९
२	नगर परिषद	२६२९	१३	१९१	१	-	२८२०	१४	-
३	ब्लक मंडळ	-	-	-	-	-	-	-	-
४	महानगर पालिका	-	-	-	-	-	-	-	-
५	इतर खर्च (वांधकाम अनुदाना सहीत)	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण	७६१७२	७३१	२८८२	२८८	२५२	७९०५४	१७१९	२५९

(१११)

आधार:- शिक्ष संवाहनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे - १

तक्ता क्र. ८७

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालय व तांत्रिक शाळा) आटवी ते वाराची १९८६-८७ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	विवरण	परिमाण	तपशील
१	२	३	४
१	शाळांची संख्या	संख्या	१०
२	पटावरील संख्या		
	अ) मुलगे	संख्या	७१५
	ब) मुली	"	२०
	एकूण (अ+ब)	"	७३५
३	एकूण खर्च	सपयात	१२९३०००

यामध्ये

टीप:- शाळांची संख्या/शासकीय शासन सहाय्यित व खाजगी तांत्रिक शाळांचा तसेच अनुदानित व विना अनुदानित कनिष्ठ महाविद्यालयांचा समावेश आहे.

आधार:- जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, उस्मानाबाद.

(१११)

(११९)

तक्ता क्र० ८०८

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे, सन १९८६-८७ करिता.

अ.क्र. जिल्हा/तालुका प्रौढ शिक्षण केंद्रांची सन् १९८६-८७ करिता

१	२	३
	एकूण जिल्हा	५१२
१	उस्मानाबाद	९०
२	कळंब	१३९
३	उमरगा	३२
४	तुळजापूर	६८
५	परंडा	६३
६	क्षम	१२०

आधार:- जिल्हा प्रौढ शिक्षण अधिकारी, उस्मानाबाद.

(१२०)

तक्ता क्र. ८०९

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील शिक्षण करिता प्रशिक्षण संस्था, वर्ष २०-१-८६ अखेर.

अ.क्र.	वाव	परिमाणे	वर्ष १९८६-८७
१	२	३	४
१	शिक्षण करिता प्रशिक्षण संस्थांची संख्या		
	अ) पदवीस्तर	संख्या	२
	ब) पदवीपूर्वस्तर	"	६
	क) शाळास्तर	"	-
२	पटावरील संख्या		
	अ) पदवीस्तर	"	६१९
	ब) पदवीपूर्वस्तर	"	२१८
	क) शाळास्तर	"	-
३	रकून खर्च	रुपये	
	अ) पदवीस्तर	"	५७०१८६
	ब) पदवीपूर्वस्तर	"	२७६४९८
	क) शाळास्तर	"	-

आधार:- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन पुणे - १

(१२१)

तक्ता क्र. २०१

उस्मानाबाद पिल्हपातील रेल्वे मार्गाची लांबी ३१ मार्च १९८७ या वर्षाअखेर

अ.क्र. रेल्वे मार्ग लांबी किलो मीटरमध्ये

३१-३-१९८७

१	२	३
१	<u>ब्रोंडगेज</u>	
	१) एकरी	-
	२) दुहेरी	-
	३) त्रिहेरी व अधिक	-
२	मिटरगेज	-
३	नॅरोगेज	३०
	एकूण रेल्वे मार्ग	३०

आधार:- इंडियन रेल्वे टाईम टेबल

तक्ता क्र. ९-२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी, ३१ मार्च १९८७ वर्षी अखेर (लांबी मि. मध्ये)

अ.क्र.	वर्गीकरण	विंगर नगरपालिका रस्ते	नगरपालिका हद्दीतील रस्ते
१	२	३	४
अ	प्रकारानुसार	सार्वजनिक ताधिकार व घर वांधणी	जिल्हा परिषद सडक
५	६	७	८
	१) राष्ट्रीय महामार्ग	७८.९२	७८.९२
	२) राज्य महामार्ग	४६६.२०	६३२.२५
	३) प्रमुख जिल्हे रस्ते	२९५.७९	१०७२.४५
	४) इतर जिल्हा रस्ते	-	७९८.२६
	५) वेड्यातील रस्ते (योजनांतर्गत)	-	१०८०.७८
	६) इतर (योजनेतर)	-	-
घ)	पृष्ठभागांनुसार	८४०.९१	३६६२.६६
	१) रिमेड कॉक्रीट	-	-
	२) डांबरी	६१७.०८	३९.४८
	३) खडीचे/पक्का रस्ता	२०१.६३	३९.४८
	४) इतर माल वापरून केलेले	२२.२०	४८.८३
	५) इतर	-	७०.१७
	सडक	८४०.९१	३६६२.६६

(१२२)

आधार:- १) जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका २) कार्यकारी अभियंता सार्वजनिक ताधिकार विभाग, उस्मानाबाद.
३) कार्यकारी अभियंता जिल्हापरिषद, उस्मानाबाद.

(१२३)

तक्ता क्र. ९०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील वापरात असलेल्या मोटार वाहनांची संख्या
३१ मार्च १९८७ या वर्षी अखेर.

अ.क्र.	बाबी	संख्या
१	२	३
१.	मोटार सायकली, स्कुटर्स, मोपेड इत्यादी	२४९६
२	मोटारी/जिप/स्टेशन वॅगन	३२०
३.	टॅक्सी वॅग्स	३
४.	स्वयंचालित रिक्शा	
	१) खाजगी	२
	२) सार्वजनिक (टॅक्सी)	९७
५.	स्टेज कॅरेजेस	
	१) डिझेलवर चालणा-या	७०
	२) पेट्रोलवर चालणा-या	
	३) डिझेलवर चालणा-या कॉन्टॅक्ट कॅरेजेस	
६.	माल मोटारी	
	अ) खाजगी वाहने	
	१) डिझेलवर चालणाऱ्या	१२२
	२) पेट्रोलवर चालणा-या	
	ब) सार्वजनिक वाहने	
	१) डिझेलवर चालणा-या	७१४
	२) पेट्रोलवर चालणा-या	
७.	सुरंग वाहना	१
८.	शाळेच्या बसेस	१
९.	खाजगी सेवा देणारी वाहने (अनुदान)	
१०.	जोड वाहने (ट्रॅक्टर)	३७२
११.	ट्रॅक्टर	५७५
१२.	इतर	१
	एकूण	४६७७

आधार:- सहाय्यक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, औरंगाबाद.

तक्ता क्र. १०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आढेवारी १९८६-८७ या वर्षाकरिता.

अ.क्र. • उपक्रमाचे नाव • वर्षा अखेरीस मार्गाची • मार्गाची • वर्षातील • रस्त्यावर • प्रवाशांची • वाहतूकीमुळे • दर प्रवाशाभागे
मार्गाची • सक्षम • सरासरी • अस्तित्वात • धावणा-या • दैनिक • वर्षात मिळालेले • मिळालेले
संख्या • लांबी • लांबी • असलेल्या वस • वस गाड्यांची • सरासरी • उत्पन्न • सरासरी
(कि.मी.) • (कि.मी.) • गाड्यांची संख्या • दैनिक • (लाखात) • (समये हजारात) • उत्पन्न
सरासरी संख्या • (पैशामध्ये)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	महाराष्ट्र राज्य, मार्ग परिवहन मंडळ, उस्मानाबाद.	२११	१९१०५	९०.५	२०८	१९०	०.७७	९,३३,३८	३३२.४५

(१२४)

टीप:- १) नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध झाल्यामुळे ती फक्त उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच देण्यात आली आहे.

२) वरील माहितीमध्ये सिटी वल सर्व्हिसची माहिती समाविष्ट आहे.

आधार:- विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य परिवहन मंडळ, विभाग उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. २०५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील महत्त्वाच्या रस्त्यांवरील वाहतूक गणना डिसेंबर १९८६ या वर्षीकरिता

अ.क्र.	गणना स्थानकाचे ठिकाण	पृष्ठ भागाचा प्रकार	रस्त्यांची रुंदी फुट	जलद गती वाहने	मंद गती वाहने
				मोटारी वस माल मोटार स्कूट व गाड्या मोटारी सायकल व स्टुटर्स व्हान्स	स्कूट व गाड्या (रिक्षा) ओढली जाणारी
१	लांवी	जवळपासचे शहर/खेडे			
२					
३					
४					
५					
६					
७					
८					
९					
१०					
११					
१२					
१३					
१४					

१ राज्य महामार्ग

पुणे - सोलापूर - हैद्राबाद राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक. ९

२६९/८	खानापूर डांबरी	२४	२३६	१०६	१०२२	१६२	१५२६	१६९	४२०	३१	६२०
	वराई - फल्गण - अहमदनगर - भूम रस्ता राज्य महामार्ग क्र. -२										
२६/१००	अंतरवली खडी नागपूर - बोरी - अर्धापूर - तुळनापूर राज्य महामार्ग ७(अ)	१२	१०२	३७	११०	६७	३१६	१३७	१०६	-	२४३
५१८/४००	पाटोदा डांबरी	१२	२९३	४४	७६४	२६९	१३७०	४९५	७१८	-	१२१३

तक्ता क्र. २०५ पुढे चालू.....

(६२१)

तक्ता क्र. २०५ पुढे चालू.....

१ • २ • ३ • ४ • ५ • ६ • ७ • ८ • ९ • १० • ११ • १२ • १३ • १४

दौंड - वार्शी - उस्मानाबाद - वोरपळ - औसा राज्य महामार्ग क्र. ३३

१७२/६०० परंडा डांदरी १२ ६२२ ६१ ५५३ ४१० १६४६ ५२० १४१८ - २००८

तुळजापूर - नळदुर्ग - वार्शी राज्य महामार्ग क्र. ३३ अ

६/२०० देवरी डांदरी १२ १३४ ७२ १४४ १७४ ५२४ १४३ ३४० - ४८३

मलकापूर - लोलापूर राज्य महामार्ग क्रमांक ५० अ

२२३/४०० पारगांव डांदरी १२ ११० ७१ ५७३ ५२ ८०६ ७६ १३८ २८ २४२

मिरज - पेंढरपूर - वार्शी - लातूर राज्य महामार्ग क्र. ६०

२४५/२०० येडशी नाका डांदरी १२ १०२ ६७ १७२ ५६ ४०४ ३७ ८९ ३९ १६५

२६४/४०० टोकी डांदरी १२ ३०५ १३६ ७६४ ३३२ १५४४ १०३ ५८५ १०५ ७९३

देवगांव - पाथ्री - माजलगांव - टोकी राज्य महामार्ग क्र. १००

१४५/८०० कळव डांदरी १२ २२५ ७२ २०५ २७३ ७७५ १२० २३६ ५४ १११०

(३६४)

तक्ता क्र. २०५ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १०५ पुढे चालू.....

१ • २ • ३ • ४ • ५ • ६ • ७ • ८ • ९ • १० • ११ • १२ • १३ • १४

औसा - उमरगा - वसगी राज्य महामार्ग क्र. ११०.

१) ४७/३०० उमरगा डांदरी १२ ४०५ ८८ ७८१ २५८ १५३२ १५७ ३५० ४० ५४७

भूम - इट - जातेगांव रस्ता.

१९/५०० इट खडी १२ २८ ३९ ३८ ३६ १४१ ९१ १५८ - २४९

देवळा - तांदुळगा - नायगांव - मुसळ - जागणी - उजनी रस्ता.

८/४०० जागणी डांदरी १२ २५ १८ ६० ४८ १५१ १२५ २५९ - ३८४

२. राष्ट्रीय महामार्ग

पुणे - सोलापूर - हैद्राबाद राष्ट्रीय महामार्ग.

२६१/८ खानापूर डांदरी २४ २३६ १०६ १०२२ १६२ १५२६ १७९ ४२० ३१ ६२०

आधार:- संशोधन अधिकारी (सांख्यिकी) वांधकाम विभाग, मुंबई.

आधार:- संशोधन अधिकारी (सांख्यिकी) वांधकाम विभाग, मुंबई.

(४२६)

तक्रा क्र. २०६

उस्मानावाद जिल्ह्यातील पोस्ट, तारघरे व दूरध्वनी सेवा रेडिओ व दूरदर्शन संघ यांची आळेवारी रान १९८६-८७
करिता.

अ.क्र.	पोस्टांची संख्या	तारघरांची संख्या	पत्र पेटयांची संख्या	पोस्ट मनांची संख्या	दूरध्वनीची संख्या	पोस्टाची सुविधा अललेल्या गावांची संख्या	शासनाने वाटप केलेल्या दूरदर्शन संघांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
x	२७०	७८	७२१	२७	१०९१	२५९	१५

(१२१)

- टीप:- १) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानावाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ छेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.
२) स्तंभ ७ मध्ये नगरपालिकांचाही (शहरे) समावेश आहे.
३) दूरध्वनीची संख्या या मध्ये विस्तारीत व पी. सी. ओ. यांचा समावेश आहे.

आधार: १) अधिक्षक, टपालवाते, उस्मानावाद.

- २) जिल्हा माहिती अधिकारी, उस्मानावाद. ४) तंत्र सहाय्यक, उपविभागीय कार्यालय, ग्रामीण ध्वनीक्षेपण, लातूर.
३) अभियंता टेलीफोन कार्यालय, उस्मानावाद.

तक्ता क्र. १०.१

उस्मानावाद जिल्ह्यातील स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च (न १९८६-८७ या वर्षाकरिता) (सपये लाखात).

ग्रामपंचायत				जिल्हा परिषद		नगरपालिका		
संख्या	समाविष्ट अत्तलेल्या खेड्यांची संख्या	सकूण उत्पन्न	सकूण खर्च	सकूण उत्पन्न	सकूण खर्च	संख्या	सकूण उत्पन्न	सकूण खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९
५३०	७१२	५०	५४	१५१७	१६०४	८	२९३	२८९

(१२९)

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- १) मुख्य लेखा वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानावाद.

२) कार्यरत अत्तलेल्या ग्रामपंचायतीचा वार्षिक प्रशासन अहवाल १९८६-८७.

३) उस्मानावाद जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका.

तक्ता क्र. १०.२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च १९८६-८७ या वर्षाकरिता (रुपये हजारत).

अ.क्र.	पंचायत सीमिती	ग्रामपंचायतीचे गट ची संख्या	सहाय्यक अनुदाने शासकीय	इतर	अंशदान	देणगी	उत्पन्न कर	शुल्क	इतर	एकूण उत्पन्न (४ ते १०)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
	एकूण जिल्हा	५३०	२१४३	-	६६	९०४	१००२	२९२	५५७	४९६४
१	उस्मानाबाद	९९	४६४	-	-	३०२	२२०	४७	२३२	१२६५
२	कलंब	२३	२७१	-	२७	१४७	१२५	५६	११७	७४३
३	उमरगा	१०२	७२१	-	३९	३३५	३०५	४०	५०	१४९०
४	तुळजापूर	१००	२९९	-	-	-	१७४	११७	११४	७०४
५	परंडा	८२	२३८	-	-	३५	२१	१०	९	३८३
६	भूम	५४	१५०	-	-	८५	८७	२२	३५	३७९

(१३०)

तक्ता क्र. १०.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १०.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १०.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १०.२ पुढे चालू.....

क्र.क्र. पंचायत समिती

क्र.क्र. पंचायत समिती

क्र.क्र. पंचायत समिती

आरोग्य सेवा

सार्वजनिक वांधकामे

सार्वजनिक आणि नैतिक वृध्दी

प्रशासन

समाज कल्याण

पशुधनाये संवर्धन

जमीन मह-सुलांपी/पेसुली व देखभाल

आइतरे नव-नेतीक वृध्दी

रकूणा खर्च (१२ ते १९)

समाज कल्याण

१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
	रकूण जिल्हा	१३६७	२१७६	३००	१३४३	रकूण १६५०	२३७७	३२७६	३७३	५९२६	रकूण १३३९
१	हस्मानावाड	३५६	४०७	७७	३३१	हस्मानावाड २१६	५०८	७४	११३१	हस्मानावाड	
२	दळव	१७८	२८७	७३	१७४	दळव १२	२८८	२८७	७६	७३०	(१६३)
३	उमरगा	४२०	८७२	७९	६१६	उमरगा ५०	१६०	८५२	११	१८५४	उमरगा ५०
४	तुळजापूर	१७५	२९५	४७	३२०	तुळजापूर २९	१७५	१७५	२८	७९४	तुळजापूर
५	परंडा	१४१	१८१	७	१५२	परंडा १२	१४१	१८१	२३	५१६	परंडा १२
६	भूम	९७	१३४	१७	१५०	भूम ३	९७	१३४	११	४०२	भूम ३

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानावाड जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे. यात आलेल्या

आधार:- उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानावाड. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानावाड. या

(१३२)

तक्ता क्र. १०.३

उस्मानाबाद जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च १९८५-८६, १९८६-८७ व १९८७-८८ किरिता (संपये हजारात).

अ.क्र.	लेखा विवरण	प्रत्यक्ष १९८५-८६	सुधारीत १९८६-८७	अंदाजित १९८७-८८
१	जमा			
	१) स्वनिर्मित उत्पन्न			
	अ) स्थानिक उपकरणे	३५,८७	१५,६०	१३,५५
	शुल्कासह			
	ब) शिक्षण	३२	७७	
	क) कृषि	(-) २९	३,८७	
	ड) इमारत व दळणवळण	६,०६	(-) ५,७७	५३
	इ) इतर	८,३७	१०,४९	५०
	सूक्ष्म स्वनिर्मित उत्पन्न	५०,३३	२७,२३	१६,५८
	शासकीय अनुदाने			
	अ) संहितक अनुदान	१०,२९,७५	११,२५,०६	११,६५,६३
	ब) आस्थापना अनुदान	१,८५,२५	२,०३,७२	२,२५,८२
	क) योजनाअर्तगत योजनासाठी अनुदान	१,३७,१९	२,३३,६०	२,१९,८१
	ड) इतर	३४,७८	(-) ७२,२६	१८,१६
	सूक्ष्म शासकीय अनुदाने	१३,८६,६७	१४,९२,१३	१६,२९,७२
	अ) कृषि व अग्रिम	४,४३	५९,३३	५५,५५
	ब) वैद्यकीय व अग्रिम	६७,१९	११,९९	५५,००
	क) किरिता प्रदान	१०,१३,५७	११,६२,२५	११,००,००
	ड) इतर	-	-	-
	सूक्ष्म कर्जे	१०,८५,०४	१३,७१,३०	१२,६५,६५
	कार्ये			
	अ) शिस्त	१,८३,२८	२,५७,७८	२,३३,३३
	ब) इतर			
	सूक्ष्म कर्जे	२७,०५,३२	३१,४६,७३	२९,०२,२८

तक्ता क्र. १०.३ पुढे पान...

तक्ता क्र. १०.३ पुढे चालू..... (१३३)

१	२	३	४	५
व खर्च				
अ) सामान्य प्रशासन:	८५,११	९७,४१	१,१६,६५	
ब) शिक्षण	८,४०,६९	९,६३,९३	९,७६,७१	
क) कृषि	२७,५७	३०,९१	३१,१८	
ड) वैयक्तिक	७,८२	५,४१	२,६१	
इ) पशु संवर्धन	२९,८०	३२,५०	४३,८१	
प) इमारती व दळणवळण	१,५०,२५	१,५७,४७	१,३२,३२	
ग) समाज कल्याण	१४,८३	१६,७३	१९,५८	
ह) तिंचन	८९,७३	१,१८,८९	१,२०,१८	
म) इतर	१,४३,१६	१,८१,३६	२,०३,४४	
एकूण खर्च (अ ते म)	१३,८८,२६	१६,०३,६१	१६,४६,४८	
३ कर्जे				
अ) कर्जे व अग्रिम	४६	५४,७८	१,५५	
ब) ठेवी व अग्रिम	३९,३०	१,४६,३३	४४,००	
क) वित्त प्रेक्षा	१०,१८,८२	११,४९,३५	१२,००,००	
ड) इतर				
एकूण कर्जे	१०,५८,५८	१३,५०,३६	१३,४५,५५	
एकूण संपंदरीत खर्च	२४,४७,५४	२९,५३,९७	२८,९२,०३	
अखेरची शिल्लक	२,५७,७८	१,९२,४६	१०,२५	
संदर: एकूण	२७,०५,३२	३१,४६,४३	२९,०२,२८	

आधार:- मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हापरिषद, उत्तमाजावाड

तक्ता क्र० १००४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नगर पालिकांचे उत्पन्न व खर्च सन १९८६-८७ या वर्षाद्वारे (समये हजारात)

		उत्पन्न								
अ.क्र०	नगरपालिकेचे नाव	अनुदाने व शासकीय	वर्गणी इतर	जकात	नगर पालिकेचे घरे व जमीन यावरील कर	दर व इतर कर	रकूण	नगर पालिका-केव्हा माल-मंत्तेपासून मिळालेला महसूल	इतर	रकूण (३१-०३-९१-१०)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
	रकूण जिल्हा	७४८६	९५४	२२१४	१३१९	१३००	११८३३	२६९७	६३७१	२९३४१
१	उस्मानाबाद	२४८६	-	३४४५	६५४	२६१	४३६०	२०५२	२०५२	१०९५७
२	कळत	५३३	२९९	११६७	१०२	१११	१३८०	३५२	७६५	३३४९
३	उमरगा	५०८	४६९	१४८२	१९८	१२४	१८०७	७	८११	३५९९
४	मुसम	५६२	९२	२३७	६०	६४	३६१	९	१२६	११५०
५	तुळजापूर	१४९८	-	१४८५	१४४	३६७	१९९६	२२७	२३२७	६०४८
६	नळदुर्ग	६५९	-	५९३	५५	७२	७३०	२५	७	१४११
७	परंदा	४७५	९४	३५४	४४	५५	४५३	१९	१५७	११९८
८	भूम	७४५	-	४५१	६२	२४६	७५९	६	११९	१६२९

तक्ता क्र० १००४ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १०४ पुढे पालू.....

अ.क्र. नगर पालिकेचे

नांव	सामान्य प्रशासन	कर वसुलीचा खर्च	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य व सोयी	सार्वजनिक बांधकाम	शिक्षण	इतर	एकूण (१२ ते १८)
१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
एकूण जिल्हा	२५०४	२२६२	१६४२	८२३३	५४४३	११६८	६२८१	२८२३३
उस्मानाबाद	१०१४	१३३	६७९	४८३७	२०७९	-	१७९५	१०५३७
कळंव	२५९	५९९	१७४	१२२६	८६५	७७	७६०	३९६०
उमरगा	१३०	३०४	२२३	४०१	५९४	१४	१२८४	२२५३
मुस्म	११५	१९७	३४	३१३	२४४	-	१४०	१०४२
तुळजापूर	३९७	४३४	३०२	९७१	६९७	७३७	२६३२	६१७०
नळदुर्ग	२७९	६८	१७	२१६	४३६	-	१२९	१२२५
परंडा	१४६	२५५	६१	४२१	२०६	११	१९०	१२९०
भूम	१६४	२६९	७२	५४९	३२२	३२९	५१	१७५६

(१२५)

टीप:- १) माहितीमध्ये तुरवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक यांचा समावेश नाही.

आधार:- उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका.

तकता क्र. १०.५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नगरपरिषद क्षेत्रातील इमारतींची वापरानुसार संख्या व त्यापैकी निवासेत्तर उपयोग अस्तणा-या इमारती अणर त्यांच्या भागामध्ये घालणा-या उद्योग/व्यवसायासंबंधी माहिती १९८३-८४ या वर्षाकरीता.

अ.क्र.	तपशील	उस्मानाबाद	कळंब	तुळजापूर	नळदुर्ग	उमरगा	मुळन	परेंडा	भुम	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
अ)	इमारतीच्या वापरानुसार संख्या									
१)	निवासी	३,६४७	१,६२८	१,७३१	१,०७६	१,८११	१,५२२	१,३१०	१,०५१	१३,७७६
२)	निवासेत्तर	७५७	८८७	७४०	३५६	२४६	३२२	४२६	७१८	४५,३९
३)	मिश्र	३२७	३१३	६७	२३	३६७	१२१	१२८	३४१	१६,५७
	एकूण	४,८०१	२,७२८	२,५३८	१,४५५	२,४२४	१,९७२	१,८६४	२,११०	१९,९७२

(५६६)

ब)	निवासेत्तर इमारतीमध्ये घालणारे महत्वाचे उद्योग/व्यवसाय	उस्मानाबाद	कळंब	तुळजापूर	नळदुर्ग	उमरगा	मुळन	परेंडा	भुम	एकूण
१)	पिठाची गिरणी	३६	१६	१९	७	२८	१८	१०	१८	१५२
२)	बेकरी	१०	-	८	-	-	-	४	३	२५
३)	बर्फाचा कारखाना	१	-	२	-	१	१	१	२	८
४)	शिवण काम	७०	३८	३२	१२	१३६	१७	१८	५७	३७७
५)	घोंगड्या तयार करणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६)	बुरुड काम	७	४	३	-	१	-	२	४	२१
७)	प्रिंटिंग प्रेस, बुक बायंडींग झेरॉक्स, टायपींग करणे	१६	४	५	१	६	२	२	४	४०

तकता क्र. १०.५ पुढे चालू.....

तबला प्र. १०.५ पुणे वा.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
८	साबण व धुलाई पावडर कारखाना	१	२	-	-	-	-	-	-	३
९	टाईल्स, सिमेंट दिवा दगडी जाती बनावणे.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१०	लेथ काम	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११	सोनार काम	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१२	गॅस विक्री	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१३	डेअरी	१	३	४	३	२	२	२	२	१९
१४	पान पट्टी दुकान	५१	३९	५५	१७	२७	५	११	३९	२४३
१५	धान्य व किराना दुकान	१४५	९३	४६	३४	११०	५९	६०	५३	६००
१६	दाखे दुकान	६	३	६	२	१०	१	२	६	३६
१७	फळे व भाजीपाला दुकान	११	५	२	-	६	-	१	८	३३
१८	कापड दुकान	२७	४०	२३	८	२४	२६	१८	२१	१८५
१९	जनरल स्टोअर्स (कटलरी दुकान)	३७	२५	२७	४	१४	५	८	११	१३१
२०	औषधी दुकान	५	४	२	२	१४	५	३	३	३८
२१	पेट्रोल पंप	१	-	१	१	१	-	-	-	४
२२	पुले व द्वार व इतर सामान विक्री	-	-	२७	-	-	-	४	-	३१
२३	मोटारी व मोटार सायकल विक्री	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(५१३)

तबला प्र. १०.५ पुणे वा.

तक्ता क्र. १०५ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
२४	हॉटेल व लॉज	२५	६८	४२	१६	४९	२७	३६	४२	३७५
२५	पसतीगृह	२	-	-	-	-	-	१	-	३
२६	गोदाम	१८	९	७	२	५	३२	२०	७	९०
२७	सायकल व गॅस बत्त्या भाड्याने देणे	२९	१२	१०	४	१०	६	१७	१०	९८
२८	वैधानिक सेवा	२१	९	-	-	१७	-	१०	२२	७६
२९	गुरांघा दवाखाना	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३०	दवाखाना	३५	१६	१२	४	१६	२३	१०	१८	२२७
३१	सिनेमा, नाट्यगृहे वगैरे	४	२	२	-	२	२	४	५	२१
३२	वाचनालये, व्यायाम शाळा इतर छेळांची केंद्रे (बॅड पार्टी वगैरे)	११	७	१०	३	१	११	४	१३	५०
३३	फोटो स्टुडिओ	३	३	४	१	-	४	१	१	१७
३४	सलून	२१	२८	१८	६	११	६	८	३०	१२८
३५	लाईली	१५	६	११	४	९	४	४	१०	६३
३६	इलेक्ट्री शिपन	-	४	-	-	-	३	३	३	१३
	एकूण	६७९	४४०	३७७	१३१	५०५	३२९	२६४	३८९	३०१४

(१३६)

नोट:- सन १९८५-८५ व १९८५-८६ ची नगरपालिका "क" पत्रके उपलब्ध नसल्यामुळे सन १९८३-८४ चीच माहिती दिलेली आहे.

आधार:- जिल्हा तांत्रिकी अधिकारी, उस्मानाबाद (नगरपालिका "क" पत्रकेक) (१९८३-८४ ची)

(१३२)

तक्ता क्र० ११-१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विविध विकास शीर्षकाली इंग्लिश योजनांतर्गत वर्ष
१९८६-८७ या वर्षाकरिता (सपथे हजाराला)

अ.क्र.	विकास शीर्षक	राज्यस्तर योजना	केंद्र सहाय्यीत योजना	एकूण वर्ष
१	२	३	४	५
१	कृषि व सलग्न सेवा	अ) ४८१२ ब) - एकूण ४८१२	४३३५ - ४३३५	९१४७ - ९१४७
२	ग्रामीण विकास	अ) ११०७१० ब) १२९२० एकूण १२३६३०	६४६१ - ६४६१	११७१७१ १२९२० १३००९१
३	पाटबंधारे व पुर नियंत्रण	अ) १८५६६ ब) ७५८६ एकूण २६१५२	- - -	१८५६६ ७५८६ २६१५२
४	विद्युत विकास	अ) ३२१९ ब) १७०७७ एकूण २०२९६	- - -	३२१९ १७०७७ २०२९६
५	उद्योग व खाणकाम	अ) ८६१ ब) - एकूण ८६१	७२१ - ७२१	१५८२ - १५८२
६	वाहतूक व दळणवळण	अ) २५१२ ब) ११९८ एकूण ३७१०	- - -	२५१२ ११९८ ३७१०
७	शास्त्र तंत्रविद्या आणि पर्यावरण	अ) ७८७२ ब) ११०१० एकूण १८८८२	७३३५ ६७१२ १४०४७	१४२०७ १७७२२ ३१९२९
८	पर्यटन सामान्य आर्थिक सेवा	अ) १२३३० ब) १८३३३ एकूण ३०६६३	१७७२ - १७७२	३२४३३ - ३२४३३
९	सामाजिक व सामुहिक सेवा (शिक्षण कला आणि संस्कृती)	अ) ७६१५ ब) १६०० एकूण ९२१५	- - -	७६१५ १६०० ९२१५

तक्ता क्र० ११-१ पुढे चालू..

(१४०)

तक्ता क्र. ११.१ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५
१० आरोग्य सेवा	अ) ५७३६ ब) - एकूण ५७३६	५७८६	११२२२	-
११ पाणी पुरवठा; गृहनिर्माण आणि नगर विकास	अ) ४५०४६ ब) - एकूण ४५०४६	-	४५०४६	-
१२ माहिती व प्रसिध्दी	अ) - ब) - एकूण -	-	-	-
१३ भागात वर्गियांचे कल्याण	अ) १४३४ ब) - एकूण १४३४	-	१४३४	-
१४ कामगार व कामगार कल्याण	अ) ६७९ ब) - एकूण ६७९	-	६७९	-
१५ समाज कल्याण व पोषण	अ) २३९१ ब) - एकूण २३९१	१५२३	३९१४	-
एकूण वेरीज गट १ ते १५	अ) २०३५८१ ब) ४०३८१ एकूण २४३९६२	१८५२६	२२२१०५	४०३८१ २६२४८८

टीप:- १) अ = जिल्हा योजनांतर्गत खर्च.

ब = अनुषंग दुर करण्यासाठी मिळालेल्या तरतुदीतून झालेला खर्च.

आधार:- जिल्हा नियोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. ११.२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सन १९८६-८७ या वर्षात योजना खालील महत्वाची भौतिक साध्ये.

अ.क्र.	विकसनशील उपशिक्षण	बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये
१	२	३	४	५
१	कृषि कार्यक्रम	१) तालुका वीजगुणन क्षेत्राचा विकास २) तिसांतीक अल्पभूधारक व शेतकऱ्यांसाठी अनुदानाचा भरीव कार्यक्रम (केंद्र सहाय्यीत) ३) मागास वर्गीयांसाठी नववृद्धासाठी दारिद्र्य रेषेवर आणण्यासाठी विशेष सहाय्य योजना (केंद्र सहाय्यीत). ४) मागास वर्गीय आणि नववृद्ध, जस उत्पादक शेतकऱ्यांना अर्थ सहाय्य ५) फलोदान. विकासच्या धरुल्ल योजनेसाठी भांडवली अनुदान ६) भाजीपाला विकासासाठी उत्तेजन	वि. संख्या मिनीकीट पॉकीटे लाभधारक संख्या " " मिनिकीट संख्या	२ २०७०० ५९८ ३६ १८१८ ७०
२	सिंचन (लघु)	१) गरिबी विरुद्ध कार्यक्रमाखालील लहान शेतकऱ्यांच्या शेतात विहीरी खणण्याचा कार्यक्रम. २) अपशस्वी विहीरींना अनुदान.	विहीरी संख्या "	७५ २४
३	पशु संवर्धन	१) तोंडाचे व पायाचे रोगावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्थ सहाय्य (केंद्र सहाय्यीत) २) विद्यमान पशु वैद्यकीय संस्थांना औषधे पुरवणे. ३) पशु प्रथमोपचार केंद्रांची स्थापना ४) जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्राची स्थापना व वाढ करणे आणि कळसाठी गोठे व इमारती बांधणे.	जनावरांची संख्या दवाखाना संख्या केंद्र संख्या उपकेंद्र संख्या	२०,००० ६४ ६ १६

तक्ता क्र. ११.२ पुढे चालू.....

(१११)

तक्ता क्र. ११.२ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५
४	दुग्ध व्यवसाय विकास	१) पारहयासाठी बाय पुरवठा (केंद्र सहाय्यीत) २) भाकड व गाभण म्हशीच्या वाहतुकीसाठी अर्थ सहाय्य (केंद्र सहाय्यीत) ३) उच्च पैदास क्षमतेच्या एक वर्षे वयाच्या पारटयाचा पुरवठा करणे (केंद्र सहाय्यीत) ४) भाकड व गाभण म्हशीच्या पुरवठा (केंद्र सहाय्यीत)	लाभधारक संख्या " " "	६० ३ ४० ३
५	वने	१) गरिब व बेरोजगार लोकांकडून वृक्षरहित जंगलात वन रोपण करणे	लाभधारक संख्या	१८
६	मत्स्य व्यवसाय	१) अवसुध्द पाण्यातील मत्स्य संवर्धन. २) मत्स्य व्यवसाय उपयोगी आवश्यक सामुग्रीच्या खरेदीसाठी सहाय्य. ३) मच्छिनार पुवठांना प्रशिक्षण ४) मच्छिनारांना विमा हप्ता भरण्यासाठी अनुदान	उत्पादन मे. टन नॉयलॉन सूत किती उमेदवार संख्या विमाधारक संख्या	७०० ४० ८ १००
७	सहकार	१) सागात वर्गीय व नवतुधदांना व्याजाकरिता अर्थ सहाय्य २) पगन संस्थांना भाग भांडवल ३) ग्राहक उद्योगांना भाग भांडवल ४) हरिजन वस्तीमध्ये प्राथमिक/मध्यवर्ती ग्राहक स्टोअरच्या शाखा उघडण्यासाठी व्यवस्थापकीय अर्थ सहाय्य ५) आदिवासी/अनुरांपित जातींना/नवतुधदांना सहकारी साखर कारखान्यांचे भाग खरेदीसाठी अर्थ सहाय्य.	सभासद संख्या संस्था संख्या " " सभासद संख्या	५५ १ १ ३ १५१

(१५२)

तक्ता क्र. ११.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ११.२ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५
८	सांभुहिक विकास	१) ग्रामीण सफाई कार्यक्रम	संडास-पात्रे	१६
९	रस्ते	१) जिल्हा रस्ते (जिमान गरजा कार्यक्रम सोडून) २) जिमान गरजा कार्यक्रम ग्रामीण रस्त्याचा विशेष कार्यक्रम ३) हरिजन वस्त्यांना जोडणारे रस्ते विशेष घटक योजना	रस्ता कि.मी. " " कामे प्रगती पथावर आहेत.	१०५० ४११०५५
१०	उर्जा	१) हरिजन वस्त्यांचे विद्युतीकरण २) सामान्य विकास	वस्त्या संख्या पंप संख्या	१८ ३०५
११	शिक्षण	१) आर्थिकदृष्ट्या मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सवलती २) माध्यमिक कॉलेज महाविद्यालयातील मुलींना सोफ्ट शिक्षण ३) विना अनुदानात उच्च माध्यमिक व कॉलेज महाविद्यालयातील आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सवलती. ४) ग्रामीण ग्रिडा केंद्र स्थापन करणे.	विद्यार्थी संख्या " " केंद्र संख्या	१०५६ ११२४३ ९८५६ प्रस्ताव पाठवले आहेत अद्याप मंजूरी मिळालेली नाही.
		५) ग्रामीण/नागरी/भागातील स्वयंसेवी युवक मंडळांना आर्थिक सहाय्य	युवक मंडळ संस्था	९
१२	वैजिक्य व आरोग्य	१) राष्ट्रीय हिवताप नियंत्रणाचा कार्यक्रम (केंद्र सहाय्यीत) २) प्राथमिक आरोग्य केंद्र/उपकेंद्र ग्रामीण सणालये दांडण्याचा अनुभव ३) प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रांना आर्कास्मक अनुदानात वाढ करणे. ४) नळाने पाणी पुरवठा (खास उपाय) ५) पी. सत. डी. स. चा नालिका विहीरी खणण्याचा कार्यक्रम	रक्त तपासणी संख्या केंद्र संख्या " खेड्यांची संख्या विहीरी संख्या	१३२७६४ १३ २०४ २१ ६९०

(१९९२)

तक्ता क्र. ११.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ११.२ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५
१३	घरे	१) खेड्यांतील गावठाणवा विस्तार व घरवांधणी साठी जागांची तरतूद.	गावांची संख्या	४५
१४	क्ला व संस्कृती	१) सार्वजनिक ग्रंथालयांना सहाय्यक अनुदान.	ग्रंथालय संख्या	७
१५	कामगार व कल्याण	१) चालू औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मधील उपकरणांची त्रुटी भरून काढणे २) संजय गांधी स्वावलंबन योजना.	संस्था संख्या लाभार्थी संख्या	२ १६४
१६	<u>आदिवासी उपयोजना</u>			
	१) कृषि	-	-	-
	२) बर्जा	-	-	-
	३) शिक्षण	-	-	-
१७	१) संकीर्ण	१) सकारित्मक ग्रामीण विकास कार्यक्रम (केंद्र सहाय्यीत)	कुटुंब संख्या	५८७१

आधार:- जिल्हा नियोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

(४४४)

तक्ता क्र. ११.३

उस्मानावाद् जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजना • १९८६-८७ या वर्षाकरिता • (सपथे हजाराला) •

अ.क्र.	कामाचा प्रकार • नियोजित कामांची संख्या	मंजूर केलेल्या कामांची संख्या	सुरु केलेल्या कामांची संख्या	पूर्ण केलेल्या कामांची संख्या	मध्येच वेद केलेल्या कामांची संख्या	कामासाठी केलेली तरतूद	कामावर झालेला एकूण खर्च (वर्षातील)	रोजगार निर्मिती (मनुष्य दिवस) (वर्षातील)	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	सिंचन	८१३	८१३	१८२	३५०	१६७		४,२०,२७	५३२२३५१
२	सार्वजनिक कामे	६९६	६९६	११४	३७०	१८६		२,९३,५१	३७१७०४६
३	कृषि	६८१	६८१	१४१	२८०	१६१		१,४४,८३	१८३४१४५
४	वनीकरण	९५	९५	९२	-	३		२४,५५	३१११५८
५	इतर	-	-	-	-	-		-	-
	एकूण जिल्हा	२२८५	२२८५	५२९	१०००	५१७		८,८३,१८	१११८४७००

कामाच्या मागणीनुसार शासनाकडे पत्र मारण्याची कार्यवाही

टीप:- १) सार्वजनिक कामे यामध्ये रस्त्यांच्या कामाचा समावेश आहे.

आधार:- उपजिल्हाधिकारी, (रो. ह. यो.) जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानावाद्.

तक्ता क्र. ११.४

उस्मानावाद जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजना सन १९८६-८७ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	माहिना	वर्ष (रुपये लाखात)	मनुष्य दिवस	रोजगार हमी खालील कामांची संख्या	
१	२	प्रत्यक्ष	संचित	६	
		३	४	५	
१	एप्रिल	६४.१७	६४.१७	८४८३२५	४८१
२	मे	८७.६३	१५१.८०	८९४२००	५३५
३	जून	८७.६३	२३९.४३	१०१२९५०	५०४
४	जुलै	७३.६८	३१३.११	१०२४२५०	५४०
५	ऑगस्ट	९६.६५	४०९.७६	११२८०००	५५२
६	सप्टेंबर	७३.६७	४८३.४३	१०७७४००	५०२
७	ऑक्टोबर	६८.३८	५५१.८१	८५१४३५	४८०
८	नोव्हेंबर	४६.६९	५९८.५०	६१५८५०	३९२
९	डिसेंबर	५६.९२	६५५.४२	७३३८५०	४१४
१०	जानेवारी	५६.०१	७११.४३	९२२३७५	४६८
११	फेब्रुवारी	६८.५६	७७९.९९	८०९०७५	४५९
१२	मार्च	१०३.१९	८८३.१८	१२६७०००	५२६
	सकूल	८८३.१८	-	१११८४७००	-

(१४६)

आधार:- उपजिल्हाधिकारी, (रो.ह. यो.), जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानावाद.

तक्ता क्र. ११.५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संदर्धी झालेल्या उपयोजना १९८६-८७ चा वर्षाकरिता.

अ.क्र. तालुका •सकूण गावांची संख्या •गांवांतील वाड्यांची व वाराही न्हिने पुरेसे पाणी उपलब्ध असलेल्या (१९८१ च्या जनगणनेनुसार) वस्त्यांची संख्या • गांवांची संख्या •त्याखालील वाड्या व वस्त्यांची संख्या.

१	२	३	४	५	६
१	उस्मानाबाद	१२५	३१	२६	२६
२	ळंठ	१२१	१३	६७	१३
३	उमरगा	१३३	१७	२५	१०
४	तुळजापूर	१२१	५०	१०५	३४
५	परंडा	११७	१४	२४	१४
६	भूम	२५	२	७७	८
	सकूण	७१२	१३४	५३४	१०५

(क.६)

तक्ता क्र. ११.५ पुढे चालू.....

तक्ता क्र. ११.५ पुढे चालू.....

अ.क्र.		पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना.									
		टंकरने पुरवठा होणा-या गावांची संख्या			वैलगाडीने पुरवठा होणा-या गावांची संख्या			इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या गावांची संख्या			
		वाड्या/वस्त्यांची संख्या			वाड्या/वस्त्यांची संख्या			वाड्या/वस्त्यांची संख्या			
१	२	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१	उस्मानावाद	२०	३	२३	-	२	३	९	-	-	विहीरी खोल करणे
२	कळव	२४	-	२९	-	-	-	३०	-	-	तुडकी खोदणे
३	उमरगा	१९	४	२२	२	-	३	१७	३	-	उ.ना.
४	तुळजापूर	१३	१३	१३	३	३	५	-	-	-	
५	परंडा	८	-	९	१५	-	३४	-	-	-	
६	भूम	१३	१	१३	५	-	१२	-	-	-	
	एकूण	१७	२१	१०९	२५	५	५५	५६	३	-	

आधार:- उस्मानावाद जिल्ह्यातील सर्व गट विकास अधिकारी.

(१४२)

तक्ता क्र. ११०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील संकरीत व अधिक उत्पादन देणा-या पीकांच्या जाती व त्या खालील क्षेत्र १९८६-८७ या वर्षाकरिता.
(क्षेत्र: हेक्टरमध्ये)

अधिक उत्पादन देणारी पीके		संकरीत पीके		सुधारीत पीके	
पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
१	२	३	४	५	६
		१) ज्वारी	६१२७०	१) भात	७५००
		२) वाजरी	५९२०	२) ज्वारी	९३२३०
		३) मका	५२०	३) वाजरी	६९०
				४) मका	९०
				५) गहू	२५००

निरंक

निरंक

(१५९)

टीप:- अधिक उत्पादन देणारी पीके (स्व.वाय.पिठ) ही योजना बंद झाल्यामुळे माहिती निरंक दिलेली आहे.

आधार:- जिल्हा कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद

तक्ता क्र. ११-७

उस्मानावाद जिल्ह्यातील रासायनिक खतांचे वाटप: १९८६-८७ या वर्षाकरिता.

रासायनिक खतांचे वाटप (मे. टनात)

नियंत्रित संस्थाकडून	खाजगी संस्थाकडून	एकूण	शेरा
१	२	३	४
२४९९.२	३७४८.८	६२४८.०	-

(१५०)

आधार:- जिल्हा कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानावाद.

तक्ता क्र. ११०८

उस्मानावाद जिल्ह्यातील साखर कारखाने वर्षा:- १८६-८७ करीता.

अ.क्र.	तालुका	साखर कारखानेचे नांव	न्याये	सहकारी खाजगी	प्रतिदिन गळीत क्षमता (मे.टन)	प्रत्यक्ष झालेले गाळप (मे. टन)	साखरेचे उत्पादन (मेट्रिक टन)
१	२	३	४	५	६	७	
१	उस्मानावाद	तेरणा शेतकरी सहकारी कारखाना लि. दोंकी (तेरणा नगर)	सहकारी	सहकारी	३५००	२२३३८३	२१९६९
२	कोंढा	-	-	-	-	-	-
३	उमरगा	-	-	-	-	-	-
४	तुळजापूर	श्री. तुळजाभवानी शेतकरी सहकारी कारखाना लि. नळदुर्ग.	सहकारी	सहकारी	१२५०	५०४	१५
५	परंडा	-	-	-	-	-	-
६	भूम	-	-	-	-	-	-
एकूण			२		४७५०	२२३८८७	२१९८४

आधार:- १) कार्यकारी संचालक, तेरणा शेतकरी सहकारी साखर कारखाना लि. दोंकी (तेरणा नगर) ता. उस्मानावाद.
२) कार्यकारी संचालक, श्री. तुळजाभवानी शेतकरी सहकारी साखर कारखाना लि. नळदुर्ग ता. तुळजापूर.

(१५१)

तक्ता क्र. ११.२

उस्मानावाद जिल्ह्यातील दुग्ध संस्थांची तालुकावार माहिती सन १९८६-८७ करिता.

अ.क्र.	तालुका	दुग्ध संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या	शोळा केलेले एकूण दुग्ध ("०००" लिटर)	तरासरी प्रतिदिन	शीत गृहांची संख्या	शीतगृहांची क्षमता (हजार लिटर)
१	२	३	४	५	६	७	८
१	उस्मानावाद	५२	५८७८	११४९	३१४६	१	१०
२	कळव	८४	९४०८	२८००	७६७०	-	-
३	उमरगा	५१	५७६३	३६२	९९२	१	४
४	तुळजापूर	४६	५१५२	५३५	१४६५	-	-
५	परंडा	५२	५६१०	१५३१	४१९४	१	१०
६	भूम	८०	९२३७	९४२२	२५८१४	१	५०
	एकूण जिल्हा	३६५	४१०४८	१५७९९	७२१३	४	७४

(२५२)

आधार:- जिल्हा दुग्ध शाळा विकास अधिकारी, उस्मानावाद.

तक्ता क्र. ११-१०

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील अवधी प्रवण कार्यक्रमाची माची प्रगती सन-१९८६-८७ या वर्षाकरिता या कार्यक्रमांतर्गत जिल्ह्यातील निवडलेल्या तालुक्यांची संख्या

- (१) देह पुरस्कृत - ३
(२) राज्य पुरस्कृत-२
(३) एकूण ५

अ.क्र. विकास शीर्षक उपलब्ध झाले-
ली आर्थिक तरतूद (रु. लाखात) झालेला खर्च (रु. लाखात) खर्चाची टक्केवारी भौगोलिक साध्याचा तपशील बाब साध्याचा परिमाण लक्ष्य साध्य साध्यांची टक्केवारी

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	कृषि विकास	६.३९	६.३९	१००	कोरडवाहू शेती	संख्या			
					१) ४६ हेक्टरचे प्रात्यक्षिकांचे भूजंड	"	२६	२६	१००
					२) मिनीकीट प्रात्यक्षिके	"	३८	३९	७६
२	लघु पाटबंधारे	३३.३५	३४.४८	१०३	१) लघु सिंचन तलाव	"	२	-	कामे प्रगती
					२) पथदर्शी योजना	"	१	-	पथावरवर आहेत
					३) पाझर तलाव	"	१	-	
३	पशु संवर्धन	९.८५	९.९३	१०१	१) कृत्रिम रेतन उपकेंद्राची स्थापना-उपकेंद्रे	"	२२	१८	८२
					२) हेल्थ क्लर पशु	"	१०००	९३३२	१०४
					३) रोग निदान अन्वेषण प्रयोग शाळा	"	३	३	१००
					४) कृत्रिम गर्भ धारणा केलेले पशु	"	१५९०	८००	५०

तक्ता क्र. ११-१० पुढे चालू

तक्ता क्र. ११-१० पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
४ दुग्ध विकास	०.८७	०.४१	१००	दुग्ध सहकारी संस्थांना भाडवलासाठी अनुदान संस्था	संख्या	२९	२९	१००	
५ वने व कुरण विकास	६.९६	६.९६	१००	१) वनीकरण केलेले क्षेत्र २) कुरण विकास केलेले क्षेत्र	हेक्टर	३१६	२९२	९२	
६ सामाजिक वनीकरण	५.७०	४.१५	७३	वनीकरण केलेले क्षेत्र	"	८०	९	११	
७ मत्स्य व्यवसाय	०.२८	०.२८	१००	१) मत्स्यबीज २) मत्स्य संवर्धनासाठी पाण्याची डबकी (फिश पॉइंट) ३) मत्स्य उत्पादन	(संख्या लाखात) १) संख्या २) हेक्टर मेट्रीक टन	१.८३	१.८३	१००	
८) प्रकल्प प्रशासन	०.७५	०.७५	१००	प्रशासनावरील खर्च	-	-	-	-	
सकूण	६४.१५	६३.८१	९९						

आधार:- गिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, उस्मानाबाद.

(१५६)

उस्मानावाद जिल्ह्यातील सकात्मक आदिवासी विकास कार्यक्रमांची प्रगती, त्यावरील तरतूद व खर्च १९८६-८७ साठी तर्फावारितर्फा कार्यक्रमांखाली असणाऱ्याः- १) तालुक्यांची संख्या २) गावांची संख्या ३) रकूम लोकांख्या (१९८१ जनगणने प्रमाणे) ४) अनुसूचित जातीची लोकांख्या (१९८१ जनगणने प्रमाणे)

अ.क्र. विकास क्षेत्र १९८६-८७ खर्चाची तरतूदीशी टक्केवारी

क्र.	विकास क्षेत्र	तरतूद	खर्च
अ	१) कृषि व सलग्न सेवा	३	४
	२) ग्रामीण विकास		
	३) पाटबंधारे व पुरीनयंत्रण		
	४) विपुल विकास		
	५) उद्योग व खाणकाम		
	६) वाहतूक व दळणवळण		
	७) शिक्षण, क्रीडा, प्ला, व संस्कृति.		
	१०) आरोग्य सेवा.		
	११) पाणी पुरवठा, गृहनिर्माण व नगरीयविकास		निरंक
	१२) माहिती व प्रसिध्दी		
	१३) मागासवर्ग कल्याण		
	१४) कामगार व कामगार कल्याण		
	१५) समाजकल्याण व पोषण		

रकूम
 व) माडा योजनेखालील तरतूद
 क) न्युक्लीअस व्जेट

टीप:- सदरचा कार्यक्रम या जिल्ह्यात लागू नाही म्हणून माहिती निरंक आहे.
 आधार:- जिल्हा नियोजन व विकास परिषद, उस्मानावाद.

(५५६)

(१५६)

तक्ता क्र० ११-१२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील वीस कलमी कार्यक्रम १९८६-८७.

कलम क्र.	वाच	परिमाण	उद्दिष्ट	साध्य
१	२	३	४	५
१	अ) सिंचन क्षमतेमध्ये वाढ करणे मोठे, मध्यम व लघुपाटबंधारे (राज्यक्षेत्र) (लघुपाटबंधारे- (स्थानिक क्षेत्र)	हेक्टर	१६२०	८८४
२	अ) कडधान्याचे उत्पादन वाढवणे	हेक्टर (हजारात) उत्पादन मे.टन(")	१६४.००(x) ५४.०३	८५.५२ ३२.००
	ब) तेलीव्यांचे उत्पादन वाढवणे	हेक्टर (हजारात) उत्पादन मे.टन(")	१५६.८०(x) १६४.२०(x)	१२२.९७ ६५.१०
३	अ) सकारित्मक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	लाभार्थी संख्या	५१४७	५५८७
	ब) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रम	लाभ मनुष्यदिन	४.२५	५.४८
	क) ग्रामीण भूमीहीन रोजगार हमी कार्यक्रम	"	३.७६	१२.७२
४	अतिरिक्त जमिनीचे वाटप	एकर	७५	१६६
६	पेठिवगारांचे पुनर्वसन	संख्या	-	१७
७	अ) अनुसूचित जातीच्या दुर्दैवाना सहाय्य	संख्या	२८१५	२८२७
	ब) अनुसूचित जमातीच्या दुर्दैवाना सहाय्य		२४५	४४
८	पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न सोडवणे	खेडी संख्या	२२	१५६
९	अ) घरासाठी जागा देणे	संख्या	८००	६४५
	ब) घरवांधणीसाठी अर्थ सहाय्य देणे	संख्या	८००	५३२
१०	अ) गलिच्छ वस्ती सुधारणा	संख्या	-	-
	ब) आर्थिकदृष्ट्या दुर्दैव घटणाऱ्या घरे वांधणे	संख्या	-	-
११	अ) खेड्यांचे विजुतीकरण (x, x)	संख्या	-	-
	ब) संपर्काचे विजुतीकरण	संख्या	२३००	२४०२

तक्ता क्र० ११-१२ पुढे पालू.....

(१५६-अ)

तक्ता क्र. ११.१२ पुढे चालू.....

१	२	३	४	५
१२ अ) झाडे लावणे	संख्या लाखात	४८.००	५०.१६	
व) वायोगत रंच वसवणे	संख्या	१०००	१००७	
१३ कुटुंब नियोजन शस्त्रिया	संख्या	१२७२०	८७३७	
१४ व) प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्राची संख्या				
स्थापना करणे				
१५ सकारित्मक बालविकास सेवागृह	क्रमगामी संख्या	१	१	
स्थापणे				
१६ अ) प्राथमिक शिक्षण (x)	१) शाळा	संख्या	७२५	७२५
	२) विद्यार्थी	संख्यालाखात	२.०२	२.०३
	३) शिक्षक	संख्या	७१७२	७१७२
१६ व) प्रौढ शिक्षण	१) प्रौढ केंद्रे	संख्या	७३०	७३०
	२) प्रौढ		१२२००	१२२००
१७ रास्त भावाची दुकाने उघडणे	संख्या	१४	२४	
१८ ग्रामोपोग व लघुगोग स्थापणे	संख्या	२९	१२८	

टीप:- १) क्लम क्र. ५ यात समाविष्ट नाही. २) (x) या

उल्लेखिलेली उद्दिष्टे संबंधित खात्याने ठरविलेली आहेत.

३) (x x) १९७१च्या जनगणनेतील खेड्यांच्या संख्येचे प्रमाणे सर्व खेड्यांचे पिढुतीकरण झालेले आहे.

आधार:- १) महाराष्ट्र राज्यातील वीस क्लमी कार्यक्रमाच्या प्रगतीचा आढावा १९८२-८३ ते १९८७-८८

२) जिल्हा नियोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

(१५७)

तकता क्र० ११-१३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील विशेष घटक योजना सन १९८६-८७ वर्षाकरिता

अ.क्र.	सेक्टर	उन्न लब्ध झालेली आर्थिक तरतूद (रुपये लाखात)	झालेला खर्च (रुपये लाखात)	खर्चाची टक्केवारी (रुपये लाखात)
१	२	३	४	५
१	कृषि सलग्न सेवा	११.०३	१४.९१	१३५
२	ग्रामीण विकास(स्वात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प व राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रम)	१४.३९	२०.४०	१४२
३	पाटदंधारे व पुर नियंत्रण	-	-	-
४	विद्युत विकास	१२.२३	१०.२५	८४
५	उद्योग व खाणकाम	१.१३	१.८०	७१
६	वाहतूक व दळणवळण	४.००	४.०२	१०१
७	शास्त्र तंत्रविद्या आणि पर्यावरण	-	-	-
८	पर्यटन, सामान्य आर्थिक सेवा	-	-	-
९	सामाजिक व सामुहिक सेवा	३.२८	२.८४	८७
१०	आरोग्य सेवा	-	-	-
११	पाणी पुरवठा, गृहनिर्माण आणि नगर विकास	१८.५५	१९.६८	१०६
१२	माहिती व प्रसिध्दी	-	-	-
१३	मागास वर्गीयांचे कल्याण	१४.५०	९.२२	६४
१४	कामगार व कामगार कल्याण	-	-	-
१५	समाज कल्याण व पोषण	-	-	-
१६	केंद्रीय विशेष अनुदान	४१.७३	२३.४३	५६
१७	इतर	-	-	-
एकूण जिल्हा		१२०.८४	१०५.५५	८७

आधार:- समाज कल्याण अधिकारी वर्ग - १ उस्मानाबाद

तक्ता क्र. १२.१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निवडक शेतीमालाच्या सरासरी घाऊक किंमती १९८६ या वर्षातील (प्रतिक्षीटल मूल्य रुपयामध्ये).

अ.क्र. मालाचे प्रकार वर्षे जाने. फेब्रुवारी मार्च एप्रिल मे जून जे. जुलै ऑगस्ट सप्टे. ऑक्टो. नोव्हें. डिसेंबर वर्षाची सरासरी

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१	गहू	गिबळा	१९८६	२७२	२८१	२६४	३३०	२७४	२७९	२७३	२५५	२७७	२९२	३१३	३१५	२८३
	"	तांदडा	१९८६	२५६	२६८	२६६	२४९	२८३	२६१	२५७	२५९	२८५	३००	२९७	२८०	२७२
२	ज्वारी	पांढरी	१९८६	२०५	२०६	२०५	२३४	२२४	२२०	२३३	२३१	२३३	२३७	२५०	२४२	२२७
	"	हायड्रीड	१९८६	१३७	१३६	१३१	१३३	१४८	१५४	१५८	१५७	१५२	१५६	१६१	१५९	१४९
३	ताणरी	दिरवी	१९८६	१६७	१५६	१३८	१५४	१८७	१९१	-	-	१६७	१५७	१७०	१६८	१६५
४	मका	लोळ	१९८६	१६५	१७३	१८७	१९८	२००	२०१	१८०	१८९	१६२	१५७	१५२	१६६	१७८
५	तूर	पांढरी	१९८६	३५३	३६२	३६५	३६५	४४५	४४९	५००	४६१	५५०	५००	४७५	४८२	४४२
	"	तांदडी	१९८६	३६३	३६८	३६४	३६१	४०५	४२०	४५२	४७५	५५०	५११	५२५	५१०	४४२
	"	गाजर	१९८६	३७५	३६३	३७३	३७०	४१७	४५५	४६४	५०१	५००	४५१	-	-	४२७
६	चना	तांदडा	१९८६	४८९	४६४	४४४	४१२	४०३	४०४	३९४	३७१	५०४	३२८	३७२	३५३	४१२
७	उडिद	लोळ	१९८६	४३५	३५०	४३७	४१५	४३०	३९५	३४३	४३४	४६२	४३६	४२३	४३०	४१५

(२५३)

तक्ता क्र. १२.१ पूरुषोत्तम...

क्र.	विवरण	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५
८	मूंग	१९८६	३६४	३७५	३८८	३४५	४१३	४१३	३७५	३५०	४११	३७१	४१३	४१६	३८६
९	गूळ	१९८६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	"	१९८६	३२८	३२९	३१६	३१४	३१०	३५६	४१३	४२४	४१०	३७४	३४६	३५३	३५६
१०	कापूस	१९८६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११	शेगा	१९८६	४७१	४७२	४९३	५१८	५३९	५३७	४९२	५९४	६४३	६१४	६२८	६००	५५०
१२	करडी	१९८६	३४३	३३८	३५४	३७६	४१८	४४२	-	-	-	-	-	-	-
	"	१९८६	४७६	४८६	४८३	४७९	५३६	५२६	५१३	६०५	५७६	५७६	७२१	७०५	५५५
१४	तीळ	१९८६	६४७	६१७	६४६	६५८	७००	७७३	७९१	९१७	८०८	८२७	८७०	११२२	७८१

आधार:- कृषि उत्पन्न बाजार समित्या

(१५३)

तक्ता क्र० १२०२

मुस्मान्नासुबादु सिमलयालीक रिकनाड मुस्मान्नासुबादुच्या विहकाणे महत्वाच्या वस्तुच्या सरासरी किंमती १२८६ या वर्षाकरिता (मुख्य स०) अ.क्र० मालाचे वर्णन गुणवत्ता बपरिसाण गासिक सरासरी किंमती

२०३६-३७ २८-२०३६ ६३-३६ प्रकाश्या जानेवारी मे २ मार्च एप्रिल मे जून जुलै ऑगस्ट सप्टेंबर ऑक्टोबर नोव्हेंबर डिसेंबर सरासरी

थोडक्यात

विवरण

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
धान्ये	५००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००
१ तांदूळ-उत्तम-सोळा	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००
२ तांदूळ जाडे भरडे "	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००
३ तांदूळ-महयम	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००
४ महु-सोळा	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००
५ गहु-सोळा	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००
६ गहु आटा	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००	३००
७ चवारी	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००	१००
८ ज्वारी	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००
९ बाजरी जाडा भरडा	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००	२००
१० उदरभरी जाडा	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००	६००
११ उदरभरी जाडा	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००
१२ उदरभरी जाडा	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००
१३ उदरभरी जाडा	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००
१४ उदरभरी जाडा	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००
१५ उदरभरी जाडा	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००
१६ उदरभरी जाडा	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००
१७ उदरभरी जाडा	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००
१८ उदरभरी जाडा	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००
१९ उदरभरी जाडा	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००
२० उदरभरी जाडा	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००	५००

तक्ता क्र० १२०२ पुढे बालू.....

तक्ता क्र० १२२ पुढे चालू.....

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
३४ कोळसा	लोका कि०गै०	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००
३५ जळादू लादूड	लोकल "	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००
३६ काडीपेटी वि०मो०	५० काडी	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५
३७ थोतर राजबहादुर जोडी		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३८ साडी सोलापूरी नग		४३.००	४४.००	४५.००	४५.००	४५.००	४८.५५	४९.००	४८.००	४८.००	४८.००	४८.००	४८.००	४८.००	४८.००	४८.००	४८.००
३९ शर्टिंग राजबहादुर मिठर		१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००
४० कोर्टिंग गुंतरे		२९.००	२५.००	२५.००	२५.००	२५.००	२५.००	२५.००	-	-	२५.००	२५.००	२५.००	२५.००	२५.००	२५.००	२५.००
४१ शंकरपीस ब्लाऊज ६५ सें०मी०		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४२ पितळी भांडी पुना कि०गै०		५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५६.२५	५२.५०	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००	५०.००
४३ साबण अडे धुण्याचा ५०१ वारड०	६०	६.५०	६.५०	६.५०	६.५०	६.५०	६.५५	६.५५	६.५०	६.५०	६.५०	६.५०	६.५०	६.५०	६.५०	६.५०	६.५०
४४ अंगाचे साबण ह्याम नग १		३.०६	३.००	३.००	३.००	३.००	३.०६	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५
४५ पान (खाण्याचे) तुरोरी १०० नग		२.२०	२.००	२.००	२.००	२.००	२.५०	३.५५	३.००	३.००	३.५५	२.५०	२.५०	२.५०	२.५०	२.५०	२.५०
४६ चुपारी भरडी	कि०गै०	३५.००	३५.००	३५.००	३६.२५	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००
४७ तंबाखू सोजल	की० गै०	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००
४८ रिमारेट हॅली १० नग		३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००	३.००
४९ बिंडी मुन्ती ३५ नग		०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०
५० केसाचे तेल राजकोट १ बाटली		१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००
५१ मुद्रणात्ताठी कागद		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(१६२)

टीप:- या तक्त्यातील सरासरी किंमती फक्त रजाय दुकानातून सकलित व्हेल्या आहेत. म्हणून त्या पूर्णपणे प्रातिनिधीक आहेत असे ग्राहीत धरता येत नाही. परंतु पिशिंगट कालखंडातील फिरकोळ किंमतीमध्ये झालेला बदल दर्शविणारे स्थूल निर्देशांक म्हणून ही माहिती उपयुक्त ठरावी.

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र० १२०३

सोलापूर जिल्हातील कामगारांचे ग्राहक निमित्तीचे निर्देशांक पायाभूत वर्ष: १९६०=१००

अ.क्र.	महिना/वर्षे	अन्न	पान, सुपारी तेलातु इत्यादी	इंधन व दिवावत्ती	घरे	कापड विधाना व पादत्राणे	तीकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	एप्रिल ८६	७०६	६५६	७४८	२८६	६५३	५५४	६६२
२	मे ८६	७११	६५६	७४८	२८६	६५३	५५४	६६५
३	जून ८६	७३०	७२२	७४८	२८६	६५५	५५६	६८०
४	जुलै ८६	७३८	७२२	७४८	२९२	६५५	५५६	६८५
५	ऑगस्ट ८६	७६५	६९४	७४८	२९२	६६३	५५८	७०२
६	सप्टेंबर ८६	७७८	६८१	७४६	२९२	६६३	५५८	७१०
७	ऑक्टोबर ८६	७७०	६८६	७४८	२९२	६५८	५५९	७०५
८	नोव्हेंबर ८६	७७९	६९१	७४८	२९२	६५८	५५९	७१०
९	डिसेंबर ८६	७७९	६९२	७४८	३२२	६५८	५५९	७१०
१०	जानेवारी ८७	७८९	६९३	७४८	३२१	६५८	५७५	७२०
११	फेब्रुवारी ८७	७६२	७०२	७५०	३२१	६५७	५७९	७०४
१२	मार्च ८७	७७१	७१४	७५१	३२१	६५७	५७८	७१०
	सरासरी १९८६-८७	७५६	६९२	७४८	२९५	६५७	५६२	६९७

(१६३)

आधार:- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई - २३.

(१६४)

तकता क्र. १३.१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील पोलीस दलांची एकूण संख्या १९८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	नाव	वर्ष
१	२	३
१	पोलीस दलांची संख्या	
	अ) पोलीस उपमहानिरीक्षक (वर्ग-१)	—
	ब) अधीक्षक	१
	क) सहाय्यक अधीक्षक	—
	ड) उपअधीक्षक	३
	इ) निरीक्षक	६
	ई) उपनिरीक्षक	३२
	ण) जमादार	४५
	फ) हवालदार	१८१
	म) शिपाई	६६३
	एकूण पोलीस दलांची संख्या	९३१
२	पोलीस ठोणे - संख्या	१४
३	आऊट पोस्ट - संख्या	१३
४	सव पोस्ट - संख्या	—
५	लॉक -अप्स-संख्या	१४
६	पोलीस ठोणे, आऊट पोस्ट व सव पोस्ट आदींची सोय असलेली गावे व शहरे -संख्या	२७
७	पोलीस दलाचा एकूण खर्च (समये लाखात)	२०४

आधार:- जिल्हा पोलीस अधीक्षक उस्मानाबाद.

तकता क्र. १३.२

उस्मानावाद जिल्ह्यातील गुन्ह्यासंबंधी आकडेवारी १९८६ या वर्षाकीरता.

अ.क्र.	गुन्ह्याचा प्रकार	प्रकरणांची चौकशी संह्या	मागील वर्षी चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात न्यायालयात न्यायालयात	निर्दीप	दोषी	वर्षाच्या शेवटी न्यायालयातील प्रकरणे	प्रकरणे	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१)	दखलपात्र गुन्ह्यात मदत करणे	-	-	-	-	-	-	-	-
२)	दखलपात्र गुन्ह्यावावत कट करणे	-	-	-	-	-	-	-	-
३)	सावजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय या वावतवे गुन्हे	९३	९७	२४२	८४	१०९	६६	१०	१४१
४)	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	४०८	४२९	९१३	३८५	५५९	३११	९४	३३४
५)	व्यक्ति आणि मालमत्ता विषयक किंवा फक्त मालमत्ता विषयक गंभीर गुन्हे	१६४	१७५	२७७	६४	११९	८४	३३	१०५
६)	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे	८५	८७	८०	७८	२१	११	-	१२६
७)	मालमत्ता विषयक किरकोळ गुन्हे	४६२	५००	६४८	२३४	३८८	२४०	१२२	१३२
८)	वर नु नोंदलेले इंडियन पीन कोड (खालील इतर गुन्हे (एकूण १ ते ८)	१६	१६	२६	१४	१२	७	५	१६
९)	वर नमूद केलेले इतर गुन्हे	१२२८	१३०४	२१८६	८५९	१२०८	७१९	२६४	८५४
अ)	विशेष किंवा स्थानिक कायद्या खालील	१७१	२७५१	९६१	१५७८	१७६४	५४६	११९९	१९३
व)	वी.स्य.ओ. आरं. १९४७ या कायद्या खालील गुन्हे	-	-	-	-	-	-	-	-
एकूण जिल्हा वेरीज		३१९९	४०५५	३१४७	२४३७	२९७२	१२६५	१४६३	१०४७

(५१-६)-(५१६८१-९)

(१६६)

आधार:- पोलीस अधीक्षक, उस्मानावाद.

तकता क्र०१३०३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार १९८६ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	वर्षे १९८६	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५
१	रेल्वे अधिनियम	-	-	-
२	मुंबई पोलीस अधिनियम	६३	१०	७३
३	मुंबई दारुवंदी अधिनियम	७३	७	८०
४	क्रिमिनल प्रोसिजर कोड अधिनियम	३९	-	३९
५	घरफोडी आणि चोरी	३१	९	४०
६	खोटे दस्तावेज व फसवणूक	-	-	-
७	छुन	१३	२	१५
८	डाके व दरोडे	-	-	-
९	हल्ला व दुखापत करणे	२९	-	२९
१०	फुल लावून पळवणे व बलात्कार	-	-	-
११	लष्करी गुन्हे	१	-	१
१२	इतर	४२	१	४३
	एकूण	२९१	२९	३२०

(१५५)

आधार:- अधीक्षक जिल्हा कारागृह, उस्मानाबाद

(१६७)

तक्ता क्र० १३०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील तुस्नात द खल झालेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व
शैक्षणिक पात्रेनुसार वर्गीकरण १९८६ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	नाव	१९८६		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५
१)	<u>१८ वर्षा खालील</u>			
	१.१ अशिक्षित	—	—	—
	१.२ अशिक्षित, फक्त वाचता येणारे	—	—	—
	१.३ वाचता व लिहीता येणारे	—	—	—
२)	<u>१८ ते २१ वर्ष</u>			
	२.१ अशिक्षित	२१	५	२६
	२.२ अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	—	—	—
	२.३ वाचता व लिहीता येणारे	२८	१	२९
३)	<u>२२ ते ३० वर्ष</u>			
	३.१ अशिक्षित	९४	३	९७
	३.२ अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	९	१	१०
	३.३ वाचता व लिहीता येणारे	२४	—	२४
४)	<u>३१ ते ४० वर्ष</u>			
	४.१ अशिक्षित	२६	९	३५
	४.२ अशिक्षित वाचता येणारे	—	—	—
	४.३ वाचता व लिहीता येणारे	२९	—	२९
५)	<u>४० ते ६० वर्ष</u>			
	५.१ अशिक्षित	२४	६	३०
	५.२ अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	—	—	—
	५.३ वाचता व लिहीता येणारे	१४	—	१४
६)	<u>६१ वर्षा वरील</u>			
	६.१ अशिक्षित	१७	४	२१
	६.२ अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	—	—	—
	६.३ वाचता व लिहीता येणारे	५	—	५
७)	<u>एकूण (१ ते ६)</u>			
	७.१ अशिक्षित	१८२	२७	२०९
	७.२ अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	९	१	१०
	७.३ वाचता व लिहीता येणारे	१००	१	१०१

आधार:- अधीक्षक, जिल्हा कारागृह, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १३.५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील द्विवाणी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे सन १९८६ या वर्षाकरिता.

वर्षे	द्विवाणी				फौजदारी			
	मूळ	अपील	मूळ	फौजदारी	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१९८६	२११४	९३५	१९८	१२५	८४८०	१०९५	८०	१७८

(१६८)

नोट:- मूळ फौजदारी नियमित ८४८० प्रकरणापैकी २२२६ प्रकरणे जिल्हा दंडाधिकारी व कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी निकाली काढलेली आहेत.

आधार:- जिल्हा व सत्र न्यायाधीश, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १४.१

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँका यांची संख्या, त्यांच्या ठेवी, वर्ग. सन १९८६ या वर्षाची रक्कम.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	बँकांची कार्यालये व असलेली गावे व शहरे	खाली घेतलेली असलेली लोकांख्या	वर्गीकृत बँका (संख्या)	बँकांची कार्यालये (संख्या)	वर्गीकृत ठेवी (रुपये लाखात)	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी (रुपये लाखात)	वर्गीकृत बँकांच्या आगाऊ रक्कम (रुपये लाखात)	सहकारी बँकांची संख्या
१	सकून जिल्हा	४८	३,१५,४२५	६	६२	२९११	२०१६	६७	
२	उस्मानाबाद	७	८१३४२	६	१३	-	-	१६	
३	कळंग	९	४८६१५	४	१०	-	-	११	
४	उमरगा	१२	७६७००	४	१५	-	-	१६	
५	तुळजापूर	९	५३८६६	४	११	-	-	११	
६	परंडा	५	२१३३२	३	७	-	-	६	
७	भुम	६	३३५५६	३	६	-	-	७	

टीप:- १) ठेवी व आगाऊ रक्कम तालुका निहाय उपलब्ध नाहीत. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यांत समावेश आहे. ३) वर्गीकृत बँका यांमध्ये राष्ट्रीय व व्यापारी बँकांचाही समावेश आहे. ४) स्तंभ क्र. ५ - जिल्हा सकून पुढील आकडा जिल्ह्यामध्ये सकून किती प्रकारच्या बँका आहेत ही माहिती दर्शवितो त्यामुळे हा आकडा प्रत्येक तालुक्यापुढे दिलेल्या आकड्यांची वेरीज दर्शवित नाही.

आधार:- लिड बँक ऑफिसर, स्टेट बँक ऑफ इंडिया शाखा: उस्मानाबाद.

तक्ता क्र० १४०२

उस्मानावाद जिल्ह्यातील संयुक्त भांडवली संस्था • ३१ मार्च १९८७ रोजी •

• ३१ मार्च रोजीची स्थिती • भाग भांडवल अतलेल्या मर्यादित संस्था • • हमीद्वारे मर्यादित अतलेल्या आणि नफ्यासाठी काम न करणा-या संस्था • स्वरूप

	सार्वजनिक	खाजगी	सार्वजनिक	खाजगी	
१	२	३	४	५	६
उस्मानावाद ३१-३-८७	१	४	-	-	५

आधार:- कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली •

(०६३)

तक्रा क्र. १४३

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील उतरविलेल्या विमा पत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम १९८६-८७ वर्षाकरिता.

अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्ष- १९८६-८७
१	२	३	४
१	शाखा	संख्या	१
२	उतरविलेली विमा पत्रे	"	२२२५
३	व्यपगत विमा पत्रे	"	५६०
४	<u>विम्याची रक्कम</u>		

अ) उतरविलेल्या विम्याची रक्कम (रुपये "०००")

४,६७,९०

ब) व्यपगत विमा पत्रांची रक्कम (")

२३,००

नोट:- व्यपगत विमापत्रे व व्यपगत विमा पत्रांची रक्कम अस्थायी आहे.

आधार:- शाखा व्यवस्थापक, भारतीय जीवन विमा निगम, शाखा, उस्मानाबाद.

(१७१)

तक्ता क्र. १५०१

उस्मानावाद् जिल्ह्यातील चित्रपटगृहा विषयी आढेवारी १९८६-८७ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	कायम स्वसपाची संख्या	चित्रपट गृहे प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसन क्षमता	फिरती चित्रपट गृहे संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसन क्षमता	वसूल केलेला करमशुक कर (सपयामध्ये)
१	२	३	४	५	६	७
	सकून जिल्हा	१०	४९७६	९	२६५०	१२,६९,७३७
१	उस्मानावाद्	२	१६२	१	४५०	८,५१,००८
२	कळव	१	४२५	१	५००	४२,३५६
३	उमरगा	३	१५४०	४	११३०	२,०५,४४७
४	तुळजापूर	२	९४९	१	१४५	१,५२,००१
५	परंडा	-	-	१	१५५	२५०
६	भूम	२	९००	१	२५०	१८,६७५

(१७२)

टीप:- कायम स्वसपाच्या चित्रपट गृहामध्ये दूरचित्र (स्पॉन्स) कायम स्वसपाची चित्रपट गृहे समाविष्ट आहेत.

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानावाद्.

(१७३)

तक्ता क्र. १५०२

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील गोळा केलेली अल्पवयतीची रक्कम १९८६-८७ या वर्षाकरिता
(सपथे हजारात)

अ.क्र. वर्ण साध्य • रकून गोळा • काढून घेतलेली • निव्वळ गोळा

१ २ ३ ४ ५ ६

१० १२ वर्षीय राष्ट्रीय
संरक्षण प्रमाणपत्रे

२ १० वर्षीय वयत प्रमाणपत्रे

३ १२ वर्षीय योजना आंतर्गत
प्रमाण पत्रे

४ इतर प्रमाणपत्रे (७ वर्षासाठी
राष्ट्रीय वयत

५ पंचवार्षिक तीक्ष्ण ठेव योजना

६ १५ वर्षीय प्रमाण पत्रे

७ पोस्ट खात्यातील वयत वेळा

८ सीधत मुदतीच्या ठेवी

९ आवर्ती ठेवी

१० मुदतीच्या ठेवी

११ सार्वजनिक निर्वाह निधी

१२ राष्ट्रीय विकास रोखे

१३ राष्ट्रीय वयत प्रमाण पत्रे

अ) ६ वी मालिका

ब) ७ वी मालिका

१४ इतर (नगद उरवे)

१) इंदिरा विकास पत्रे

२) राष्ट्रीय वयत पत्रे

३, ४, ५, मालिका वगैरे

रकून २५००० ७५६५३ ४९३५७ (+) २६२९६

टीप:- साध्य (इष्टांक) हा सर्व गुंतवणूकीसाठी आहे.

आधार:- सहाय्यक, संचालक, अल्प वयत, जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद

तक्ता क्र. १५०३

उस्मानावाद जिल्ह्यातील तालुकावार गोळा केलेला जमीन महसूल १९८६-८७ या वर्षाकरिता (रुपये हजारत).

अ.क्र. • जिल्हा • चालू वर्षाची जमीन • सकात्रत जमीन • सकात्रत जमीन • सूट • निलंबित • वसुलीपात्र • प्रत्यक्ष • जमिन महसूल
 तालुका • महसूलाची सकात्रत • जमीन महसूलाची महसूलाची • वसुली • रक्कम • वसुली • देणारे जमीन
 मागणी(पूर्वीच्या- थकवाकी(अधिकृत सूट मागणी • ५-(६+७) • धारक
 वर्षाची जमा रक्कम व अनाधिकृत) (१-३+४)
 सोडून)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
सूट	जिल्हा	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	१२३१	-	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
१)	उस्मानावाद	३२१	३४२	५६३	३४९	-	२१४	५६३	२२८०२
२)	दळव	४७०	-	४७०	१८८	-	२८२	६२०	उ.ना.
३)	उमरगा	३८८०	१३३६	५२१६	२८८	-	४९२८	२९५	उ.ना.
४)	तुळजापूर	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	९५	-	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
५)	परंडा	१७१	२१२	३८३	३१२	-	१७१	१७१	२६५६७
६)	भूम	४६३	१८९७	२३६०	९९	-	२२६१	४६	१११९७

आधार:- उस्मानावाद जिल्ह्यातील सर्व तहसीलदार.

३७१७

१६९५

(६६६)

तक्ता क्र. १५०४

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमान पत्रे आणि नियत कालिके ३१ मार्च १९८७ करिता.

जिल्हा	मुद्रणालयाची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमान पत्रे					नियत कालिके				
		दैनिके					साप्ताहिके				
तालुका		मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
एकूण जिल्हा	४५	२	-	-	-	२	१०	-	-	-	१०
१ उस्मानाबाद	२३	२	-	-	-	२	४	-	-	-	४
२ कळंब	८	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२
३ उमरगा	५	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२
४ तुळजापूर	७	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२
५ परंदा	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६ भूम	२	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१
जिल्हा/तालुका		पाक्षिके					मासिके				
एकूण जिल्हा		१३	१५	१५	१६	१५	१८	१९	२०	२१	२२
१ उस्मानाबाद		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२ कळंब		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३ उमरगा		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४ तुळजापूर		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५ परंदा		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६ भूम		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(५७४)

आधार:- १) जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

२) जिल्हा माहिती अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १५०५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदूळ, गहू व साखर, सन १९८६ या वर्षाकरिता (आफडे "००" टनामध्ये)

जिल्हा	तांदूळ	गहू	साखर	नियमित/रास्त धान्ये					
मुख्यालय	जिल्ह्यातील	जिल्हा	जिल्ह्यातील	वाटप दुकाने (संख्या)					
	स्कूण	मुख्यालय	स्कूण						
	इतर ठिकाणी (१-२)	इतर ठिकाणी (४-५)	मुख्यालय	इतर ठिकाणी (७-८)					
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१२	३१ २३	४३	३९	११७	१५६	३	५६	५९	८७०

(३६६)

आधार:- जिल्हा पुरवठा कार्यालय, जिल्हाधिकारी यांचे कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १५०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील मागणी व वसूल केलेले धान्य सन १९८६-८७ करिता. (आळडे टनामध्ये १०० टनामध्ये)

मागणी	लेव्ही वसूल केलेले	मागणीची वसुलीची टक्केवारी
सर्व धान्याची एकूण मागणी	तांदूळ • गहू • ज्वारी • बाजरी • इतर • एकूण	
१	२	३
४	५	६
७	८	९
निरंक		

(११६)

टीप:- १) शासनाने १९८५-८६ पासून लेव्ही वसुली बंद केली असल्यामुळे मागणी आणि वसुलीचा प्रश्न उद्भवत नाही.

२) सध्या आधारभूत किंमत योजनेतर्गत धान्य खरेदी होते.

आधार:- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी यांचे कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्र. १५.७

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील १९८४ मधील लोकसभा निवडणूक व १९८५ मधील विधान सभा निवडणूका संबंधी आज्ञेवारी.

अ.क्र. लोकसभा डिसेंबर १९८४ • एकूण मतदारांची संख्या • मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या • एकूण मतदारांच्या संख्येची झालेल्या मतदानाची टक्केवारी •

मतदार संघाचे नांव	संख्या	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	टक्केवारी
१ उस्मानाबाद	६,८०,५००	२,१८,७९०	१,९०,६८३	४,०९,४७३	६०.१७%
एकूण	६,८०,५००	२,१८,७९०	१,९०,६८३	४,०९,४७३	६०.१७%

विधान सभा मार्च १९८५

मतदार संघाचे नांव

१) उस्मानाबाद	१,२७,११६	४९,३८३	४७,२१७	९६,६००	७६.६३%
२) वळंब	१,३०,५१५	३८,४३३	३३,३७७	७१,८१०	५९.५९%
३) उमरगा	१,२६,६५५	४४,०६४	३८,९१९	८२,९८३	६५.५३%
४) तुळजापूर	१,०६,३४७	३९,५११	३७,२७८	७६,७८९	७२.२१%
५) परंडा - भूम	१,३०,३१३	४८,२१७	४०,६८८	८८,९०५	६८.२२%
एकूण	६,१०,९४६	२,१९,६०८	१,९७,४७९	४,१७,०८७	६७.७८%

तक्ता क्र. १५.७ पुढे वाळू.....

(२६६)

तक्ता क्र. १५०७ पुढे चालू.....

लोकसभा डिसेंबर १९८४		पक्षवार मते मिळालेल्यांची संख्या							
अ.क्र.	मतदार संघाचे नांव	राष्ट्रीय काँग्रेस (आय)	राष्ट्रीय काँग्रेस (एस)	शेतकरी व कामगार पक्ष	स्वतंत्र पक्ष	स्वतंत्र पक्ष	स्वतंत्र पक्ष	स्वतंत्र पक्ष	स्वतंत्र पक्ष
१	२	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१)	उस्मानाबाद	२,१०,७२७	१,५३,५९९	-	४१५५	५१९३	१९,२००	३७७५	-
	एकूण	२,१०,७२७	१,५३,५९९	-	४१५५	५१९३	१९,२००	३७७५	-

विधानसभा मार्च १९८५

मतदार संघांची नावे

१)	उस्मानाबाद	३७,७२९	५२,१९७	-	११७१	९१८	-	-	-
२)	कळंब	१७,७१३	-	३७,४०६	५७२७	२९१३	४२८२	१००९	१२९१
३)	उमरगा	४०,९२५	३८,८३४	-	१०३३	८०५	-	-	-
४)	तुळजापूर	३१,३२३	-	४२,५५३	५८८	६२४	-	-	-
५)	परंठा - भूम	२६,७३७	३९,७५५	-	८२६७	११,३०३	४०१	-	-
	एकूण	१,५७,१२७	१,३०,७८६	७९,९५९	१७,४५६	१६,५६३	४,६८३	१००९	१२९१

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

(१५९)

तक्ता क्र. १५०६

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील अधिकारी व प्रवासी यांच्यासाठी असलेल्या बंगल्यांची तालुकावार यादी ३१-३-६७ या दिवशी.)

अ.क्र.	तालुका	बंगल्यांचे नाव व पत्ता.
१	उस्मानाबाद	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, उस्मानाबाद. अधीक्षक पोलीस यांचे कार्यालयासमोर. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, ढोकी ता. उस्मानाबाद ढोकी बस स्टॅंड जवळ. ३) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, येडशी ता. जि. उस्मानाबाद.
२	ळंब	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, रेल्वे दिव्यामी जेटे कार्यालया जवळ. २) सार्वजनिक बांधकाम, विभाग, विश्रामगृह, येरमाळा ता. ळंब बसस्टॅंडच्या समोर.
३	उमरगा	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, उमरगा पंचायत समीतीच्या समोर. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, डाळिंब ता. उमरगा.
४	तुळजापूर	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह तुळजापूर स्स.टी. स्टॅंड जवळ. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नळदुर्ग बस स्टॅंड जवळ. ३) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महानंडळ, प्रवासी बंगला, तुळजापूर सोलापूर रोडवर.
५	परंडा	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, स्टेट बँक ऑफ इंडिया शाखेजवळ.
६	भूम	१) जिल्हा परिषद विश्रामगृह, भूम. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, भूम. क्लाव वाणिज्य महाविद्यालया समोर. ३) राज्य सिंचन (मध्यम प्रकल्प) पश्चिम, विश्रामगृह, भूम.

टीप:- उस्मानाबाद तालुक्यातील एक विश्रामगृह १९८३ साली वंद करण्यांत आले आहे.

- आधार:- १) कार्यकारी अभियंता, (बांधकाम) जिल्हा परिषद उस्मानाबाद. २) उप-विभागीय वन अधिकारी, उस्मानाबाद.
३) कार्यकारी अभियंता, मध्यम प्रकल्प (पूर्व) उस्मानाबाद. ४) कार्यकारी अभियंता मध्यम प्रकल्प (पश्चिम) उस्मानाबाद
५) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, उस्मानाबाद. ६) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व नगर पालिका.
७) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महानंडळ, तुळजापूर.

(०२६)

तक्ता क्र. १५.९

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी. ३१-३-८७ या दिवशीची.

अ.क्र.	तालुका	रेल्वे स्थानकाचे नाव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वेचे क्षेत्र	विभाग
१	२	३	४	५	६
१	उस्मानाबाद	पळसप	नॅरोगेज	दक्षिण मध्ये	रेल्वे
२	उस्मानाबाद	तेर	"	"	"
३	उस्मानाबाद	ढोकी	"	"	"
४	उस्मानाबाद	कळंब रोड	"	"	"
५	उस्मानाबाद	पेडशी	"	"	"
६	उस्मानाबाद	रामलींग	"	"	"

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ
वेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- भारतीय रेल्वेचे वेळापत्रक.

तक्ता क्र. १५०१०

निवडक निर्देशांकाचे कल. जिल्हा - उस्मानाबाद.

अ.क्र.	वाव	परिमाण	वर्ष						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	
अ) क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या			१९५०-५१	१९६०-६१	१९७०-७१	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८५-८६	१९८६-८७
	१९५१, १९६१, १९७१, १९८१.		१९५१	१९६१	१९७१	१९८१			
			पुना				नविन उस्मानाबाद जिल्हा.		
			उस्मानाबाद						
१) क्षेत्रफळ	चौ.कि.मी.	१४११७	७३६९.५	७३६९.५	७५१२.४				
२) एकूण लोकसंख्या	संख्या हजारत	१२,१०	७,११	९,१०	१०,३०				
३) लोकसंख्येची घनता	प्रत्येक चौ. कि.मी.ला.	८४	९७	१२४	१३७				
४) शेती व्यवसायात गुंतलेल्या कामगारांची एकूण कामगारांची टक्केवारी (शेत मजुरासह)		७१.६०	८७.१०	८६.१२	८३.८२				
व) शेती आणि जलसिंचन									
१) जंगलव्याप्त क्षेत्रफळ	हेक्टर हजारत	१.०	१.२	१.२	१.०	१.०			
२) लागवडी लायक क्षेत्र	"	१२.२८	७,१६	७,१०	६,९५	६,९५			
३) प्रत्येक शेत मजुरामागे लागवडी लायक क्षेत्र	हेक्टर	१९५१	१९६१	१९७१	१९८१				
	(१९५१, १९६१, १९७१, १९८१)		पुना				नविन उस्मानाबाद जि.हा		
			उस्मानाबाद						
			१.५१	४.५५	२.६२	४.२८			

(१८१)

तक्ता क्र. १५०१० पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
४) सडूण पिढाखालील क्षेत्र	हेक्टर हजारात	८,३२	५,५४	५,८२	६,३९	६,०२		उ.ना.	उ.ना.
५) निव्वळ पिढाखालील क्षेत्र	"	८,१९	५,३४	५,४८	५,५८	५,७२		उ.ना.	उ.ना.
अ) अन्नधान्या खालील क्षेत्र	"	६,६०	४,१६	४,३०	५,१६	४,८७		उ.ना.	उ.ना.
ब) उसाखालील क्षेत्र	"	२	४	५	१०	१३		उ.ना.	उ.ना.
क) भुईमूगाखालील क्षेत्र	"	६६	६२	६७	१५	१८		उ.ना.	उ.ना.
ड) कापसा खालील क्षेत्र	"	४२	५	०.२७	अ	अ		उ.ना.	उ.ना.
६) प्रत्येक भेत मजुरामागे निव्वळ पेरलेले क्षेत्र हेक्टर (१९५१, १९६१, १९७१, १९८१)	हेक्टर	१९५१	१९६१	१९७१	१९८१				
		०.९५	१.७०	२.०३	३.४३				
७) निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्राची सकापेक्षा जास्त वेळा पेरलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी.		४.५१	३.७०	६.१४	१४.६५	५.०५			
८) सडूण वागायत क्षेत्र	हेक्टर हजारात	२४	४२	६४	७३	८५		उ.ना.	उ.ना.
९) सडूण पिढाखालील क्षेत्राची सडूण वागायत क्षेत्राची टक्केवारी		२.८९	७.६५	११.६१	११.४०	१४.१५		उ.ना.	उ.ना.
१०) निव्वळ वागायत क्षेत्र	हेक्टर हजारात	२४	३६	६०	६७	७१		उ.ना.	उ.ना.
११) कॅनॉलद्वारे वागायत क्षेत्र (पुढे भागीय)	"	अ	३	६	२१	१९		उ.ना.	उ.ना.
१२) विव्हीरीद्वारे वागायत क्षेत्र	"	२२	३४	५३	४६	५३		उ.ना.	उ.ना.

(६२६)

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

तक्ता क्र० १५-१० पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१३) इतर साधनाद्वारे वागायत क्षेत्र	हेक्टर हजारात	१	उ.ना.	१	-	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
१४) ओलीताखालील क्षेत्र									
अ) अन्नधान्य	"	१५	३३	४९	५३	६२	उ.ना.	उ.ना.	
ब) उस	"	२	४	५	१०	१३	उ.ना.	उ.ना.	
क) भूईमूग	"	-	०.०१९	०.३९८	३	३	उ.ना.	उ.ना.	
ड) फळे	"	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	०.२५८	अ	उ.ना.	उ.ना.	
इ) कामूस	"	उ.ना.	०.२२	०.०३१	०.००७	अ	उ.ना.	उ.ना.	

क) मृदसंधारण कामे

१) वांध वीदस्त क्षेत्र	हजार हेक्टर	उ.ना.	अ	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	४	३
२) सपाटीकरण केलेले क्षेत्र	"	-	-	-	-	-	४	५
३) पडीक जमीनीचे वहीत केलेले क्षेत्र	"	-	-	-	-	-	अ	अ

ड) शेती अवजारे

१) नागर	जुना उस्मानावाद	नविन उस्मानावाद	जिल्ह्यासाठी					
अ) लाकडी	संख्या हजारात	२२	३१	२	४	५	६	-
ब) लोखंडी	"	१९	२१	१२	१५	१५	१९	-

३ जलसिंचनासाठी ऑईल इंजिन्स पंपासह संख्या

३ जलसिंचनासाठी विद्युत मोटारसह पंपासह संख्या

४) अ-विद्युतवर चालणारे उस कृषर्स संख्या

ब-वैलांच्या सहाय्याने चालणारे उस कृषर्स संख्या

तक्ता क्र० १५-१० पुढे चालू.....

तक्ता

(६२६)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
इ) पशुधन		१९५६	१९६१	१९६६	१९७२	१९७८	१९८२			
		जुना उस्मानावाद			नविन उस्मानावाद जिल्हयासाठी					
१) एकूण पशुधन	संख्या हजारात	१०,२६	१२,८६	५,६३	५,८८	६,६२	७,२२			
२) प्रत्येक वेल जोडीमागे निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र (तीन वर्गावरील वेल)	हेक्टर	६.४४	६.४६	७.२४	७.५६	८.१२	७.२१			
३) कोवड्या	संख्या हजारात	१,२८	२७,७५	१,०१	१,४३	१,७८	१,७७			
फ) कारखाने सेवायोजन		१९५१	१९६१	१९६६	१९७०	१९७४	१९७७	१९८१	१९८५	
		लातूर व उस्मानावाद जिल्हयाची माहिती (निव्वळ) आहे.					नविन उस्मानावाद			
१) चालू कारखाने	संख्या	७	२०	२१	२६	३०	३४	५०	२४	२५
२) सरासरी दैनिक कामगार	"	४२३	१०५५	८२४	१७६५	१६०४	२५०३	२४४८	१०७८	१११०
३) प्रत्येक एक लाख लोकसंख्येमागे नोंदणीकृत कारखान्यातील कामावरील कामगारांची संख्या	"	३५	७१	५६	९३	८५	९२	११२	१०५	१०८
ग) विद्युत		जुन्या उस्मानावाद जिल्हयासाठी					नविन उस्मानावाद			
१) विद्युत निर्मिती दशा लक्ष किलो वॅट तास										
२) वापरलेली विद्युत	"	उ.ना.	०.४	२.८	१३.४	१३.४	१३.४	७०.५	७८.०	
३) विद्युतीकरण झालेली शहरे	"	उ.ना.	४	१३	१३	१३	१३	८	८	
४) विद्युतीकरण झालेली गांवे	"	उ.ना.	-	४२८	१२४२	१३०३	६९८	६९८		
ह) सहकार										
१) एकूण सहकारी संस्था	संख्या	उ.ना.	-	-	२५३७	२६५१	१३६१	१४२८		
अ) कृषि पत्र संस्था	"	उ.ना.	१२२३	९७६	९६५	९६५	५५१	५५२		

(५२६)

तकता क्र. १५.१० पुढे चालू

तक्ता क्र० १५०१० पुढे चालू.....

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १०

				: जुन्या उस्मानावाद जिल्ह्यासाठी:				नविन उस्मानावाद जिल्ह्यासाठी	
व)	कृषि विंगर पत संस्था	संख्या	उ.ना.	५१	१२४	६७६	७२८	४३६	४५८
								(सुधारीत)	
क)	विंगर शेती पत संस्था आणि विंगर कृषि विंगर पत संस्था	"	उ.ना.	१७६	२२७	८२६	२५८	४७४	५१८
								(सुधारीत)	
२	सकून सभासद संख्या	(हजारात)	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	४,३०	४,७९	२,६७	३,३३
अ)	कृषि पत संस्था	"	उ.ना.	१,२४	१,९६	उ.ना.	२,४३	उ.ना.	१९५
व)	कृषि विंगर पत संस्था	"	उ.ना.	९	४५	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	६९
क)	विंगर शेती पत संस्था आणि विंगर कृषि विंगर पत संस्था	"	उ.ना.	१२	२८	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	६९
३	सकून केलेले भांडवल	सपये हजारात	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	८४१७६०	१०३३५१७	७४४२३६	८३१६३६
अ)	कृषि पत संस्था	"	उ.ना.	३११२	३३४२८३	उ.ना.	१७७१८२	उ.ना.	४८१००२
व)	कृषि विंगर पत संस्था	"	उ.ना.	३००१	७४४३७	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	९११०३
क)	विंगर शेती पत संस्था आणि विंगर कृषि विंगर पत संस्था	"	उ.ना.	१५२१	२८४६२	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	२५९५३१
४	वर्ग (निव्वळ) सपये हजारात		उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	३९१५	४००४९७	८४४०९२	४२०२२४
अ)	कृषि पत संस्था	"	उ.ना.	२५०५२	५५६३७	उ.ना.	६०६०७	उ.ना.	२७७०२३
व)	कृषि विंगर पत संस्था	"	उ.ना.	२४	१२४९	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	-
क)	विंगर शेती पत संस्था आणि शेती विंगर पत संस्था	"	उ.ना.	८६	२०११	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	१४३२०४

(५२६)

तक्ता क्र० १५०१० पुढे चालू.....

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
स) शिक्षण संस्था									
			जुन्या उस्मानावाद जिल्ह्यासाठी					नविन उस्मानावाद जिल्हा	
१) प्राथमिक									
अ) संस्था	संख्या	५००	१२२४	१६४०	१७३९	१७५१	८०५	८१४	
ब) विद्यार्थी	संख्या हजारात	३५	१०३	१९५	२९१	३०५	१४२	१४५	
क) शिक्षक	"	१	३	६	७	८	४	४	
२) माध्यमिक									
			जुन्या उस्मानावाद जिल्ह्यासाठी					नविन उस्मानावाद जिल्हा	
अ) संस्था	संख्या	५३	६४	२२८	२५४	२५७	१५४	१५६	
ब) विद्यार्थी	संख्या हजारात	१५	२०	८०	११४	१२२	७४	७८	
क) शिक्षक	"	अ	१	३	४	५	२	२	
३) उच्च									
			जुन्या उस्मानावाद जिल्ह्यासाठी					नविन उस्मानावाद जिल्हा	
अ) संस्था	संख्या	उ.ना.	४	१२	१८	१८	७	७	
ब) विद्यार्थी	संख्या हजारात	उ.ना.	अ	७	१३	१४	७	७	
क) शिक्षक	"	उ.ना.	अ	अ	१	१	अ	अ	
४) एकूण लोकसंख्येची साक्षरतेची टक्केवारी									
			जुना उस्मानावाद					नविन उस्मानावाद	
अ) पुरुष	%	उ.ना.	२७.५२	३९.४४	४९.१८				
ब) स्त्रिया	%	उ.ना.	६.०३	१४.८३	२२.३२				
क) एकूण	%	उ.ना.	१७.०५	२७.४७	३६.०३				

(७१६)

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

तक्ता क्र० १५०१० पुढे चालू.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
५) ६ - ११ वर्षे या वयोगटातील शाळेत जागा-या मुलांची टक्केवारी			१९५१	१९६१	१९७१	१९८१				
			जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी							
अ) मुले	٪	उ.ना.	७०.७	६८.२१	उ.ना.					
ब) मुली	٪	उ.ना.	३८.००	४२.०१	उ.ना.					
क) एकूण	٪	उ.ना.	५४.४	५५.४४	उ.ना.					
६) ११-१४ वर्षे या वयोगटातील शाळेत जागा-या मुलांची टक्केवारी:										
अ) मुले	٪	उ.ना.	६५.३	६४.५५	उ.ना.					
ब) मुली	٪	उ.ना.	२०.८८	२२.७३	उ.ना.					
क) एकूण	٪	उ.ना.	४६.०६	४४.२८	उ.ना.					
न) वैयक्तिक आणि आरोग्य			जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी				नव्या उस्मानाबाद			
१) दवाखाने	संख्या		१३	१४	३२	३३	३५	९	१०	
२) सणालये	"		२	२	३	३	३	३	३	
३) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	"	उ.ना.	उ.ना.	१५	३५	३५	३६	३६	३६	
४) खाटा	"		८९	२५०	३५४	६१०	९९८	४४४	५६२	
५) दर लाख लोकांखेमागे खाटा "			७	२१	१८	३२	४५	४३	५५	
६) उपचार केलेले रोगी संख्या हजारात										
अ) ताहव सगण	"		४७५	८०२	७६४	१२४६	१२२५	२४३	३५९	
ब) अंतर सगण अंतरसगण	"		१२	३६	७०	५९	१५०	१३०	२५९	
७) जन्म प्रमाण	दर हजारी	उ.ना.	२०.५१	२७.५०	१२.२२	१६.३०	१६.५३	२०.६२		
८) मृत्यू प्रमाण	"	उ.ना.	८.७५	९.३०	३.६९	४.३०	४.५८	५.२२		

तक्ता क्र० १५०१० पुढे चालू.....

(२१६)

तक्ता क्र. १५.१० पुढे चालू.....

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १०

घ) वहातूक आणि दळणवळण.

१) रस्त्यांची लांबी (नगर- पालिका क्षेत्र सोडून) कि.मी.	२३१.००	४७१.००	१७२३.४९	५३७७.००	५२७७.३८	३४८९.८६	३६६३
२) प्रत्येक १०० चौ. कि.मी.ला " रस्त्यांची लांबी	४.९८	३.३०	१२.०८	३७.८८	३८.०९	४६.४५	४८.७६
३) दर लाख लोकसंख्येमागे रस्त्यांची लांबी	१९.००	३१.८७	९०.८७	२८१.८७	२४१.०३	३३८.९२	३५५.७३
४) एकूण रेल्वे रस्त्यांची लांबी	११८	११८	११८	११८	११८	३०	३०
५) डाक घरे	संख्या १८२	३६५	४१६	४९९	५९७	२६६	२७३
६) तार घरे	" ३	६	३७	९७	१०६	७५	७८

च) स्थानिक स्वराज्य संस्था

अ) पंचायत समिती	संख्या	उ.ना.	११	११	११	११	६	६
ब) ग्राम पंचायत	"	१७२	१७८	१०४०	१०९८	१०९८	५३०	५३०
क) नगरपालिका	"	१३	१३	१३	१३	१३	८	८
ड) कटक मंडळे	"	-	-	-	-	-	-	-

ल संिकर्ण

१) बँकांची कार्यालये (३१ डिसेंबर रोजी)	संख्या	१६	१७	७४	१७६	उ.ना.	६२
--	--------	----	----	----	-----	-------	----

टीप:- १) अ = आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या निम्न्यापेक्षा कमी आहेत.

२) १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे काढलेल्या निर्देशांकामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ छेड्यांच्या माहितीचा सम-वेश आहे.

(१७९)